

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Ls
53
40

3 2044 009 807 116

Harvard College Library.

FROM THE
CONSTANTIUS FUND.

Established by Professor E. A. SOPHOCLES of Harvard University for "the purchase of Greek and Latin books, (the ancient classics) or of arabic books, or of books illustrating or explaining such Greek, Latin, or Arabic books." Will, dated 1880.)

Received 7 October, 1895.

PUBLILII SYRI

SENTENTIAE.

London: C. J. CLAY AND SONS,
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE,
AVE MARIA LANE.
Glasgow: 263, ARGYLE STREET.

Leipzig: F. A. BROCKHAUS.
New York: MACMILLAN AND CO.

PUBLILII SYRI

SENTENTIAE

EDITED BY

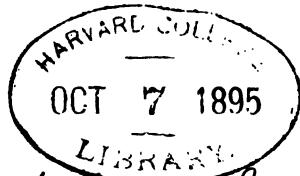
R. A. H. BICKFORD-SMITH, M.A.

LONDON:
C. J. CLAY AND SONS,
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE
AVE MARIA LANE.

1895

[All Rights reserved.]

£ 53.40

Constantius fund.

Cambridge:

PRINTED BY J. & C. F. CLAY,
AT THE UNIVERSITY PRESS.

CAROLO LAURENTIO FORD

Amoris venerationisque causa

PREFACE.

THE last English edition of *Publilius*, unless the joint-publication at London and Tübingen of Tafel's very partial edition of 1841 should be so counted, was the little Eton volume of 1824—and this in spite of the fact that the *editio princeps* of *Publilius* is supposed to have been printed at Southwark. But the shortcomings of our country are not even here shown at their worst, for, whereas since the beginning of the seventeenth century continental editions have shared in the riches of Martin Welser's discovery of the Frisingen manuscript, no English edition, owing possibly to the authoritative example of Bentley, has ever yet contained 400 lines. This is indeed so extraordinary that I hope it will justify the attempt of an amateur to supply the deficiency.

With regard to my general plan—I must confess to having made no pilgrimages after leading or novel codices. In the first place the work of many very learned men in Germany and of some in France has rendered this unnecessary, as an approximately perfect collation of all the various MSS. has already been made, and in the second I should not presume to think myself competent to do such very delicate experience-requiring

work. To replace any lack on this account I have however consulted nearly a hundred editions of my author.

Although, from the advances made in textual criticism and general classical research since Bentley's day, this edition ought to be in size and accuracy superior to any of its compatriots, it does not presume to enter the lists with modern German editions. Most frequently I follow Meyer, though sometimes preferring the lead of Woelflin, Spengel or Friedrich, while I have occasionally ventured to differ from all of them and either to hark back to some older authority or in a very few cases to make a suggestion of my own; but the only merit I might lay claim to, if comparison must be made with these Teutonic giants, is that of giving a rather more orderly account of the manuscripts and editions. The collecting of information on these heads has been a most delightful recreation.

I may be charged perhaps with lack of scholarliness in giving English surroundings to *Publilius*, for the Germans are charitable enough to their neighbours to write their prolegomena and notes in Latin. In this I have been guided mainly by the prevailing custom in this country, and further by the hope that some will be tempted to gain an introduction to my author who might have been frightened away by a Latin setting.

R. A. H. BICKFORD-SMITH.

THE COTTAGE, BLACKWELL.
February, 1894.

INTRODUCTION.

I. THE AUTHOR'S NAME.

UNTIL the beginning of the sixteenth century the 'sentences' were attributed to the philosopher Seneca, from whose credit to that of Publilius they were transferred by Desiderius Erasmus. It was, moreover, only quite recently at the hands of Sillig the editor of Pliny, that the name of Publilius was substituted for the *monstrorum nomen* (so E. Woelflin calls it) of Publius, although the latter form was preserved in manuscripts of Cicero, the Senecas, Gellius, Macrobius and Jerome. Woelflin, supported by Ritschl, definitely established the name Publilius, which has been accepted by such authorities as Baehr and Teuffel.

Pliny in his Natural History (35, § 199) says: 'Publilium Lochium mimicae scaenae conditorem et astrologiae consobrinum eius Manilium Antiochum, item grammaticae Staberium Erotem eadem nave advectos videre proavi,' which appears to give Publilius the second name of Lochius, and both O. Jahn and Woelflin have conjectured that the name should be Antiochium, which seems not unlikely, as we find his cousin called Antiochus. Woelflin points out a similar error in the Medicean ms. of Tacitus (13. 7) where *iocum* is found for Antiochum. This of course agrees very well with the cognomen of Syrus, which is usually given him, probably out of Macrobius.

II. THE AUTHOR'S LIFE.

Publilius is first heard of (in the above quotation from Pliny) as coming to Rome in the same ship with Manilius the astronomer and Staberius the grammarian; he was for some little time a slave, but, his talents and virtues gaining him manumission while still a youth, he took to writing plays of the kind called *mimes*. In this he was so successful that Caesar called him to Rome to the public games and awarded him the palm, though whether for genuine mime or improvisation is not clear. The list of his vanquished rivals included Laberius, after whose death mimes became exceedingly popular, while Publilius came to be called the founder of the mimic stage. History does not say in what year he died, but Friedrich is persuaded, from the statement of Petronius that his plays were still acted under Nero, that he lived to a good old age.

III. EVIDENCE CONCERNING THE AUTHOR.

Cicero, *Epistola ad Cornificium* (12. 18. 2 ed. Wesenberg):

‘Equidem sic iam obdurui, ut ludis Caesaris nostri animo aequissimo viderem T. Plancum, audirem Laberii et Publilii poemata. Nihil mihi tamen deesse scito quam quicum haec familiariter docteque rideam.’

Cicero, *Epistola ad Atticum* (14. 2):

‘Duas a te accepi epistolas heri. Ex priore theatrum Publiliumque cognovi: bona signa consentientis multitudinis; plausus vero L. Cassio datus etiam facetus mihi quidem visus est.’

Cicero, *Epistola ad Atticum* (14. 3):

‘Tu si quid πραγματικὸν habes, scribes; sin minus, populi ἐπισημασίαν et mimorum dicta perscribito.’

Annaeus Seneca, *Controversiae* VII. 2. 14 (p. 321, l. 19 Kiessling) :

‘Et Murredius non est passus hanc controversiam transire sine aliqua stuporis sui nota. Descripsit enim ferentem caput et manum Ciceronis Popillum et Publilianam [sententiam] dedit: Popilli, quanto aliter reus Ciceronis tenebas manum [est¹]?’

Seneca, *Controversiae* VII. 3, 8 (p. 325, l. 15 Kiessling) :

‘Murredius pro cetero suo stupore dixit medicamentum se parasse ad somnum, quia assiduae sollicitudines vigiliarum sibi consuetudinem [fecerint. A parte patris] colorem et Publilianam sententiam dedit: abdicationes, inquit, suas veneno diluit; et iterum: mortem, inquit, meam effudit. Memini Oscum [cum] loqueretur de hoc genere sententiarum, quo infecta iam erant adulescentulorum omnium ingenia, queri de Publilio, quasi ille iam hanc insaniam introduxisset. Cassius Severus, summus Publili amator, aiebat non illius hoc vitium esse, sed eorum qui illum ex parte qua transire deberent imitarentur, [non imitarentur] quae apud eum melius essent dicta quam apud quemquam comicum tragicumque aut Romanum aut Graecum; ut illum versum quo aiebat unum versum inveniri non posse meliorem:

Tam dest avaro quod habet quam quod non habet;
et illum de eadem re dictum :

Desunt luxuria multa, avaritiae omnia;
et illos versus qui huic quoque ter abdicato possent convenire :

O vita misero longa, felici brevis!
et plurimos deinceps versus referebat Publili disertissimos.

Deinde auctorem huius viti quod ex captione unius verbi plurima significantis nascitur aiebat Pomponium Atellanarum scriptorum fuisse, a quo primum ad Laberium transisse hoc studium imitandi, deinde inde ad Ciceronem qui illud ad

¹ ‘eius’ Bursian.

virtutem transtulissent¹. Nam ut transeam innumerabilia quae Cicero in orationibus aut in sermone dixit ex [ea] nota, ut non referam a Laberio dicta, cum mimi eius quidquid modo tolerabile habent tale habeant..... At his huius studii diffusa est in plures imitatio.'

Seneca, *Controversiae*, vii. 4, 8 (p. 332, l. 20 Kiessling) :

"In hac controversia Publilianam sententiam dedit Festus quidam rhetor, staturee pusillae, in quem Euctemon, homo venustissimi ingeni, Graece dixit: antequam te viderem, nesciebam rhetoras victoriatos esse. Fuit autem Festi sententia: 'captus est, inquit, pater.' Si te capti movent, et haec capta est. Et quasi non intellexissemus: an nescitis dici 'captos luminibus'?"

Seneca, *Epistol. Moral.* 8, 8 :

"Quantum disertissimorum versuum inter mimos iacet! quam multa Publili non exalceatis, sed cothurnatis dicenda sunt! Unum versum eius, qui ad philosophiam pertinet et ad hanc partem, quae modo fuit in manibus, referam, quo negat fortuita in nostro habenda :

'Alienum est omne, quicquid optando evenit.'"

Seneca, *Epistol. Moral.* 94, 28 :

"Numquid rationem exiges, cum tibi aliquis hos dixerit versus?—

'Iniuriarum remedium est oblivio.'

'Audentes fortuna iuvat.'"

Seneca, *Epistol. Moral.* 94, 43 :

"Quis negaverit feriri quibusdam praeceptis efficaciter etiam imperitissimos? Velut his brevissimis vocibus, sed multum habentibus ponderis :

'Nihil nimis.'

'Avarus animus nullo satiatur lucro.'

'Ab alio exspectes, alteri quod feceris.'"

¹ 'transtulisset,' Bursian.

Seneca, *Epistol. Moral.* 108, 8 :

“Non vides quemadmodum theatra consonent, quotiens aliqua dicta sunt, quae publice agnoscimus et consensu vera esse testamur?

‘Desunt inopiae multa, avaritiae omnia.’

‘In nullum avarus bonus est, in se pessimus.’

Ad hos versus ille sordidissimus plaudit et vitiis suis fieri convicium gaudet..... magis feriuntur animi cum carmina eiusmodi dicta sunt :

‘Is minimo eget mortalis qui minimum cupit.’

‘Quod vult, habet, qui velle, quod satis est, potest.’”

Seneca, *Dialogus de tranquillitate animi*, 11, 8 :

“Numquam me in bona (sententia) mali pudebit auctoris. Publilius, tragicis comicisque vehementior ingenii, quotiens mimicas ineptias et verba ad summam caveam spectantia reliquit, inter multa alia cothurno, non tantum sipario fortiora, et hoc ait :

‘Cuius potest accidere quod cuiquam potest.’”

Seneca, *Dialogus ad Marciam de Consolatione*, 9, 5 :

“Egregium versum et dignum, qui non e pulpito exiret :

‘Cuius potest accidere, quod cuiquam potest.’”

Suetonius, *Fragment in Jerome Chron. Olymp.* 184, 2 :

‘Laberius Mimorum scriptor, decimo mense post C. Julii Caesaris interitum, Puteolis moritur. Publilius Mimographus natione Syrus Romae scenam tenet.’

Pliny, *Historia Naturalis*, 8, 77 (209) :

‘Neque alio ex animali numerosior materia ganeae. Quinquaginta prope sapores, cum ceteris singuli. Hinc censoriarum legum paginae interdictaque cenis abdomina, glandia, testiculi, vulvae, sincipita verrina, ut tamen Publilius mimorum poetae cena, postquam servitatem exuerat, nulla memoretur sine abdomine, etiam vocabulo suminis ab eo imposito.’

Pliny, *Historia Naturalis*, 35, 58 (199) :

‘Alia creta argentaria appellatur nitorem argento reddens. Est et vilissima, qua circum praeducere ad victoriae notam pedesque venalium trans maria advectorum denotare instituerunt maiores talemque Publilium Antiochium¹ mimicae scenae conditorem et astrologiae consobrinum eius Manilium Antiochum, item grammaticae Staberium Erotem eadem nave advectos videre proavi. Sed quid hos referat aliquis literarum honore commendatos?’

Aulus Gellius, *Noctes Atticae*, 17, 14 :

“Sententiae ex Publilii mimis selectae lepidiores. Publilius mimos scriptitavit dignusque habitus est, qui suppar Laberio iudicaretur. C. autem Caesarem ita Laberii male-dicentia et arrogantia offendebat, ut acceptiores et probatiores sibi esse Publilii quam Laberii mimos praedicaret. Huius Publilii sententiae feruntur pleraque lepidae et ad communem sermonum usum commendatissimae. Ex quibus sunt istae singulis versibus circumscriptae, quas libitum hercle est ascribere :

‘Malum est consilium, quod mutari non potest.
Beneficium dando accepit, qui digno dedit’ etc. etc.”

Macrobius, *Saturnal.* 2, 7, 1 etc. :

“Sed quia et paulo ante Aurelius Symmachus et ego nunc Laberii fecimus mentionem, si aliqua huius atque Publilii dicta referemus, videbimus et adhibendi convivio mimos vitasse lasciviam et tamen celebritatem, quam cum adsunt illi excitare pollicentur, imitari. Laberium asperae libertatis equitem Romanum Caesar quingentis millibus invitavit ut prodiret in scenam et ipse ageret mimos quos scriptitavit. Sed potestas non solum si invitet sed etiam si supplicet cogit, unde se et Laberius a Caesare coactum in prologo testatur his versibus...

¹ ‘lochium’ MSS.

.... In ipsa quoque actione subinde se, qua poterat, ulciscebatur inducto habitu Syri, qui velut flagris caesus praeripiente similis exclamabat :

‘Porro Quirites ! libertatem perdimus—’

et paulo post adiecit :

‘Necesse est multos timeat quem multi timent.’

Quo dicto universitas populi ad solum Caesarem oculos et ora convertit, notantes impotentiam eius hac dicacitate lapidatam. Ob haec in Publilium vertit favorem. Is Publilius natione Syrus cum puer ad patronum domini esset adductus, promeruit eum non minus salibus et ingenio quam forma. Nam forte cum ille servum suum hydropicum iacentem in area vidisset increpissetque quid in sole faceret respondit, ‘aquam calefacit.’ Ioculari deinde super cena exorta quaestione quodnam esset molestum otium aliud alio opinante ille ‘podagrī pedes’ dixit. Ob haec et alia manumissus et maiore cura eruditus, cum mimos componeret ingentique assensu in Italiae oppidis agere coepisset, productus Romae per Caesaris ludos, omnes qui tunc scripta et operas suas in scenam locaverant provocavit ut singuli secum posita in vicem materia pro tempore contendenter; nec ullo recusante superavit omnes, in quis et Laberium. Unde Caesar arridens hoc modo pronuntiavit :

‘Favente tibi me victus es, Laberi, a Syro—’

statimque Publilio palmam et Laberio anulum aureum cum quingentis sestertiis dedit. Tunc Publilius ad Laberium recessentem ait :

‘Quicum contendisti scriptor, hunc spectator subleva.’

Publilii autem sententiae feruntur lepidae et ad communem usum accommodatissimae, ex quibus has fere memini singulis versibus circumscripsas :

‘Beneficium dando accepit, qui digno dedit.’

‘Feras non culpes, quod mutari non potest.’ etc. etc.”

Jerome, *Epistola ad Laetam*, 107 (1. 679 Vall.):

“Legi quondam in scholis puer:
‘Aegre reprehendas quod sinas consuescere.’”

Petronius, 55 :

“Rogo, inquit, magister, quid putas inter Ciceronem et
Publilium interesse? Ego alterum puto disertiores fuisse,
alterum honestiorem. Quid enim his melius dici potest :

‘Luxuriae rictu Martis marcent moenia.
Tuo palato clausus pavo pascitur,
Plumato amictus aureo Babylonico ;
Gallina tibi Numidica, tibi gallus spado.
Ciconia etiam grata, peregrina hospita,
Pietaticultrix, gracilipes, crotalistria,
Avis, exsul hiemis, titulus tepidi temporis.
Nequitiae nidum in cacabo fecit meo.
Quo margarita cara tribacca et Indica?’

* * * * *

An ut matrona ornata phaleris pelagis
Tollat pedes indomita in strato extraneo?
Smaragdum ad quam rem viridem, pretiosum vitrum?
Quo Carchedonios optas ignes lapideos,
Nisi ut scintillent? Probitas est carbunculus.
Aequum est induere nuptam ventum textilem?
Palam prostare nudam in nebula linea?”¹

¹ W. Meyer commenting on these verses says “differunt a simplici et puro genere dicendi, quod in sententiis est,” but that is only what one would naturally expect, as the sentences were chosen as such for their peculiar sententious qualities. The Plautian alliteration and word-manufacture and the references (e.g. to the Coan garments in *ventum textilem*) are certainly not unsuited to the age in which Publius wrote, and the more than music-hall licence is just what tradition asserts to have been the most attractive and the chief demoralising feature of the mime.

Salvianus, *De Gub. Dei*, 1, 10 :

“Ut ille ait :

‘Aliena nobis, nostra plus aliis placent.’”

Ribbeck also mentions passages from Priscian, Nonius and Isidore which are supposed to contain allusions to Publilius.

IV. THE MIME.

The history of the Mime is divided naturally into two periods, the first coinciding roughly with the existence of the Republic, during which time it was undergoing the processes of development and played no part in literature. In its earliest days it was probably mere extempore fun at the expense of the bystanders, and one of its chief weapons was the imitation of personal peculiarities; indeed mimicry remained to the end its distinctive feature, and in its palmy days it dared to ‘take off’ quite exalted personages. While a mere street performance, its length depended obviously on the patience of its chance audience and the endurance and wit of its one performer; after this it may have stood forth on the stage on its own merits, though this has not yet been distinctly proved; later on, as Teuffel says¹, ‘when performances of a serious nature had gained the ascendancy, they were employed as after-plays, though for a long time they were less popular than the newly accepted Atellanic farces.’ Teuffel has brought together a very complete collection of contemporary evidence as well as a list of modern authorities concerning mimes, though we have still much cause to regret that no mime has come down to us. However, as far as the general object of the mime is concerned, the definitions we have leave us little room for doubt. Diomedes says ‘Mimus est sermonis cuiuslibet motus sine reverentia, vel factorum et (etiam) turpium

¹ *History of Roman Literature* I. p. 6. (London, 1873.)

cum lascivia imitatio; a Graecis ita definitus: *μῖμος ἐστι μίμησις βίου τὰ τε συγκεχωρημένα καὶ ἀσυγχώρητα περιέχων.*' Evanthius says the mimes were so named 'ab diuturna imitatione vilium rerum et levium personarum,' while Isidore says 'mimi sunt dicti graeca appellatione quod rerum humanarum sint imitationes.' Plutarch says that neither the *ὑποθέσεις* nor the *παίγνια* (two kinds of mime) were fit for representation at dinner, the former being too long for such a stage and the latter too broad. Teuffel gives a series of quotations which prove the identity of the planipes and the mimus, though possibly the former may have been the earlier name—derived from the actor having bare feet, not aspiring to the cothurnus of the tragic actor or even the soccus of the comedian. Dealing with the mimus of literature Teuffel says 'At the same time' (at the end of the Republic) 'the number of its subjects was enlarged, and its form was assimilated to that of the other kinds of drama. Under the Emperors, when the Mimus prevailed in company with the silent pantomimus, books were written by Philistion, Catullus and Lentulus, besides whom we hear also of Hostilius, Marullus, Atticus, Vergilius Romanus, Aemilius Severianus and Aesopus. Our information about the character of the mimi of this period enables us to draw conclusions as to the original character of the whole species, making allowance for the over-refined character of a later time, and keeping in mind that after the absorption of all other kinds of drama in the mimus, a more varied action was developed in it and it arrived at greater independence.'

As a good laugh was the chief aim of the mime all through its career, the actors (there were several in the middle period and many in later times) wore harlequin's jackets, indulged in comic gesticulation, made faces, imitated the sounds of birds and beasts and played the fool generally. The actresses,

mimae, some of whom became notorious or perhaps famous (the word archimima occurs in inscriptions), in so far as they were dressed at all, were dressed gaily, their chief speciality being the ricinium, a sort of small shawl or mantilla. Originally masks were not worn, though it seems that afterwards a small mask covering only a small part of the cheeks was sometimes used. In Rich's *Dictionary of Roman and Greek Antiquities* (p. 425) there is a drawing of the mimic mask, from an engraved ring. Dancing and singing were at some period part of the performance.

The names even of the plays of Publilius are unknown to us, except that we have in Nonius 'Publilius Putatoribus' and in Priscian 'Publius in Murmidone.' The titles of mimes generally are such as one would expect from their character; Aquae caldae, Augur, Compitalia, Fullo and Virgo are names common to mimes and togatae, while Gemini, Hetaera, Nuptiae and Piscator (as well as Fullo and Virgo) are shared by mimes and Atellanae. 'With the palliata,' Teuffel says, 'the mimus shares the titles Colax, Hetaera and Phasma, and besides we find the following originally Greek titles of mimi: Alexandria, Belonistria, Cophinus, Ephebus, Necyomantia and Scylax.'

The language of the mimes was plebeian, not to say vulgar; and the fun was brought only into stronger relief by the wise saws with which some of them, those of Publilius at any rate, were interlarded.

The chief metres used were iambic senarii and trochaic tetrameters, though the choliambic metre occurs, and probably a good deal of the play was sermo pedestris.

V. SENTENCES.

Quintilian devotes a chapter (8, 5) to the kinds of Sentences. 'Antiquissimae sunt,' he says, 'quae proprie quamvis omnibus idem sit nomen, sententiae vocantur, quas Graeci *γνώματα* appellant: utrumque autem nomen ex eo acceperunt, quod similes sunt consiliis, aut decretis.' Just as in the middle ages Florilegia were, and in our own days 'Familiar quotations' are, in vogue, so was there probably a similar tendency in classic times. In the case of mimes, which were often themselves of an ephemeral nature, this was even a necessity. Accordingly we find that not many decades after the death of Publilius, a collection of Publilian sentences was made. What the collector's object was we do not know, but we gather from what Seneca says (*Epistol.* 33, 7), 'pueris sententias ediscendas damus,' that the collection was used in schools. This is confirmed by the words of Jerome quoted above (p. xvi), "Legi quondam in scholis puer 'Aegre reprehendas' etc." We have no means of deciding whether the original arrangement was or was not alphabetical, but it seems likely enough to have been so. The present alphabetical arrangement, in which no attention is paid to the second letter of the word which begins the sentence, is at least medieval.

The chief difficulties which have arisen in the attempts to establish the text of Publilius are due to the alterations of Christian copyists and the duplication of sentences by school-masters or scholars. Of the former fact there can be no doubt, as a collator of the various texts frequently catches the anti-pagan emendator in the act. Of the latter we cannot be absolutely certain, but any one who reads the sentences, especially in such an edition as Bothe's, will notice that there seem to be small groups of sentences built on certain models,

there being indeed in some cases a mere change in the order of the words.

The use of the sentences in the first three centuries after their *editio princeps* had appeared was somewhat similar to their use in Roman days, but they were ruthlessly 'borrowed' by Despreaux, La Fontaine, Racine, Rollin, Voltaire and even Molière, while *La Bruyère appropriated nearly all the sentences*. The last-named also rang the changes on a good many verses in a style not so very unlike the way in which Roman boys had probably been taught to vary them.

VI. THE MANUSCRIPTS.

The mss., like the Sentences themselves, have had a chequered existence. Before the ninth century the second half (from O onwards) disappeared; the remainder, with a jumble of prose sentences from *Pseudo-Seneca de Moribus* (a collection, as Teuffel supposes, then more complete than now) pressed into verse in Procrustean fashion, received the title of *Proverbia Senecae*, and in the course of time, especially during the 14th and 15th centuries, received interpolations from other writers. Meanwhile in the 10th century the second half of the sentences had re-appeared; the scribe of F in the 11th century used it, inserting its verses after the prose sentences under each letter; thus the Σ and Π groups, from the same archetype, were blended again in Ψ. W. Meyer in 'Die Sammlungen der Spruchverse des Publius Syrus' (Leipzig, 1877) goes very fully into the question of the several mss. and the groups into which they should be arranged. The following list is intended to show the net results of his investigations together with those of Woelflin and Friedrich.

Σ I. Pa. Parisinus, latinus 2676. Xth century. *INCIPIUNT SENTENTIAE SENECAE PHYLOSOPHI.* Corrected throughout Collated by W. Meyer.

- 1. **Pl.** *Parisinus latinus 742.* XIth cent. **INCIPIUNT SENECAE PROVERBIA XLV.** Very similar to Pa, being either a copy of it, or from a common source sharing with it several very obvious numbers. Collated by W. Meyer.
- 2. **I.** *Chemnitiense ap. Turc.* XIth cent. **ANNI SENECAE PROVERBIA.** *Parisinus proximus est et aequaliter nomine* Woelflin. Collated by W. Meyer.
- 4. **I.** *Basiliense A. N. xv. 21.* formerly **L. iii. 34.** XIth cent. Without inscription. It breaks off at v. 296, but as this is the end of a folio one cannot say how many more verses there may have been. It was published by Jo. Casp. Orelli (at the head of his *Phaedrus*) at Turin in 1832, who, according to Woelflin, 'non satis distinxit quae manu secunda addita sunt correcta sunt.' A. Spengel accuses Woelflin of esteeming this ms. too highly, and himself places it after Pa, Pb and R.
- 5. **Harv.** *Bambergensis.* XIIIth cent. 'Ita corruptum, ut deterioribus libris sit adnumerandus,' Woelflin. Collated by W. Meyer.
- 6. **V.** *Parisinus 6085.* Xth cent. Without inscription. Unimportant; collated by W. Meyer.
- 7. **C.** *Parisinus 8049.* XIth cent. A mixture of Publilian and other sentences. Of some slight value; collated by W. Meyer, v. his 'Samm-lungen' pp. 9, 55-57.
- 8. **Vat.** *Vaticanus, latinus 1783.* XIth cent. **ANNI SENECAE PROVERBIA INCIPIENT,** collated by W. Meyer, who, however, gave no readings from it.

9. Bern. Bernensis 704. XIIth cent. 'Proverbia Senecae.' In some cases, according to Woelflin, confirming the authority of the best mss., but for the most part revealing the corruption and interpolation to which the sentences were subject at the time when it was written.

10. A. Vindobonensis 969. Xth cent. ANNEI SENECAE PROVERBIA. Collated by I. Huemer.

11. S. Monacensis 484. XVth cent. 'Proverbia venerabilis Senece.' Olim 'liber doctoris Hartmanni Schedel de Nuremberga' says W. Meyer, who collated it and refers it to the same archetype as C.

12. Z. Monacensis 23474. XIVth cent. 'Proverbia Senece.'

13. Otloh. Monacensis 14490. 1062-1066. 'Senecae proverbia' in a book of Proverbs.

II 1. H. Palatino-Vaticanus, latinus 239, formerly Heidelbergensis S. Nazarii. Xth-XIth cent. Without inscription. 'Verba poetae hoc codice non male tradita sunt,' W. Meyer, who treated it at length in his 'Sammlungen' pp. 4, 5, 15-31, 57. It contains lines A-J. It was known to Gruter.

Ψ 1. F. Monacensis 6292, formerly Frisingensis. XIth cent. Without inscription. '...locupletissimum omnium, quippe qui solus servaverit posteriorem sententiarum partem (N-V) et priorem centum fere versibus auctam,' Woelflin, who mentions the careless use made of it by its finder the Ingolstadt editor. Friedrich referring to this compiler's treatment of the Palatino-Vaticanus

latinus 239, which had been pointed out by W. Meyer, says 'videlicet hunc ex Senecae et Palatina collectionibus ita conscripsisse dicit suam, ut ex Palatina versum suo quemque loco in Senecae collectionem transferret, versus scriptura discrepantes in litterae fine repeteret. In iis autem versibus, qui ex Palatina accederent, adornandis hunc ordinem secutus est, ut praeponeret Proverbia, versus subiceret' W. Meyer collated it. See J. C. v. Aretin, *Beytraege zur Geschichte*, Munich Sept. 1806, p. 257.

2. V. Vindobonensis 299, formerly 368. XIth cent. Described by C. Schenkl, *Sitzungsber. der Wiener Akad.* Oct. 1864. Woelflin noticed from the order of the verses that the ms. or its archetype was written in two columns.
3. ψ . Monacensis, latinus 17210. XIIIth cent. 'Item sententie Senece.' Excerpts alphabetically arranged, namely 34 verses from Σ and 123 from Π of which W. Meyer gives 123 variants.
4. π . Vaticanus Reginae, latinus 1896. XIIIth cent. Without inscription. 56 verses excerpted from Ψ , collated by W. Meyer.
5. a. Albertani Brixensis, cod. lat. Monac. 14230. 1235-50. In Albertanus Brixensis' *Consolationis et consilii liber ed. Hauniae* 1873. 69 verses from Σ , 75 from Π , the latter collated by W. Meyer.
6. κ . Monacensis, latinus 7977. XIIIth cent. 'Proverbia philosophorum.' 87 verses from Σ and 49 from Π , from which W. Meyer obtained 49 readings.

7. $\sigma.$ Monacensis, latinus 17210. XIIIth cent. 'Sententias Senecae.' 20 verses from Σ and 51 from Π, from which W. Meyer obtained 51 readings.

8. Bart. In an appendix to the 'Ammaestramenti degli Antichi' of Bartholomeo da San Concordio is an Italian version of ψ differing from its original very slightly.

9. par. Parisinus, latinus 8027. XIVth cent. A Σ collection with twenty additional sentences (a few of them prose). (= Woelflin's $\pi.$)

Z 1. M. Monacensis, latinus 6369, formerly Frisingensis. XIth cent. 'INCIPIUNT SENTENTIAE PHYLOSO-
PHORUM' published by W. Meyer in the
Sitzungsber. der Münch. Akad. 1872 Band II.
Sentences A-D.

2. T. Turicensis C 78, formerly 451. IXth cent.
Without inscription, published by J. Casp. Orelli
after his Phaedrus at Zurich in 1832, collated by
W. Meyer, who published it with M. It contains
137 sentences of which 58 are new, and of these
Friedrich only admits 12 to be 'sani.' Orelli
himself says of his find that 'plerasque sententias
ita interpolatas esse atque inquinatas omnis
generis ineptiis, ut Monachi Christiani pravum
ingenium in iis manifesto agnoscas.'

Φ 1. Φ. Collectio maior Caecilii Balbi. A few (37) Publilian
sentences interspersed throughout the collection
of Caecilius Balbus. It is probably, says Hartung,
a Latin translation of a Greek collection. Meyer
says that besides the 17 known to be Publilian
he suspects that there are several others, and he

dares to appropriate four for Publilius. The history and use of this ms. Friedrich calls 'quaestionem lubricam et perdifficilem.' Woelflin collated it in 1855.

2. ϕ . Collectio minor Caecilii Balbi. Similar to Φ .

O 1. Capituli Veronensis 168, formerly 155. 1329. 'Flores moralium autoritatum.' 60 Publilian sentences, of which 16 are new, edited by Maffei in his 'Trattato de' teatri antichi e moderni' at Verona in 1754, and afterwards more carefully by W. Meyer, who describes it in his 'Sammilungen' pp. 3, 48-52, 61-66. Friedrich mentions the excellence of the writing.

MISCELLANEOUS.

1. Cusanus. XIIth cent. Described by Jos. Klein in 'Ueber eine Handschrift des Nicolaus von Cues' Berlin 1866, and passed over in prudent silence by Woelflin.
2. Didotiensis. Xth cent.
3. Erasmi. The source of the earliest editions. Woelflin remarks that it is probably one of those used by Bentley.
4. Panthaleonis. Used in the edition of Panthaleo in 1544: he says it is 'scriptus ante aliquot saecula, pulvere et tineis fere corruptus.'
5. G. Fabricii. } Of one of these codices Fabricius says
6. " } 'manuscriptum, in quo multorum collectae erant sententiae.'
7. Palatinus. } XIIIth or XIVth cent. 'Non vetus-
8. " } tiores censendi sunt, sicut colligitur ex

interpolationibus' Woelflin says, though he suggests that one of them may not be altogether useless. Collated by Gruter.

9. S. Amandi. Mentioned by D. Godofredus in his 1590 edition of Seneca.
10. Cottonianus.
11. Sidneianus.
12. Caianus.
13. Collegii Trinitatis Cantabrigiensis.
14. Leidensis. Consulted for Bentley by Ab. Gronovius.
15. Gryphiswaldensis. XIVth cent. Collated by Reinholt in 1838; of slight value.
16. Parisinus, latinus 1919. XIVth cent. 'Incipiant sententiae Senecae.'
17. Parisinus, latinus.

Collated by Bentley.
Of little value.

SYNOPSIS OF THE SENTENCES.

	Σ	Π	Ψ	Z	O	Φ	Total
A	34	43	(42)	52	54	56	56
B	35	41		43			43
C	21	37		44	45		45
D	16	24		28		32	32
E	16	19		20	21	22	22
F	27	28		31	33	34	34
G	9			10		12	12
H	21	27		29			29
I	34	61		63		66	66
L	10	17		18			18
M	32	68		69	70	74	74
N	10	59				62	62
O	14				15		15
P	51			52	55	57	57
Q	68			72	73	75	75
R	15			17 (16)			17 (16)
S	42			50		52	52
T	3			5	7	8	8
V	25			33 (32)	36	38	38
	265	642	(641)	636 (634)	409	588	755 (754)

VII. THE EDITIONS.

An asterisk signifies that there is a copy in the British Museum.

Fol. [Mathias Moravus.] Neap. 1475. In the *editio princeps* of Seneca. Quaritch, who has offered it at £63, £20, £18 and £15, says 'This very rare volume is the most important production of the early press at Naples (except only the Horace of 1474 of which but one copy is known).'

Fol. [Bernardus de Colonia.] Tarv. 1478. Reprinted from the preceding; Gothic letter; priced by Quaritch at £5 and £5. 5s. Hain mentions seventeen of these partial editions besides three Spanish versions.

Erasmus. 4°. Basil. 1502. 'Prouerbia Senecae secundum ordinem alphabeti'; after a Cambridge Manuscript with the editor's scholia, according to Fabricius, but not mentioned by Panzer, and quite legendary.

1. Erasmus. 4°. [Peter Treveris.] Sodov. 1514. Proved by Fr. Latendorf in 1868 (according to Woelflin) to be the real *editio princeps* of Publius, but still in dispute. There is no evidence of any other book having been printed at Southwark as early as this. The full title of the book is said to be 'Disticha moralia, titulo Catonis, cum scholiis auctis Erasmi Roterodami. Apophthegmata Graeciae Sapientum, interprete Erasmo. Eadem, per Ausonium cum schol. Erasmi. Mimi Publiani, cum eiusd. schol. auctis recogniti. J. Coleti institutum hominis Christiani, carmine per eundem Erasmus Roterod.' Erasmus took the name of Publius Syrus and a few verses from Gellius and got rid of the name of Seneca and the prose sentences.

2. 4°. [Martinus Werdensis.] Colon. 1514. With Cato.

3. Erasmus. 4°. [Mat. Schurerius.] Argent. 1515. With Cato. Bearing a title very similar to that of No. 1; with an explanatory paraphrase. Erasmus, as Woelflin observes, was the first to detect the double or triple origin of the sentences then known, viz.; A—N from Publilius, N—V from some originally prose source, and excerpts from Seneca de clementia. A 35, B 33, C 19, D 16, E 16, F 28, G 9, H 19, I 33, L 9, M 33, N 10, O 1, P 1, Q 2, R 1, S 2, T 2, V 1—in all 270 sentences in alphabetical order, though with a few verses misplaced. [8s. 6d. 1893.]
4. 4°. [Quentell.] Colon. 1515. With Cato; 'Mimi Publiani.'
5. Erasmus. 4°. [Mat. Schurerius.] Argent. 1516. With Cato.
6. 4°. [A. Bonnemere.] Paris. 1516. With Cato; 'cum brevibus Bonespei adiectionibus.'
7. Erasmus. 4°. [Mat. Schurerius.] Argent. 1517. With Cato.
8. Erasmus. 4°. [Theod. Martinus.] Louan. 1517. With Cato; In alphabetical order: A 36, B 33, C 17 + 2, D 16, E 15 + 1, F 28, G 9, H 19, I 33, L 9, M 33, N 10, O 0 + 1, P 1, Q 2, R 1, S 1 + 1, T 1, V 0 + 1—270 sentences. 'Castigatae et elucidatae.*'
9. Erasmus. 4°. [V. Schumanus.] Lips. 1517. With Cato.
10. Erasmus. 4°. [Mat. Schurerius.] Argent. 1518. With Cato.
11. Erasmus. 4°. [V. Schumanus.] Lips. 1518. With Cato.
12. Erasmus. 4°. [Io. Frobenius.] Basil. 1520. With Cato; 'Castigatae et elucidatae.' 270 verses, mixed.*
13. Erasmus. 4°. [J. Knoblouch.] Argent. 1520. With Cato.

14. [J. Soter.] Colon. 1520.
15. 4°. [Laz. Schurerius.] Selestad. 1520. With Cato.
16. Erasmus. 4°. Basil. 1521. With Cato.
17. Th. Anshelmus. Hagen. 1522.
18. Erasmus. 8°. [J. Knoblouch.] Argent. 1523. With Cato; 'Castigatae et elucidatae.' 272 verses, mixed.*
19. 4°. [Peter Treveris.] Sodov. 1524. With Cato.
20. Erasmus. 8°. Lips. ?1525. With Cato; 'Castigatae et elucidatae.' 270 verses, mixed.*
21. Erasmus. 8°. [J. Frobenius.] Basil. 1526. With Cato; 'Castigatae et elucidatae.' 270 verses, mixed.*
22. 8°. [Ascensius.] Par. 1527. With Cato.
23. [Ch. Froschover.] Tigur. ?1529. With Cato and the sentences of J. Anysius. Undated.
24. 8°. [Seb. Gryphius.] Lugd. 1529. With Cato.
25. Erasmus. 8°. Lips. 1532. With Cato; 'Castigatae et elucidatae.' 270 verses, mixed.*
26. Erasmus. 8°. [Colinaeus.] Par. 1533. With Cato; 'Castigatae et elucidatae.' 270 verses, mixed.*
27. 8°. [Ascensius.] Par. 1533. With Cato; 'Adiecumus mimos Publianos inscriptos Sencae Proverbia.' With the scholia of Erasmus.
28. Erasmus. 8°. Basil. 1534. With Cato; like No. 8, but with 34 B.*
29. 4°. Granat. 1535. With Cato.
30. Erasmus. 8°. Lips. 1536. With Cato.
31. 8°. [Ch. Froschover.] Tigur. 1537. With Cato.
32. 8°. [B. Rigaut.] Lugd. 1538. French translation.
33. 8°. [Seb. Gryphius.] Lugd. 1538. With Cato.
34. 8°. [Seb. Gryphius.] Lugd. 1539. With Cato.

35. Rich. Taverner. 8°. [Rich. Bankes.] Lond. 1539. 'Mimi Publiani' in *Chiliades Erasmi*, with an English translation.

36. H. Panthaleon [Er. Xylotectus]. Basil. 1544. 'Catonis disticha moralia cum scholiis Erasmi Rot. Mimi Publiani cum eiusdem scholiis auctis recogniti, quibus accesserunt plurimi nuper inventi et numquam typis evulgati, a Heinrico Panthaleone recogniti cumque eiusdem scholiis illustrati...' of which magniloquent title Woelflin says 'Jactator ille, qui Senecae proverbiorum editiones totiens repetitas ne noverat quidem, nihil aliud facit, nisi posteriorem sententiarum partem (N—V) centum fere viginti ex proverbiorum codice ductis et aegre ad quandam carminum speciem assimilatis auxit, idem ad priorem partem aliquot addidit, partim quas Erasmus spreverat ut nimis corruptas, quamquam erant verae Publilianae, alias ex Senecae de clementia libris, quarum fons erat appendix illa proverbiorum codicibus non-nullis...falso affixa.'

37. Rich. Taverner. 8°. [Wil. Middleton.] Lond. 1547. With an English translation. Heber's copy sold for 10s. 6d. in 1834.

38. Geo. Fabricius. 8°. Lips. 1550. 'Elegantiae e Plauto ac Terentio collectae'; following Erasmus but adding twenty fresh sentences separately, 'Sententias Publpii mimis similes.'

39. 8°. [Ascensius.] Par. 1550. With Cato; 'cum scholiis Badii.'

40. Rich. Taverner. 12°. [Wil. Copland.] Lond. 1550. With an English translation.

41. 8°. [Seb. Gryphius.] Lugd. 1550.

42. 4°. [Eug. Marnesius.] Pictav. 1550. 'Sententiae ex O. Laberii et Publui Syri mimis collectae,' but there are none of Laberius. There are 271 sentences.*

43. 8°. [Schoeffer.] Mogunt. 1551. After Erasmus and Fabricius.

44. 4°. Basil. 1552. After Erasmus and Fabricius.

45. Robt. Burrant. 16°. Lond. 1553. With Cato; black letter. In English with the explanations of Erasmus. 267 sentences.*

46. Geo. Fabricius. 12°. Argent. 1554. 'Catonis Disticha moralia cum Erasmi Roterodami scholiis adiunctis libellis aliis, omnibus nunc castigatiis editis.'

47. G. Morell. 8°. Par. 1554. With a French prose translation.

48. Geo. Fabricius. Basil. 1555.

49. Ch. Fontaine. 8°. [J. Citoys.] Lugd. 1557. 'Accordés avec plusieurs bons auteurs'; in French verse, *not* about 1500 nor by Montanus as J. A. Fabricius says (quoting Crucimannus).

50. G. Morell. 8°. Par. 1558. With a French prose translation.

51. Geo. Fabricius. 8°. Lips. 1560. With a dedicatory epistle and printer's preface (v. Dan Schreber's *Life of Geo. Fabricius*, p. 219).

52. Robt. Burrant. 16°. Lond. 1560. With Cato; black letter. In English with the explanations of Erasmus. 265 sentences. 'Of extraordinary rarity' Corser.*

53. 8°. [V. Sertenas.] Par. 1560. 'Dictz et sentences notables,' an anonymous French verse translation, but only partial. After Erasmus and Fabricius.

54. Ch. P. Par. 1561. A French translation.

- 55. J. D. S. M. Par. 1561. 'Sentences selectes de Periander, Publian...' with a French verse translation.
- 56. Rich. Taverner. 8°. Lond. 1562. With Cato; after Erasmus, with Taverner's English notes. 268 verses.*
- 57. Hen. Stephanus. 12°. Par. 1563. 'Sententiae e comicis Graecis et Latinis'; arranged in loci communes; collected by his father Robert, 'Erasmi textum maximam partem secutus' Orelli.
- 58. Hen. Stephanus. 8°. Par. 1564. 'Fragmenta Poetarum veterum Latinorum, quorum opera non extant.' De amore et foemina 22, De amicitia et concordia 11, De fortuna et rebus adversis 25, De rerum vicissitudine 3, De morte et vita 15, De otio et inertia 3, De beneficentia et largitate 28, De aequitate fide et bona conscientia 11, De iniuria et superbia 15, De dissimulatione fictione et mendacio 16, De suspicione 2, De consuetudine et experientia 6, De prudentia et sagacitate in rebus agendis 17, De temeritate et stultitia 14, De ambitione et cupiditate 7, De avaritia 11, De fortitudine animi 12, De iracundia 11, De severitate 2, De clementia et patientia 10, De metu 11, De dolore 6, De fama et gloria 9: 267 verses in all, after Erasmus and Fabricius.*
- 59. Hen. Stephanus. 32°. Par. 1565. 'Comicorum..... sententiae.'
- 60. Geo. Fabricius. 8°. Lips. 1567. With other sentences collected by Fabricius.
- 61. Hen. Stephanus. 16°. Par. 1569. 'Γνῶμαι.' 267 verses in loci communes with the explanation of Erasmus.*
- 62. 8°. Colon. 1571. With Cato; Erasmian, 270 verses.*
- 63. Geo. Fabricius. Lips. 1571.

64. 8°. Lond. 1572. With Cato; Erasmian, 271 verses.*

65. 8°. [Mat. Furen.] Lips. 1573. In Greek heroic verse.

66. Th. Zwinger. 8°. Basil. 1575. 'Morum philosophia poetica, ex veterum utriusque linguae poetarum thesauris xviii. libris deducta,' with emendations which Woelflin says are of no value. At the same time Zwinger deserves some credit for following Erasmus and Fabricius instead of Panthaleon.

67. J. Bene-natus. 8°. Par. 1576. With a French prose translation.

68. 12°. [Hub. Scuttepytacus.] Ant. 1576. 'Senecae utriusque et philosophi et poetae sententiae.' Loci communes arrangement. Priced by Claudin recently at 2 fr. 50 c.

69. R. Stephanus (the second). 8°. Par. 1577. After Erasmus and Fabricius.

70. R. Stephanus. 8°. Par. 1580. After Erasmus and Fabricius.

71. Geo. Fabricius. Lips. 1581.

72. 8°. Par. 1585. With a French prose translation.

73. [C. Egenolph.] Franc. 1589. After Hen. Stephanus.

74. Dion. Godofredus. 8°. Basil. 1590. In the last (sixth) volume of his edition of Seneca. 'Proverbia Senecae.' Woelflin says 'De Dionysio Godofredo pauca sufficient: nam iniuria inter Publilii editores refertur.....Ita factum est, ut sententias pedestres, quae in editione nostra litteris inclinatis expressae sunt, nec iambis clauderet, nec selectas, sed universas reciperet, prout eas in codicibus editionibusque vetustis repererat, denique ne interpolatas quidem ex Senecae de clementia libris petitas resecare auderet.'

75. P. Pithœus. 12°. [Nic. Gillius.] Par. 1590, 1. 'Epigrammata et poematia vetera.' Woelflin says 'Publilium Syrum, licet ei recentioris aetatis codices Parisinos praesto fuisse libenter largiar, interpolationibus non minus deformavit quam ingeniosis emendationibus perpolavit. Non ita multas quidem sententias ex proverbiis vel Anonymo de moribus recepit, sed tanto plures ex Seneca, Pseudo-caecilio Balbo aliisque, quas in codicibus interpolatis invenerat. Rei metricae ita se praebuit peritum, ut sententias non probaret nisi quae re vera metro adstrictae essent, pedestres autem corrigendo redderet tales, ut vix quisquam eas a versibus distinguere posset.' This edition having been published anonymously, and having been used by Jos. Scaliger as the base of his 1598 and 1605 editions, the latter wrongly received the credit or discredit of Pithœus' changes and additions at the hands of Gruter, Bentley and Ribbeck. 'Recherché et assez rare' Brunet.

76. 8°. Lond. 1592. 'Publii Syri Mimi seu Dicta, sive sententiae selectae'; after Erasmus and Fabricius with the former's scholia (v. Brueggemann, p. 533).

77. J. Gruter. 8°. Lugd. Bat. 1595.

78. P. Pithœus. 8°. [J. Chouët.] Genev. & Lugd. 1596. The second edition of the 'Epigrammata et poematia vetera.'

79. Jos. Scaliger. 8°. [Plantin.] Lugd. Bat. 1598. Following Pithœus, with a Greek translation and a few notes by Scaliger. 344 Iambics and 26 Trochaics.*

80. [Adam Sartorius.] Ingolst. 1600. In the second volume of the works of M. A. Muretus, that 'elegantissimo nostri aevi ingenio elegantissimum illud prisci aevi ingenium habeas coniunctum,' as the editor says.

The codex Frisingensis had been found in 1599 by Marcus Velserus, and it is supposed that the anonymous editor was a learned Jesuit. W. Meyer is persuaded that it was Jacob Gretserus. Woelflin says of this edition 'est quasi altera Erasmiana, id est editio princeps versuum a litteris N—V incipientium, nec tamen cuiquam editorum recentiorum, ne Schweigero quidem cognita. Laudanda est vel hoc nomine, quod litterae H. G. S. F. singulis versibus appositae aut non appositae declarant, utrum illi in exemplaribus Henrici Stephani, Godofredi, Scaligeri et in codice Frisingensi extent necne, et quod editor in commentario critico varias codicis F. lectiones ex parte saltem enotavit. Sed in versibus constituendis expurgandisque mendis nimium sese applicavit codicis scripturae, ita ut postero editori permulta reliquerit sananda, nec levius damnum eo attulit Publilio, quod Scaligero obsecutus ab eo ordine descivit, quo singulae sententiae in codicibus perscriptae sunt.'

81. [Adam Sartorius.] Ingolst. 1602. In the works of M. A. Muretus; 11 pages of prolegomena, 981 verses and 41 pages of notes; priced 13*s.* 6*d.* lately by Tregaskis.*
82. [Adam Sartorius.] Ingolst. 1603. In Muretus, mentioned by Woelflin.
83. 4°. Genev. 1603. In the 'Corpus omnium veterum poetarum Latinorum'; arranged in loci communes.
84. J. Gruter. 8°. Heidelb. 1604. 'L. Annaei Senecae ac Publpii Syri mimi, forsan et aliorum singulares sententiae centum aliquot versibus nunc primum auctae et correctae ope codd. Palatinorum et Frisingensis.' Although Gruter had had codex H of collection II, codex F of Ψ , and several mss. of Σ presumably before his eyes, yet he did not see the relation which existed between

the various collections, but placed all the sentences alphabetically as the Ingolstadt editor had done; besides which he reduced many prose sentences to verse, at which he greatly excelled the supposed Jesuit. Woelflin says 'ex codicibus Palatinis ab ipso adhibitis viginti tantum accesserunt a Publilio alienissimae,' and accuses Gruter of trying to rob the Ingolstadt scholar of the honour of first editing the Frisingensian sentences.

85. Jos. Scaliger. 8°. 1605. In his 'Opuscula diversa Graeca et Latina.' A Greek verse translation. Following Gruter and so differing from his 1598 edition, which was after Pitheus. In Scaligerana II we read 'Gruter avait fait imprimer un Syrus augmenté; j'ai tout tourné de nouveau en 4 jours.' 349 iambic and 27 trochaic sentences, with 5 pages of notes.*
86. H. Kitschius. 8°. Lips. 1607. In 'Auctorum Symbologiae'; only 258 sentences, and without notes. The date is given thus: 'sI DeVs pro nobIs, neMo Contra nos.'*
87. 8°. [Adam Sartorius.] Ingolst. 1608. A repetition of the 1603 edition of the works of Muretus.
88. J. Gruter. 8°. [I. Rhodius.] Franc. 1610. In the 'Florilegium Ethico-politicum,' vol. i. There are 908 alleged Publilian sentences (of which 103 are trochaic), they are mixed with sentences from Seneca, and there are also Greek, French, German, Italian, Belgian and Spanish proverbs. The 50 new verses which Gruter claims to have added are none of them Publilian. Claudio calls the book a 'recueil rare' and prices it at 25 fr.*
89. F. Morellus. 8°. Par. 1611. 'Auxit et recensuit' the editor says, but he did very little for the text; he

followed Scaliger very largely, adding the latter's Greek version as well as a French verse paraphrase of his own. There are 349 iambics and 12 trochaics.*

90. A. P. B. P. G. 4°. [Sam. Crispinus.] Genev. 1611. In the first volume of the 'Corpus omnium veterum poetarum latinorum' (second edition). 267 sentences (one Laberian) in loci communes, with a life of Publilius from Peter Crinitus etc. Priced by Brunet at 12 to 15 fr.*
91. Helmst. 1611. Mentioned by Latendorf.
92. Tan. Faber. 8°. Salm. 1611. With a few notes; J. Conr. Orelli says 'Phaedri Fabulis adiunctae,' but I believe he is mistaken.
93. 12°. Franc. 1612. Following Gruter.
94. Fol. Basil. 1613. After D. Gothofredus.
95. P. Scriverius. 12°. Lugd. Bat. 1615. In an edition of J. Scaliger's poems.
96. 4°. Lugd. 1616. In the 'Chorus (sic) poetarum classicorum duplex, sacrorum et prophanorum.' 267 verses in loci communes, with the life from P. Crinitus etc.*
97. F. Morellus. 8°. Par. 1618. In Muretus.
98. G. Valentinus. Ven. 1618. 'Publili Syri mimi aucti et correcti ex Codice Manuscripto Frisingensi'; a Muretus edition. P. A. Curti says 'Lo stesso Valentino, annunciandoli al pubblico, ammoniva che se l'edizione non appariva proprio curata da quel dottissimo che fu il prelodato Marc' Antonio Mureto, non vi avesse tuttavia mancato il consiglio e la direzione di altra dotta persona'; in the end of the book we read 'corrigebat superiorum assensu praevio Doct. Huppertus Faber Ubius Aggripinas.' J. Conr. Orelli says it was printed separately, referring no doubt to No. 99.

99. G. Valentinus. Ven. 1618. Like the foregoing but printed separately.

100. 8°. [J. Chouët.] Genev. 1619. In the 3rd edition of the 'Epigrammata et poemata vetera.'

101. S. Hasenmueller. 8°. Hamb. 1621. After Gruter.

102. 8°. Lugd. Bat. 1626. 'In usum scholarum'; after Gruter, with Scaliger's Greek version.

103. 4°. [S. Crispinus.] Genev. 1627. The 3rd edition of the 'Corpus'; 271 sentences in loci communes, with the Life.*

104. Fol. Basil. 1628. After Gothofredus.
 [We learn from J. Conr. Orelli 'Gerhardi Vossii filii notae et castigationes, quas cum H. Ernstii variantibus lectionibus circa annum 1637 edere voluit, haud viderunt lucem.']}

105. 4°. Genev. 1640. The 4th edition of the Corpus.

106. ?12°. Goslar. 1643. After Gruter, 'avec notes de plusieurs.'

107. 8°. Amst. 1646. After Scaliger.

108. 4°. Par. 1650. 'In gratiam studiorum sereniss. principis Andegavorum ducis,' the precursor of the Delphins. After Gruter, 'texte seul, sans notes, sans nom d'éditeur.'

109. 8°. Salm. 1657. First edition 'ad calcem Phaedri'; following Tanaquil Faber.

110. C. Hoole. 8°. Lond. 1659. 'Mimi Publiani'; with Cato and an English translation; 269 sentences.*

111. 12°. Franc. 1660. After Gruter.

112. 8°. Salm. 1664. An enlarged repetition of No. 110.

113. 12°. Salm. 1665. 'Ad calcem Phaedri,' following T. Faber.

- 114. C. Hoole. 8°. Lond. 1670. With Cato and an English translation.
- 115. 8°. Lugd. Bat. 1672. With Phaedrus after T. Faber, 'In usum gymnasi'; the editor says it is 'editio prioribus haut paulo accurrior,' and quotes J. Scaliger about the value of the sentences: 'Nunquam hos versus de manibus deponant non pueri tantum, sed etiam doctiores.' There are 349 iambics and 27 trochaics and the *Adversus Luxuriam*.*
- 116. Jac. Thomasius. 8°. Lips. 1672. With Muretus, after Gruter.
- 117. J. V. P. Jansonius. 8°. Amst. 1680 or 1686. After Gruter.
- 118. C. Hoole. 8°. Lond. 1688. 269 sentences, with an English translation.*
- 119. 12°. Salm. 1689. With Phaedrus, after T. Faber.
- 120. 12°. Amst. 1689. With Phaedrus, after T. Faber.
- 121. Joh. Grossius. Lips. 1690. With Muretus, after Gruter.
- 122. 12°. Franc. 1700. After T. Faber, with the notes of Nicoletus and Paschius.
- 123. J. Weber. 8°. Franc. 1703. In his *triglot Cato*; after Gruter; 'Publ. Syrus n'y est qu'en partie, et traduit en bons vers allemands.'
- 124. Sam. Hoadley. 8°. Lond. 1703. Hoadley was Master of Norwich School; he followed T. Faber, adding a few short notes.
- 125. Sam. Hoadley. 8°. Lond. 1704.
- 126. 8°. Lond. 1704. With Cato and an English translation (Hoole's); 269 sentences.*

127. Mart. Opitius Franc. 1705. ‘Cato et Mimi τρίγλωττοι, graeca ex metaphrasi Jos. Scaligeri, Germanice potissimum ex mente eiusdem et Casp. Barthii expressa a Martino Opitio.’ Woelflin says that ‘in M. Opitii editionibus nihil legi, quo eum Publili sententis vertendis operam dedisse eluceat, deinde fraudis suspicioni obnoxia esse, quibuscumque Casp. Barthii nomen adhaeret, postremo versus ipsos minime poetam sapere.’

128. 8°. Lips. 1707. With Muretus; 981 sentences, with notes subjoined and 26 pages of additional notes.*

129. Sig. Havercampus and Ab. Preygerus. 8°. [Johannes de Vivie.] Lugd. Bat. 1708. ‘L. Annaei Senecae et P. Syri Mimi, Forsan etiam aliorum, singulares sententiae, centum aliquot versibus... accedunt notae postumae J. Gruteri...’ ‘cum notis variorum.’ There are 771 iambics and 81 trochaics. The British Museum contains Bentley’s copy with his manuscript notes; he only accepted 264 and made 40 corrections. Scaliger’s Greek version is included and 4 pages of his notes, besides 485 pages of exegetical notes. Heber’s copy sold for 4 shillings.*

130. Jac. Rae. 8°. Edinb. 1709. With Cato and an English translation.

131. E. Swedbergius. 8°. Upsal. 1709. With Scaliger’s Greek version and the notes of Erasmus and the editor.

132. Sam. Hoadley. 8°. Lond. 1712. The third edition, ‘Magni Scaligeri et Tan. Fabri iudicium secutus.’ ‘In usum Scholarum.’ 349 iambics (30 P—V) and 27 trochaics (3 P—V), and 2 pages of short notes.*

133. 12°. Amst. 1712. With Phaedrus, after Tan. Faber.

134. M. Maittairius. Fol. Lond. 1713. In vol. ii. of 'Opera et fragmenta veterum poetarum latinorum profanorum et ecclesiasticorum.' 266 sentences in loci communes, without notes or variants, but with the line to Laberius and that of C. Julius Caesar, and the Life.*

135. J. G. Walchius. 8°. Lips. 1713.

136. M. Maittairius. Fol. Hag. Com. 1721. The same as No. 134 with new frontispiece.*

137. 8°. Lond. 1722. With Cato; 'Mimi Publianii sive Senecae Prouerbia,' after Hoole, 269 verses.*

138. 12°. Amst. 1723. With Phaedrus, after T. Faber, 'furtim' says Schwabe in his Phaedrus.

139. J. G. Walchius. 12°. Lips. 1724. With Phaedrus, after T. Faber.

140. R. Bentleius. 4°. Cant. 1724. In his Terence and Phaedrus; Woelflin says "Sed, ut fit in subito consilio, res improspere cessit. Nam codicum, quos consuluit, auctoritate in duplum errorem inductus est. Primum enim, cum sententiae in codicibus quasi Senecae ferrentur, de Publilio auctore non dubitavit quidem, sed libellum Grutero obsecutus inscripsit 'Publii Syri et aliorum veterum sententiae,' deinde sententiis novis Frisingensibus minorem, quam par erat, fidem habebat."

141. 12°. Hag. Com. 1725. With Phaedrus, after T. Faber.

142. R. Bentleius. 4°. Cant. 1726. In his Terence and Phaedrus; 238 iambics and 27 trochaics with a few short notes [priced recently by Nutt at 5s.].

143. 4°. [Barbou.] Par. 1726. 2nd edition of the Phaedrus 'in usum.'

144. R. Bentleius. 4°. Amst. 1727. In his Terence and Phaedrus. The editor says: 'Quattuor codices nos ipsi versavimus in Bibliothecis, Cottoniana et Collegiorum apud nos Trinitatis, Caii et Sidneii. Quintum in Bibliotheca Leidensi consuluit eruditissimus Iuvenis, qui ad avitam laudem strenue festinat, Abrahamus Gronovius. Ceterum, etiam in Scriptis Codicibus, secundum Alphabeti ordinem Sententiae collocantur: quae in Gruteri Editione, nescio unde prolatae, sunt numero octingentae et plus quinquaginta, quarum pars maior neque in Codicibus nostris comparent, neque quicquam Publiani coloris saporis in se habent. Eas nos, ut vel lectu indignas, ab Editione hac eieimus.' There are 246 iambics and 27 trochaics, and more notes than in the previous editions. J. Conr. Orelli calls the sentences retained by Bentley 'omnium maxime genuinas,' and adds that the text is accompanied by 'observationibus criticis paucis quidem, sed egregiis, qualesque a summo Criticorum exspectare licebat.'*

145. J. Cl. Fabre. 12°. [Barbou.] Par. 1727. After Phaedrus, a few sentences not in the preceding editions; with a page of testimonia and short notes.

146. Sig. Havercampus et Ab. Preygerus. 8°. [H. Teering.] Lugd. Bat. 1727. Like No. 129, 'only a new title' says Ebert.

147. J. Cl. Fabre. 12°. Par. 1728. With Phaedrus.

148. 8°. Veron. 1729. With Muretus (vol. iv.).

149. 24°. Par. 1729. 'Publili Syri selectae sententiae ex Mimis'; with Phaedrus; 'eodem quo Tanaquillus Faber ordine subiunxerat'; 349 iambics and 27 trochaics; 'ex typographia Regia'; a charming little

edition. ‘Deux impressions sous la même date’ (Foisy), ‘of which the earlier is slightly the better’ (Ebert). Renouard says that all the second impressions were on large paper. There were also copies printed on vellum.*

- 150. J. Cl. Fabre. 12°. [Barbou.] Paris. 1731. Ebert says that Fabre’s edition has been repeated more than a hundred times.
- 151. Lips. ?1735. With Phaedrus, following Walchius.
- 152. J. Accarias de Serionne. 12°. Par. 1736. With the Aetna, following Bentley chiefly. A 49 + 1, B 35, C 26 + 2, D 19 + 1, E 24 + 2, F 28 + 3, G 6, H 11 + 4, I 27 + 6, L 7, M 24 + 2, N 18 + 4, O 3 + 1, P 23, Q 8, R 5 + 1, S 8 + 1, T 2, V 3. With a life of Publilius (8 pages), and observations on the sentences (15 pages), remarks on the sentences (28 pages), numerous exegetical foot-notes and a French prose translation.*
- 153. R. Bentleius. 4°. Lond. 1738. ‘Ad calcem Terentii et Phaedri.’ [Priced recently by Bent at 11s. 6d.]
- 154. 8°. Patav. 1740. Brunet says ‘Ce petit vol. de 80 pag. est certainement le plus rare de ceux qui font partie de la collection des auteurs latins impr. par Comino. C’est un tirage fait séparément, et à très-petit nombre, d’une partie du 3e vol. des œuvres de Muret.’
- 155. 8°. Patav. 1741. In vol. iii. of Muretus.
- 156. Jo. Bapt. Le Mascrier. 12°. [Coustelier.] Par. 1742. 344 iambics, 27 trochaics and 200 additional sentences, after Gruter. A 51 iambics + 1 trochaic + 20 additional, B 34 + 0 + 7, C 24 + 1 + 12, D 18 + 0 + 4, E 22 + 2 + 1, F 33 + 3 + 5, G 12 + 0 + 4, H 15 + 4 + 5, I 34 + 6 + 9, L 12 + 0 + 4, M 34 + 3 + 14, N 23 + 3 + 26, O 0 + 1 + 6, P 6 + 0 + 12, Q 9 + 1 + 17, R 4 + 1 + 3, S 7 + 1 + 18,

T 3+0+9, V 3+0+22, Z 0+0+2. Moss says 'A very beautiful and accurate edition, forming part of a Collection, which was published as a supplement to those by the Elzevirs,' while Ebert more truthfully describes it as 'neat but very incorrect.' There are small designs between the letters in the iambic verses.*

157. Steph. And. Philippe. 12°. [Coustelier.] Par. 1748. With Phaedrus; 'L. Annaei Senecae ac P. Syri mimi sententiae,' 790 iambics and 82 trochaics, with T. Faber's preface and J. Gruter's notes, A 65 iambics + 1 trochaic, B 46+0, C 40+4, D 28+3, E 32+5, F 39+5, G 13+0, H 22+7, I 67+7, L 19+0, M 76+5, N 73+12, O 13+6, P 64+4, Q 81+4, R 20+3, S 52+8, T 9+6, V 31+2.*

158. 12°. Lond. 1749. With Cato, and Hoole's English translation.

159. P. F. Suhm. 8°. Copenh. 1750 or 1756. A Danish translation.

160. Alex. Cunningham. 12°. [Foulis.] Glasg. 1751. 349 iambics and 27 trochaics, with T. Faber's preface, but without notes.

161. Alex. Cunningham. 8°. Edin. 1751.

162. Lips. ?1751. After Walchius.

163. Ioa. Pet. Millerus. 8°. Berol. & Ulm. 1753. With Phaedrus, 'Publili Syri sententiae'; Woelflin says 'Inter ceteros saec. xviii. editores laudandus est Ioa. Petrus Millerus...quod sententias soli Publilio addicere ausus est. Praeterea suo iure Gruterum impugnavit, quod binos aliquoties versus inter se simillimos protulerat, quorum Publilius vel alterutrum tantummodo compositus vel nullum, verbi causa:

Felicitas infelici innocentia est.

Infelici innocentia est felicitas.

Following Gruter's recension, however, and 'cum Indice singulari' (J. Conr. Orelli).

- 164. Par. 1753.
- 165. Alex. Cunningham. 12°. [Foulis.] Glasg. 1754.
- 166. Steph. And. Philippe. 12°. Par. 1754. With Phaedrus; Ebert says that it is the same as No. 157 with a new title, 'neat but rather arbitrarily and not very industriously superintended.'*
- 167. San. Ranischius. 8°. Alt. 1756. 'In usum Gymnasii Friedericiani.'
- 168. 8°. [Hamilton & Balfour.] Edin. 1757. 'Phaedro subiunxi, ut fieri solet, Publum Syrum, licet hisce sententiis manum non admoverit Cuningamius. Eas itaque expressi fere ad editionem Bentleianam, nisi ubi a manuscriptis nimis licenter discessum est, reiectis plerisque sententiis, quas undecunque corrasas addiderat Gruterus.' There are A 35 iambics + 1 trochaic, B 29 + 1, C 22 + 1, D 15 + 1, E 10 + 2, F 22 + 3, G 5 + 0, H 10 + 5, I 27 + 5, L 4 + 0, M 20 + 1, N 15 + 4, O 5 + 1, P 22 + 0, Q 9 + 1, R 4 + 0, S 5 + 1, T 2 + 1, V 2 + 1. Ebert says 'neat and so correct that there is said to be no typographical error throughout.'*
- 169. Sal. Ranischius. 1760.
- 170. Alex. Cunningham. 12°. [Foulis.] Glasg. 1762.
- 171. Pasc. Amatius. 4°. Pisaur. 1766. 'Publii Syri Fragmenta, partim excerpta a Seneca, Aulo Gellio, et ceteris grammaticis antiquis, partim ex codicibus,' in vol. iv. of the *Collectio Pisauensis omnium poematum, carminum, fragmentorum Latinorum* (a more complete collection than Maittaire's *Corpus*, but nothing like so well printed, according to Brunet). In loci communes

Amor 22, Amicitia 11, Fortuna 25 etc., 267 sentences in all.*

172. 8°. Lond. 1767. 'P. Syri mimi seu sententiae,' with an English translation.

173. Lips. 1768. With Phaedrus, after Walchius.

174. G. Russel. 8°. Cork. 1769. An English translation; the same as No. 181 below, except Life and Death 16, Benevolence 27, Avarice 9, there being slight differences in the arrangement.*

175. Jos. Cominus. 8°. Patav. 1769. With the works of Muretus; 'Publili Syri mimi aucti et correcti ex codice ms. Frisingensi, cum notis viri docti, et variis lectionibus,' with signs opposite the verses marking lines from Frisingensian ms., Godofredus, Hen. Stephens and J. Scaliger, as well as 30 pages of notes. The iambics and trochaics are mixed together—A 65, B 48, C 47, D 31, E 37, F 41, G 14, H 31, I 75, L 19, M 83, N 94, O 32, P 86, Q 103, R 32, S 75, T 20, V 48. It is the best of the editions on the Ingolstadt projection.*

176. Jos. Cominus. 8°. Patav. 1769; separately.

177. 12°. [Aumont.] Par. 1771. Ad calcem Phaedri.

178. 24°. [Couret de Villeneuve.] Aurel. 1773. 'Senecae ac P. Syri sententiae,' after Burmann's Phaedrus; there are A 65 iambics + 1 trochaic, B 46 + 0, C 37 + 4, D 28 + 3, E 32 + 5, F 39 + 5, G 13 + 0, H 22 + 7, I 67 + 7, L 19 + 0, M 75 + 5, N 73 + 12, O 13 + 6, P 64 + 4, Q 83 + 4, R 20 + 3, S 52 + 8, T 9 + 6, V 13 + 2. The type is framed and it is a beautiful little edition.*

179. Fol. Lond. 1773. A posthumous edition of Maittaire's Corpus, in loci communes.

180. 8°. Han. 1774. With Muretus.

181. 12°. [For J. Ridley.] Lond. 1776. In Johnsoniana; an English translation; the number of sentences is, arranged in loci communes—Love and Women 22, Friendship 11, Fortune 24, Vicissitude 3, Life and Death 14, Fortitude 13, Anger 11, Severity 2, Clemency and Patience 10, Fear 11, Sorrow 6, Fame 10, Idleness 3, Benevolence 26, Justice, Faith and good Conscience 11, Injury and Pride 15, Dissimulation 16, Suspicion 2, Experience 6, Prudence 17, Folly 14, Ambition 6, Avarice 12.*

182. 12°. Par. 1780. Ad calcem Phaedri.

183. Alex. Cunningham. 12°. [Foulis.] Glasg. 1783.

184. Crollius. 8°. Bipont. 1784. In calcem Phaedri, following Gruter's recension, with eight sentences from Scaliger's edition added at the end 'quas in sua editione vel immutaverat Gruterus vel plane omiserat'—'denuo castigatae'; 868 iambics and trochaics mixed. Woelflin says "nihil est quod proprie vituperes, nihil quo cum aliquo fructu utaris, excepta fortasse 'notitia litteraria' quam rectius dicas editionum Publilii Syri catalogum: adeo, qui eam curavit, se Grutero addixerat."*

185. Par. 1788.

186. Car. Hen. Tzschucke. 12°. [Erbstein.] Lips. 1790. 'In usum scholarum,' following Gruter, but with a few short notes 'minime contempnendis' (J. Conr. Orelli).

187. Par. 1790.

188. J. A. G. de Valdes. 8°. Madr. 1790. 'Sentencias de P. Siro, D. Laberio, Seneca y de algunos otros antiguos'; based on Gruter's 1727 edition. There are 875 sentences, in alphabetical order, with a Spanish translation.*

189. J. Elphinston. 12°. Lond. 1794. 'Dhe Sentencios poëts,' with an English translation; v. Brueggemann, p. 535.

190. Ant. Aug. Renouard. 18°. [Didot.] Par. An. III. (1795). 'Carmina Ethica ex diversis auctoribus'; 815 iambics and 84 trochaics chiefly after Gruter, A 69 iambics + 1 trochaic, B 48 + 0, C 43 + 5, D 27 + 3, E 32 + 5, F 41 + 7, G 14 + 0, H 24 + 7, I 71 + 7, L 20 + 0, M 77 + 5, N 74 + 12, O 13 + 5, P 66 + 4, Q 83 + 4, R 21 + 3, S 51 + 8, T 9 + 6, V 32 + 2. There were a dozen copies printed on large, four on very large paper, and four on vellum.*

191. 12°. [Didot.] Par. 1798. 'Publii Syri et aliorum veterum sententiae,' only 246 iambics and 27 trochaics.*

192. P. St Simon. 18°. Par. An. VII. (1799). 'Un petit choix seulement' (Foisy), with a French translation.

193. 18°. [Didot.] Par. 1799. With Phaedrus.

194. J. S. J. F. Brinvilliers. 12°. Bel. An. VIII. (1800). With Phaedrus.

195. [Carmignani.] Parm. 1801. An Italian verse translation, anonymous.

196. F. H. Bothius. 8°. [Schwickert.] Lips. 1803. With Phaedrus; 'cum Notis integris Bentleii, selectis aliorum, quibus et suas addidit F. H. Bothe'; 246 iambics and 27 trochaics.*

197. F. H. Bothius. 8°. Lips. 1803. In the *Fragmenta Comicorum Latinorum Poetarum*.

198. Titzius. 8°. Linc. 1804.

199. M. Pote & E. Williams. 12°. Eton. 1806. With Phaedrus; 'Publii et aliorum sententiae ex recensione Bentleii'; 246 iambics and 27 trochaics.*

200. 12°. [Carmignani.] Parm. 1808. In loci communes.

201. J. Fr. Kremsierius. 8°. [Joa. Sommer.] Lips. 1809. 'Mimi similesque sententiae selectae e poetis antiquis Latinis cum Erasmi commentario editae atque versibus Germanicis redditae'; 270 Erasmian sentences, with 400 collected by G. Fabricius 'similes Publianis' in an appendix.

202. Lips. 1809. In the Auctores Latini minores, and also separately.

203. 8°. Argent. 1810. With Phaedrus, following Gruter; Ebert says it is 'not neat.'

204. Levasseur. 12°. Par. 1811. A French translation.

205. J. L. Schwarzius. 8°. Gött. 1813. With poem 'Der goldne Dreyfuss,' a translation in German verse, following Gruter's farrago according to Woelflin.

206. N. L. Achaintre. 12°. Par. 1813. With Phaedrus, 'Ad usum scholarum.'

207. 12°. [C. Letellier.] Par. 1813. With Phaedrus, '2e édition.'

208. 18°. [P. Didot.] Par. 1813. With Phaedrus, at 50 centimes.

209. 12°. Ardent.] Limov. 1813.

210. Carey. 12°. Lond. 1816. In the Regent Latin Classics.

211. 12°. [Cabin.] Lugd. 1816. With Phaedrus, 'ad usum scholarum academieae Lugdunensis.'

212. Cr. Glo. Antonius. 8°. Zittav. 1817. With Phaedrus, 'Publii Syri aliorumque sententiae.'

213. A. Thiel. 12°. Met. 1817. With Phaedrus.

214. J. N. Kremsierius. 8°. Lips. 1818. With a German translation.

- 215. 18°. [F. Seguin.] Aven. 1818. 'Ad usum scholarum.'
- 216. [Stella.] Mediol. 1818. 'Sentenze morali di filosofi Greci, di Seneca, di P. Siro e di altri volgarizzate nel secolo xiv.,' an Italian translation.
- 217. L. Corniani. Ven. 1818. With Phaedrus, an Italian translation in rhymed verse, but a hundred sentences only.
- 218. 18°. [L. Aubanel.] Aven. 1819. With Phaedrus.
- 219. 8°. Zittav. 1820. After Antonius, with notes 'metrum maxime spectantibus'; Ebert says 'This very insignificant posthumous work had better have remained unprinted.'
- 220. 18°. [Catineau.] Pictav. 1821. With Phaedrus.
- 221. Gouriet. 12°. Par. 1821. With Phaedrus, following Gruter.
- 222. G. H. Luenemann. 1822.
- 223. J. Conr. Orellius. 8°. Lips. 1822. 'Publii Syri Mimi et aliorum Sententiae.' 'Accedunt sententiae collectae per Georgium Fabricium.' 'Versionem Graecam Jos. Scaligeri eiusdemque in eam scholia adiecit, notis variorum partim integris partim selectis illustravit, animadversiones Jo. Casp. Orellii suasque, et indices necessarios addidit'; 'Gruterum sequentes, additis 27 sententiis ab ipso praetermissis.' The integral notes are those of Scaliger, Bentley and T. Faber; there are few of Gruter's (127 pages of notes in all); the two indexes are—verborum and moral; there is a brief notitia literaria (3 pages). Woelflin says 'Hominem enim se eum praebuit in adornando illo libro, qui aliorum potius quam suo staret iudicio; et cum in prioribus editionibus id iure vituperasset, quod in sententiarum numero mirum quantum discrepant, ipse

nihil antiquius habuit, quam ut omnibus sine iudicio congestis vanam gloriolam captaret suamque editionem omnium, quae hactenus lucem vidissent, plenissimam esse praedicaret.' And speaking of No. 229, 'Hanc tantam iudicii perversitatem duobus annis post iterum prodidit, cum sententias Bothianas plus quam trecentas, quas ipse ex incertis fontibus haustas esse recte intellexerat, supplementi loco iterum edendas curavit. Quominus tamen editionem' (No. 223) 'bonae frugis expertem esse dicam, prohibent cum alia, tum annotationes quaedam J. Caspari Orellii suis locis insertae.' 791 iambics, 83 trochaics and 142 prose sentences.*

- 224. N. L. Achaintre. 12°. Par. 1822. With Phaedrus.
- 225. G. H. Luenemann. 8°. Gött. 1823. With Phaedrus etc. in vol. viii. of the *Bibliotheca Romana Classica*.
- 226. Gouriet. 12°. Turon. 1823. With Phaedrus.
- 227. 12°. [Detrez.] Par. 1823.
- 228. 18°. [T. Davison.] Lond. 1823. With Phaedrus; 245 iambics and 27 trochaics.*
- 229. J. Conr. Orellius. 8°. Lips. 1824. 'Supplementum editionis Lipsiensis novissimae sententiarum Publpii Syri et D. Laberii continens emendationes et annotationes F. H. Bothii et censoris Heidelbergensis nec non sententias novas plus quam ccc' (326) 'a Bothio collectas.*'
- 230. 24°. Eton. 1824. With Phaedrus; 'Publpii Syri et aliorum sententiae ex recensione Bentleii; editio altera castigata et prioribus correctior'; without notes.
- 231. N. L. Achaintre. 12°. Par. 1824. With Phaedrus.
- 232. 12°. [J. Carey.] Par. 1824. With Phaedrus.

233. F. H. Bothius. 8°. Halberst. 1824. In vol. v. of the Poetae Scenici Latini. Woelflin says 'utrum plus boni an mali attulerit Publilio non facile est ad diiudicandum. Nam post Bentleium nemo Publilium edidit, qui ita haberet seniorum leges perspectas, nemo qui transponendis verbis metro felicius mederetur; nec minus verum est neminem tanta coniectandi licentia grassatum esse, neminem tam aperte interpolandi ius sibi arrogasse,' and accuses him roundly of mixing Adagia of Erasmus and verses from Camerarius and Anysius with the Publilian sentences. He has altogether 1020 verses, exiling 49 of Orelli's. Bothe had consulted no ms. However his edition was for some years considered the 'editio optima.'

234. Fr. Levasseur. 32°. Par. 1825. In vol. ii. of the Panckoucke collection (2nd edition). 'Augmentée de sentences extraites de divers auteurs, de notes explicatives' etc., with a French translation, as to which J. Chenu says, 'M. François Levasseur, qui a publié la seule (traduction) qui soit vraiment digne de fixer l'attention des lecteurs, nous a paru un rival bien dangereux.'

235. Fr. Levasseur. 12°. Par. 1825. 'In usum scholarum et collegiorum,' 'notis variorum illustratae.'

236. 12°. [Carey.] Tull. 1825. With Phaedrus.

237. Gouriet. 12°. Par. 1826. With Phaedrus.

238. N. L. Achaintre. 12°. Par. 1827. With Phaedrus, 'ad usum scholarum.'

239. 18°. [Belin-Mandar.] Par. 1827. With Phaedrus, 'ad usum scholarum.'

240. 12°. [Belin-Mandar.] Par. 1829.

241. Tencius. 1829.

242. C. Zell. 8°. Stuttg. 1829. In vol. x. of *Auctores Classici Latini*; 'cum F. I. Desbillonii emendationibus nunc primum editis'; following Bothe; 'has quidem Bothianas Sententias, ut verum fatear, potissimum eam ob causam tantum addidi, ne emtores huius editionis sibi aliquid desiderare viderentur'; 941 iambics and 29 trochaics, with 49 additional sentences 'in prioribus editionibus recepti consulto a Bothio omissi.'

243. J. Casp. Orellius. 8°. Turic. 1832. With Phaedrus; 'altera editio aucta Publpii Syri sententiarum xxx. Turici repertis,' with various readings. There are 216 sentences (A—L) from Cod. Basil., K. III. 34 (Sec. x.), 109 sentences (C—V) 'partim sincerae, partim ab homine Christiano interpolatae' from Cod. Turic. C. 78. 451 (Sec. ix.), and 32 sentences now first found in the Cod. Turic., of which 12 'minus certae' are marked with an asterisk.*

244. Vrat. 1833.

245. A. Thiel. 12°. Met. 1833. With Phaedrus, '2° édition.'

246. Gouriet. 12°. Par. 1833. With Phaedrus.

247. Achaintre. 12°. Par. 1833. With Phaedrus.

248. 12°. [Périsse.] Ludg. 1833. With Phaedrus.

249. F. H. Bothius. 8°. Lips. 1834. In *Poetae Scenici Latini*, vol. vi.

250. J. D. Kremsierius. 8°. Lips. 1834. 674 sentences, with a German translation.*

251. 18°. [Périsse.] Ludg. 1835. Two editions in the same year, August and October.

252. J. Chenu. 8°. Par. 1835. In C. L. F. Panckoucke's 'Bibliothèque latine-française,' with a French translation.

A 76 iambics + 1 trochaic, B 53 + 1, C 49 + 6, D 36 + 3, E 37 + 6, F 42 + 6, G 17 + 0, H 29 + 8, I 78 + 7, L 25 + 0, M 90 + 8, N 94 + 14, O 19 + 5, P 85 + 5, Q 103 + 4, R 29 + 4, S 80 + 10, T 13 + 6, V 52 + 3, a total of 1007 iambics and 97 trochaics, arranged in a corrected alphabetical order. ‘Nous pensons, comme les plus savans philologues, que plusieurs appartiennent à Sénèque, Laberius, Camerarius et autres. Malgré cette opinion, nous n'avons fait de suppressions qu'autant qu'il nous a paru évident que telle sentence n'était qu'une variante de telle autre, car, en cherchant à ne donner exactement que ce qui est de Publius Syrus, nous n'avons pas voulu courir le risque de retrancher ce qui lui appartient.’ There are thirty pages of notes and a good *notitia literaria* by Foisy of the Bibliothèque Royale (Paris), especially as to editions before 1515, Welser, the first *Phaedrus* edition, those ‘*in usum*’ and those printed in Paris in 1742 and 1748.*

- 253. 12°. New York. 1835. In ‘the Phenix’; 261 sentences arranged in 23 chapters—the same as in No. 181, except that Love has 21 and Avarice 9, 3 of the latter in No. 181 being addenda unnoticed by the editor of ‘the Phenix.’*
- 254. C. G. Reinhold. Anclam. 1838. ‘Adhibito libro scripto Gryphiswaldensi membranaceo, numquam antea collato, recensuit et varietate lectionis instruxit.’ ‘Cui libello,’ says Woefflin, ‘multum sane commendationis addidit, cum aliquot novas sententias ex illo codice accessisse professus esset. Verum illae sententiae omnes ex Senecae dialogis aut Pseudo-senecae de moribus libro desumptae sunt, unde codicem Gryphiswaldensem, quod idem multa menda satis docent, ex interpolatis esse certo efficitur.’

- 255. T. Baudement. 8°. Par. 1839. In the Nisard collection, with a French translation.
- 256. S. F. Em. Tafel. 8°. Tubing. & Lond. 1841. 'L. Annaei Senecae et Pub. Syri forsan et aliorum selectae sententiae'; A 63, B 45, C 38, D 26, or 172 sentences in all, with 21 'fragmenta nuper reperta,' 17 extra sentences, 32 from the Codex Turicensis, Orelli's line 768, and 22 odds and ends. Scaliger's Greek version is placed 'en face,' the scholia of Erasmus are given and three pages of short notes.*
- 257. J. Seibt. Prag. 1850. With Phaedrus.
- 258. T. Baudement. 8°. Par. 1850. With Horace in vol. ii. of the Nisard collection; with a French translation. There are 1006 iambics and 97 trochaics, almost identical with No. 255.*
- 259. Lod. Pizzo [Merlo]. Ven. 1853. An Italian prose translation, but only partial.
- 260. O. Ribbeck. 8°. [Teubner.] Lips. 1855. 'P. Publilius Lochius Syrus' in 'Comicorum latinorum praeter Plautum et Terentium reliquiae.' There are 501 iambics and 44 trochaics, besides 269 'minus probatae' and 43 from the codex Turicensis. Woelflin charges the editor with not taking the trouble to find out what the ms. readings were, and says 'Vel sic tamen Ribbeckium tribus quattuorve versibus salutem attulisse haud diffitendum est: reliqua plerumque sic considerare malui quasi scripta non essent.*'
- 261. E. Souesmes. 12°. Brux. 1856. With a French (distich) translation.
- 262. Schedel. 12°. Pest. 1858. In 'Magyar Próbairók,' with Cato, Aesop etc., 270 sentences (iambics and trochaics mixed) in Magyar verse.*

263. Gius. Pesenti. Rhodig. 1860. In Italian rhymed verse, only partial.

264. M. E. Pessonneaux. 12°. [Garnier.] Par. 1864. With Phaedrus in Panckoucke's 'Bibliothèque latine-française'; the French prose translation is from Levasseur and Chenu; there are 554 iambics and 52 trochaics taken from Levasseur, and 418 mixed 'autres sentences' (377 iambic and 41 trochaic) added from Chenu. A few sentences which the editor thought too suggestive, too difficult to translate, or of too doubtful genuineness, are suppressed. There are seven pages of 'notes explicatives dans le genre de celles de Jean Bond.'

265. Anacharsis Combes. 8°. Tull. 1868. 'En Alexandrins français'; so little 'litteris latinis imbutus,' Woelflin says, that he places the first edition of his author in 1552, and says that Publilius was manumitted by Domitian!

266. Ed. Woelflin. 8°. Lips. 1869. 'Publilii Syri Sententiae ad fidem codicum optimorum.' First there are 59 pages of prolegomena (13 de Publilio, 7 de codicibus, 11 de editionibus, 13 'quae sententiae vindicandae, quae damnandae,' 6 de interpolationibus, 9 de sententiis emendandis); there are 653 sentences—A 43, B 41, C 38, D 24, E 19, F 28, G 9, H 27, I 62, L 17, M 68, N 59, O 14, P 51, Q 68, R 15, S 42, T 3, V 25, besides 149 of doubtful origin, 'Proverbia'—N 18, O 17, P 22, Q 24, R 13, S 21, T 14, V 18, Z 2—printed in italics amongst the others, and 40 'sententiae Turicenses' appended. There is also a collection of 391 'sententiae falso inter Publilianas receptae,' and 144 'incerti auctoris de moribus.' Woelflin, whom A. Spengel rightly calls 'Publilius sententiarum egregius sospitator,' not only re-established the name Publilius, but was the first to

subject the sentences to a comprehensively scientific textual criticism. He had already begun the attack in the *Philologus*, Vol. 22 (1865). Meyer says 'Woelflinus egregie de *Publilio* meruit, quod magnam multitudinem versuum aut dictorum aut alienorum abiecit.' The mss. he chiefly used were Pa, Pb, R, B, E, C, F and V. There is an index verborum, which is however rather unsatisfactory, as the infinitive only of verbs and the nominative only of nouns are registered.*

- 267. [Merlo.] Ven. 1869. An anonymous Italian translation, only partial.
- 268. E. Souesmes. 8°. Montarg. 1870. 'En distiques français,' '2e édition.'
- 269. P. Amb. Curti. 16°. [Pagnoni.] Mediol. 1871. 'Publio Siro I. Mimambi completati e recati per la prima volta in Italiano'; 11 pages of preface, 11 of letters about *Publilius*, 36 of introduction and 44 of exegetical notes; A 84, B 59, C 72, D 46, E 50, F 56, G 20, H 44, I 94, L 30, M 111, N 132, O 40, P 119, Q 133, R 47, S 115, T 30, V 75, Z 2, altogether 1359 sentences!*
- 270. P. Canal. Patav. 1871. An Italian translation.
- 271. O. Ribbeck. 8°. Lips. 1873. In his 'Comicorum latinorum...reliquiae,' second edition. Ribbeck thought not only that Σ Ψ Z were excerpted from some larger collection, but even that verses were picked out from the same collection and inserted into ΦΦ, the *Liber de moribus* and the collections of sentences called after Varro and Sextus; accordingly in his preface and appendix he has added nearly 300 sentences, versified either by himself or by others. However he does not ascribe them all to *Publilius*, but gives as his opinion 'Varia acute et prudenter dictorum farrago undique

collecta et numeris quantum fieri poterat conclusa est tempore incerto.' 653 sentences.

272. A. Spengel. 8°. Berol. 1874. 'Publili Syri sententiae'; 20 pages of preface with A 34 + 9, Frisingensian sentences, B 35 + 6, C 21 + 16, D 16 + 8, E 16 + 3, F 27 + 1, G 9 + 0, H 21 + 6, I 34 + 27, L 10 + 7, M 32 + 36, N 10 + 49, O 0 + 14, P 0 + 51, Q 0 + 68, R 0 + 15, S 0 + 42, T 0 + 3, V 0 + 24, i.e. altogether 265 + 385 or an aggregate of 650, besides 61 sentences (separately) from codd. T. and M. Spengel rejects the prose sentences and treats genuineness from a new point of view, and while he has been happy in his emendations of several verses, he has condemned all the verses of collection Z and many of collection Φ; 'pudet dicere me in hoc libello nihil addidisse eius' (i.e. Woelflinii) 'diligentiae nisi quod codicem Frisingensem (F), qui liber alteram partem sententiarum solus continet, et apographo a patre meo dudum facto et ipso codice usus denuo contulii.' Whereas the efforts of Woelflin and Meyer were directed to obtaining the most authentic text, Spengel attempted to find an intelligible one, and while most editors have erred in the direction of sticking too closely to a Phaedrus model, especially in questions of metre, Spengel (perhaps not unnaturally) has been rather too Plautinist.*

273. W. Meyer. 8°. Lips. 1877. "Die Sammlungen der Spruchverse des Publilius Syrus"; not nominally an edition, but as many new sentences are given and the question of genuineness is scientifically discussed, it is of immense value and importance.

274. W. Meyer. 8°. Lips. 1880. 'Publilii Syri Mimi Sententiae'; there is a tightly-packed introduction of 15

pages (4 of *testimonia*, 9 of *collectionibus*, 2 of *editionibus*); there are 723 sentences, of which 84 are not accepted by Woelflin, and a good index (*verborum*). The probable history of the collections is very clearly given, and in the text the sentences which are in collection Σ come first, then those in Π (but not in Σ), then those in Ζ, then those in Ο, and lastly those in Φ labelled 'Publilius esse videntur'; the letter indicating the collection is placed before the first line of each set of sentences, the arrangement being of course alphabetical as usual. At the beginning of the critical notes for each letter of the alphabet a list is given of the mss. in which each sentence occurs. I consider Meyer's text the most accurate yet published.*

275. Otto Friedrich. 8°. Berol. 1880. 'Publilius Syri *Mimi Sententiae*,' a book of 314 pages. The preface (of 22 pages) deals *inter alia* at some length with the 'vitiorum generibus' of the mss. There are 761 sentences, A 58, B 43, C 46, D 32, E 22, F 34, G 12, H 29, I 66, L 18, M 75, N 63, O 15, P 57, Q 76, R 17, S 52, T 8, V 38 (with critical foot-notes), followed by a business-like *conspectus* showing how many sentences occur in each chief codex. Then come 198 sentences of *Caecilius Balbus*, 145 from *Pseudo-seneca de moribus*, 126 *Proverbia*, and 390 *sententiae 'falso inter Publilianas receptae.'* There are 136 pages of clear-sighted exegetical notes to Publilius, rather erring in the direction of superfluity, 57 pages of notes to the extra sentences and a fair index *verborum*. The verses received by Bentley are marked with an asterisk, and the scanning is shown throughout. C. Hartung (Philol. Runds. Feb. 26. 1881) says "Alle Kreuze der frueheren Ausgaben, die den verderbten Text markierten, sind geschwunden und an deren Stelle

lauter wohlklingende Verse getreten, freilich oft mit so gewaltigen Aenderungen, dass man den urspruenglichen Text kaum wiedererkennt. Daran schliesst sich ein eingehender vielseitiger Kommentar, den ich fuer den Hauptvorzug der Ausgabe halte."*

276. C. L. Bertini. 8°. Salut. 1884. 'Le Sentenze di Publilio Siro' following Meyer's 1880 text, 733 sentences with a poor Italian version, some of the renderings being inferences rather than even paraphrases. I do not know if the 'studio storico-critico' of Publilius promised by the editor in a note has been published'.

¹ Although this list of editions is no doubt incomplete, it is interesting to observe what towns have contributed to it. An analysis shows that 62 editions have appeared in Paris, 35 Leipsic, 27 London, 11 Basle, 10 Lyons, 8 Strasburg, 7 Frankfort and Leyden, 6 Amsterdam and Geneva, and 5 Padua, Saumur, and Venice, while (excluding 3 of unknown provenance) 56 other towns have supplied the remainder. As to countries—France has supplied 88 editions, Germany 84, England 40, Italy 19, Switzerland 17, Holland 15, Belgium 3, Austria and Spain 2 each, and Denmark, Sweden and the United States 1 each.

SYNOPSIS OF THE SENTENCES.

	Erasmus	Gruter	Bentley	Orelli	Woelflin	Spengel	Meyer	Friedrich
A	36	65	33	68	43	43	56	58
B	33	46	29	46	41	41	43	43
C	19	43	25	49	38	37	46	46
D	16	30	16	28	24	24	28	32
E	16	35	11	36	19	19	22	22
F	28	37	23	42	28	28	33	34
G	9	13	5	13	9	9	11	12
H	19	29	13	29	27	27	29	29
I	33	73	30	73	62	61	63	66
L	9	18	4	20	17	17	18	18
M	33	81	21	81	68	68	72	75
N	10	83	19	85	59	59	61	63
O	1	18	5	18	14	14	15	15
P	1	68	19	70	51	51	55	57
Q	2	84	7	83	68	68	74	76
R	1	22	2	23	15	15	16	17
S	2	59	6	62	42	42	49	52
T	1	15	3	15	3	3	7	8
V	1	33	2	33	25	24	35	38
Total	270	852	273	874	653	650	733	761

ABBREVIATIONS.

Be = Bentley	Or = Orelli
Bo = Bothe	Pn = Panthaleon
Bu = Buecheler	Ps = Pithoeus
Er = Erasmus	Qu = Quicherat
Fa = Fabricius	Re = Reinhold
Fr = Friedrich	Ri = Ribbeck
Go = Godofredus	Sc = Scaliger
Gr = Gruter	Sp = Spengel
Hg = Hartung	St = H. Stephanus
Mr = Meyer	Wo = Woelflin

Σ Alienum est omne quicquid optando evenit.

Ab alio exspectes, alteri quod feceris.

Animus vereri qui scit, scit tuto aggredi.

Auxilia humilia firma consensus facit.

ε Amor animi arbitrio sumitur, non ponitur.

Aut amat aut odit mulier, nil est tertium.

Ad tristem partem strenua est suspicio.

Ames parentem, si aequus est: si aliter, feras.

Aspicere oportet quicquid possis perdere.

το Amici vitia nisi feras, facis tua.

5

10

Σ (PRBA) has verses 1—34 (Pa and R 18. 21. 22. 19. 20. 24. 23). C has 1—23. 25. 27. I 5 (265). 24. 27. 28. 29. 31. 34. 30. 32. 33. N 10 (423). S has 1—34; Z has 1—4. 6. 8. 10. 11. 14—16. 18. 20. 22. 23. 25—28. 30. 31. 32. 33. Ψ [from Σ] (FV) has 1—34 (28 and 30 not being in V). ❶ qui scit vereri V. tuta PRASFV *Gr. Or. Bo. Wo.* tutus C Inc. apta B vera Z tuto PaPbB (later hands). aggredi Inc. ingredi C tutus gradi Sp. tuto aggredi St. Er. tuto ingredi Mr. 7. [est] L est 15¹⁵ Basle edition Pa. str. susp. debetur CS Inc. as above, Wo. Sp. Mr. ❷ amas S est B₂ aequust *Ri. Sp.* si aliter L sin aliter CFa. si ceteri. si aequus; sin aliter feras *Froehlich* s. a. e. aliter f. *Fr. Hg.* ❸ Aspicere LEC despicere Ps. quid PaRACES quod PbBFV quicquid cod. Trin. and Sid. of Bentley quae St. quod possis deperdere Er. quod te possit perdere Sp. ❹ si B erased C Inc. Er. Gr. Be. Bo. Wo. Ri. Sp. nisi B₂ etc. ni Ps. necesse est facias B facias necesse est tua M. facis PR etc. facies Bo. facias Ri. Wo. Sp. Mr. Amici vitia nisi feras facis

1. praised by Seneca, *Epist. 8. 9.*

2. praised by Seneca, *Epist. 94. 43*, and by Lactantius, *Instit. 1. 16. 10* “non illepeide Seneca in libris moralis philosophiae... ‘Ab alio etc.’” Cf. Lampridius, *Alex. Sev. 51* “Visne hoc in agro tuo fieri quod alteri facis?” and “Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris.”

Alienum aes homini ingenuo acerba est servitus.
 Absentem laedit, cum ebrio qui litigat.
 Amans iratus multa mentitur sibi.
 Avarus ipse miseriae causa est suae.

15 Amans quid cupiat scit, quid sapiat non videt. 15
 Amans quod suspicatur, vigilans somniat.
 Ad calamitatem quilibet rumor valet.
 Amor extorqueri non potest, elabi potest.
 Ab amante lacrimis redimas iracundiam.

20 Aperte mala cum est mulier, tum demum est bona. 20
 Avarum facile capias, ubi non sis item.
 Amare et sapere vix deo conceditur.
 Avarus nisi cum moritur, nil recte facit.
 Astus cinaedum celat, aestus indicat.

25 Avarus damno potius quam sapiens dolet. 25
 Avaro quid mali optes nisi: vivat diu?
 Animo dolenti nil oportet credere.
 Alienum nobis, nostrum plus aliis placet.
 Amare iuveni fructus est, crimen seni.

30 Anus cum ludit, morti delicias facit. 30
 Amoris vulnus idem sanat, qui facit.

tua *Or.* **18.** *pote...pote* V *Gr. Be. Or. Bo. Wo. Ri.* *potest...potest* PRBFCH *pote...potest* *Sp.* *elabi* CH *sed elabi* PB₂FVE *sede* *labi* R *sed labi* B. *sed ali potest* *Bu.* *elambi* *Ri.* **24.** *actus* C *aestate* PbRB *aestatem* Pa₂ *Bern.* *astute* FVS *Bamb.* *aetas* Ps. *Gr. Or. Bo. Ri. Sp. Mr.* *astus* Wo. *Fr.* *cinedum* B *cinae* *dum* PbR *cenae* *dum* Pa *cynae* *dum* Pa₂ *crines* *dum* FVC *Bamb.* *caelat* PbA *caelantur* *aetas* *indicatur* FVCS Inc. *Astute* *dum* *celatur* *se aetas* *indicat* Er. *aestus* Fr. **28.** *alienum...nostrum...placet* PRBFCH *Er.* *aliena...nostra...placent* M *quoted by Seneca, de Ira 3. 31. 1.* **31.** *idem qui* *facit* *sanat* Z *codex Gryphiswald.* *sanat* *idem qui* *facit* Be. *(to avoid the θύτερον πρότερον)* *idem* *sanat* *qui* *facit* Ri.

11. Cf. Menander, *monost.* 514 τὰ δάνεια δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ.

28. Salvianus, *de gubern. dei* 1. 10 “ut ait ille”: “Aliena...nostra etc.”

Ad poenitendum properat cito qui iudicat.

Aleator quanto in arte est potior, tanto est nequior.

Amor otiosae causa sollicitudinis.

II Avidum esse oportet neminem, minime senem. 35

36 Animo virum pudicae, non oculo eligunt.

Amantis iusiurandum poenam non habet.

Amans sicut fax agitando ardescit magis.

Amor ut lacrima oculis oritur, in pectus cadit.

40 Animo imperabit sapiens, stultus serviet. 40

Amicum an nomen habeas, aperit calamitas.

Amori finem tempus, non animus facit.

Z Audendo virtus crescit, tardando timor.

Auxilium profligatis contumelia est.

45 Affatim fortuna si aequa longum non habet interitum.

Avaro acerbo poena natura est sua. 46

Avaro vix est vita, sed mors longior.

Alienam qui orat causam se culpat reum.

32. provocat Pb cito preparat C vindicat C provocat qui vindicat Sp.

33. quanto Ioa. Saresberiensis Policr. 8. 6. C Er. quantum L₂E melior

B₂ Er. doctior Ioa. Saresb. Gr. doctior C [ ] PRFVE aor S potior Bu.

Sp. melior Wo. tante Pb tanto with the o erased B. est PRFEC est erased

B nequitior C. 34. est CB₂ omitted by the other codices. II (H) has

6. 35. 36. 12. 13. 15. 16. 37—41. 18. 22. 23. 26. 32. 28. 2. 42. Ψ [from II]

(FV) has 35—42. S has (by a later hand) 38. 37. 42. 40. 35. nemini

nisi FV ne minime H neminem minime Gr. nendum Sp. nummi Fr.

Hg. After v. 36 we find Amantium ira amoris integratio est from Ter.

Andr. 3. 3. 23; this may have been appropriated by Publius but as a

'familiar quotation' cannot fairly be assigned to him. 38. ita ut H

sicut FV₂S mag. ard. FV₂S. 39. ab oculis FV₂x oculis H Gr. Or.

Mr. ab oculo Wo. amoris lacrima ab oculis in pectus cadit Sp. ortus

oculis Nauck. amor ut lacrima oboritur oculis, oculis in pectus cadit Fr.

Z (M) has 10. 42. 40. 43—48. 26. 49. 28. 50. 51. 43. Audiendo M

aud endo with the i erased Φ. 47. avarus non vita vivet M avaro

non est vita Bu. Mr. avaro vita vix est? 48. Alienam qui suscipit

causam semet criminat esse rerum M al. q. o. c. se culpat reum Meiser.

38. Cf. Ioa. Saresberiensis, *Policr.* 8. 6 "Aleator quanto...doctior, tanto nequior."

Assidua ei sunt tormenta, qui se ipsum timet.

50 **A**nimo imperato, ne animus imperet tibi. 50

Animo ventrique imperare debet, qui frugi esse vult.

O Aegre reprendas, quod sinas consuescere.

Amico firmo nil emi melius potest.

Σ Bis est gratum quod opus est, si ultro sit datum.

Bonarum rerum consuetudo pessima est.

55

Beneficium qui dare nescit, iniuste petit.

Bonum est fugienda aspicere in alieno malo.

ε Beneficium accipere libertatem est vendere.

Bona nemini hora est, ut non alicui sit mala.

60

Bis emori est alterius arbitrio mori.

Beneficia plura recipit, qui scit reddere.

Bis peccas, cum peccanti obsequium accommodas.

10 **B**onus animus laesus gravius multo irascitur.

Bona mors est homini, vitae qui exstinguit mala.

49. semet M se *Mr.*

50. imperante M imperato *Mr.* potius tibi M. ne tibi animus imperet *Sp. Mr.* animo imperato ne animus imperet tibi? animo impera ne animus potius tibi imperet? 51. esse dbet M esse vult *Mr.* O has 2. 52. 53.

Σ (PRBA) has 1—35 (10—13 omitted by B); C has 1. 7. 9. 21. 23. 4. 6. 10. 11. 14. 18—20. 27. 26. 30. 31. 33. 34. 3. 5. 8. 35. 22. 16. 24. 18. 29. 13; S has 1. 7. 9. 21. 23. 2. 4. 6. 10. 11. 14. 18—20. 34. 27. 33. 3. 5. 8. 12. 15. 35. 22. 24. 26. 25. 30. 32. 31. 16. 13; Z has 5. 12. 17. 1—3. 7. 9. 10. 11. 14. 15. 4. 19. 21—24. 27. 29. 33. 31. 35. Ψ [from Σ] (FV) has 1—3. 5—25. 27—29. 26. 30—35. 1. gratum est C *Be.* (from his MSS.) et gratum Pb est gratum PaRB₂FV₂AS₂ *Wo.* fiet *Mr.* quod L quo *Ri.* quod datum opus est *Be.* quo dato opus est *Ri.* si ultro LC *Mr.* ultro si *Er.* *Wo.* sed ultro *Vinc.* offeras PRBC sit datum FV si offeras ultro datum *Fr.* 3. qui dare nescit LEC *Wo.* dare qui nescit *Er. Mr. Fr.* qui nescit dare *Sp.* 6. aliquit Pb alii C aliis S aliqui (=aliquo modo) *Sp.* 7. emori Bamb. *Be.* (from his MSS.) *Fa. Gr. Or. Wo. Sp. Mr.* enim mori PRAFSE mori with a previous letter erased B mori VCZ est mori *Bo.* bis una in morte alieno est *Fr.* 9. accommodas MSS. (prestas Z) *Wo. Sp.*

52. Quoted by Hieronymus, *Epistol. ad Laet.* 107 “Legi quondam in scholis puer: ‘Aegre etc.’”

Beneficium dando accepit, qui digno dedit.	65
Blanditia, non imperio, fit dulcis Venus.	
Bonus animus numquam erranti obsequium accommodat.	
15 Beneficium qui dedisse se dicit, petit.	
Benevoli coniunctio animi maxima est cognatio.	
Beneficium saepe dare docere est reddere.	70
Bonitatis verba imitari maior malitia est.	
Bona opinio hominum tutior pecunia est.	
20 Bonum quod est supprimitur, numquam extinguitur.	
Bis vincit qui se vincit in victoria.	
Benignus etiam causam dandi cogitat.	75
Bis interimitur, qui suis armis perit.	
Bene dormit, qui non sentit quam male dormiat.	
25 Bonorum crimen est officiosus miser.	
Bona quae cadunt, ni sustineantur, opprimunt.	
Bona fama in tenebris proprium splendorem obtinet.	
Bene cogitata si excidunt, non occidunt.	81
Bene perdit nummos, iudici cum dat nocens.	

commidas *Go. Mr. Fr.* **14.** accommodat *mss.* (accommodat *Pa.*) *Wo.* *Sp.* except commodat *M.* *Go. Mr. Fr.* **16.** convincio *V* est *m.* cogitatio *C* coniunctio *Go. Be. Ri. Wo. Sp. Mr.* cuiusvis *Fr.* **20.** bonum quod est RBFV quidem *P* quod *Pn.* est *C* diu *Bu.* tametsi *Er.* subprimitur *PR* subprimitur *FV* subprimitur *B* si premitur *CS* si obprimitur *B₂*, numquam *B* *Wo. Mr. Fr.* nequam *PRA Sp.* nequam *FVCSB₂* non *Er.* **25.** est officiosus *mss.* *Er. Gr. Be. Or. Bo. Ri. Sp. Mr. Fr.* officiosus est *Fa. Wo.* **26.** quea veniunt *mss.* (eveniunt *C*) vehunt *Bo.* accident *Ri.* sustineantur *PaPb₂R* substineantur *C* cadunt opprimant *R* cadunt ut opprimant *PBFV* cadunt et opprimunt *C* vadunt ut *B.* bona quae eminent nisi sustineantur opprimunt *Bu.* b. q. veniunt nisi [animo aequo] sustineantur opprimunt *Mr.* bona quae cadunt nisi sustineantur opprimunt *Fr.* **27.** tenet *H* *Mr. Fr.* optinet *PBRAZ Sp. Wo.* obtinet *FVS* retinet *C.*

12. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

15. Cf. Seneca, *de Benef.* 2. 11. 2.

27. Cf. Fulgentius, *Myth.* 2. 2 "sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem possideat."

30 Bona imperante animo bono est pecunia.
 Bonum ad virum cito moritur iracundia.
 Brevis mens ipsa est memoria iracundiae. 85
 Bona turpitudo est, quae periculum vindicat.
 Bona comparat praesidia misericordia.

35 Beneficium dignis ubi des, omnes obliges.
 II Brevis ipsa vita est, sed malis fit longior.
 Beneficia donari aut mali aut stulti putant. 90
 Bene perdis gaudium, ubi dolor pariter perit.
 Bene vixit is, qui potuit, cum voluit mori.

40 Bene e patre audire alterum est patrimonium.
 Boni est viri, etiam in morte nullum fallere.

Z Bona causa nullum iudicem verebitur. 95
 Bonus vir nemo est, nisi qui bonus est omnibus.

Σ Consueta vitia ferimus, non reprendimus.
 Crudelis est in re adversa obiurgatio.

30. bono PRA bona BFV in parente anima PRB imperancia V imperanti (without anima) F est pecunia PaRB est pecuniae Pb pecunia est FV fieri pecunia bono imperante animo est pecunia S bona pecunia in parente est animus C bona imperante bono animo est pecunia Mr. Fr. b. i. animo bono e. p.? 32. brevis mens S Gr. Or. breve mens Pa, PbRA brevius Pa breve amans FV brevis amans Gr. (from his MSS.) brevissima ipsa Gr. Wo. brevis ira est ipsa Sp. brevi animans ipsa Fr. II (H) has 36. 4. 37. 13. 38. 24. 27. 39. 40. 41. Ψ [from II] (FV) has 36—41. S has 41. 36. est H Mr. Fr. omitted by FV Wo. 38. perdis H Mr. perdas FV Wo. Sp. Fr. 39. is HV Wo. Sp. Mr. omitted by F vixit qui potuerit Fr. 40. bene audire alterum patrimonium est FVH bonis bene Ri. bene vulgo Gr. bene e patre Fr. 41. Omitted by V nullum fallere FH Wo. Sp. Mr. nulli imponere Fr. Z (M) has 1. 42. 43. 10. 12. 14. 2. 3. 23. 29. 31. 34. 42. veretur M iudicem verebitur Mr. non veretur fortunae vicem Fr. praeveretur iudicem?
 Σ (PRBA) has 1—21. C has 1. 2. 27. 3. 4. 6. 34. 5. 7. 14. 8. 10. 18. 11. 31. 9. 13. 15—18. 21. E 8 (178); S has 1. 2. 4. 12. 5. 14. 7. 9. E 8 (178). II. 15—19. 8. 10. 21. 20; Z has 1. 12. 10. 6. 11. 13—15. 17. 19. 20. Ψ [from Σ] (FV) has 1—16. 18—20. 17. 21 (V omitting 10. 15. 20). 1. non MSS. Wo. Sp. Fr. nova Be. Mr. 2. est in re adversa OMTHS Mr. Fr. iure adversa est C est omitted by PBRAFV in re adversa est

Cavendi nulla est dimittenda occasio.
 Cui semper dederis, ubi neges, rapere imperes. 100
5 Crudelem medicum intemperans aeger facit.
 Cuius mortem amici exspectant, vitam cives oderunt.
 Cum inimico nemo in gratiam tuto reddit.
 Citius venit periculum, cum contemnitur.
 Casta ad virum matrona parendo imperat. 105
10 Cito ignominia fit superbi gloria.
 Consilio melius vincas quam iracundia.
 Cuivis dolori remedium est patientia.
 Cotidie damnatur, qui semper timet.
 Cum vitia prosunt, peccat qui recte facit. 110
15 Contumeliam nec fortis potest nec ingenuus pati.
 Conscientia animi nullas invenit linguae preces.
comes facundus in via pro vehiculo est.
 Cito improborum laeta ad perniciem cadunt.
 Contemni gravius est quam stulto percuti. 115
20 Cotidie est deterior posterior dies.
 Crimen relinquit vitae, qui mortem appetit.
II Cogas amantem irasci, amare si velis.
 Contra imprudentem stulta est nimia ingenuitas.
 Crudelis est non fortis, qui infantem necat. 120

Wo. Sp. 16. Contumelia (from the previous verse) V animi Pb amici B₂RFVCO nullas P Be. nullus B nullius (with the -ius erased) F nullius CRV conscientiam amici nullus invenit lingue precepit S conscientia animi nullas invenit linguae preces *Wo. Sp. Mr. c. a. nimias Fr.* 19. gravius est CS stultitia FVB₂ stultitiae PR stulte B stultissime Z omitted by CS C. est sapienti gr. qu. stultitiae percuti *Ri. C. gr. sapienti est quam percuti Bo. contemni gr. est qu. a stulto percuti?* II (H) has 2. 5. 22—27. 9. 28—31. 12. 32. 33. 13. 17. 34—36. 8. 20. 37. Ψ [from II] (FV) has 5. 22—37 (V omitting 37). S has 29. 24. 23. imprudentem

17. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat. 2. 7.*

18. Cf. Proverbs 12. 8.

20. Cf. Seneca, *Phaedr. 784.*

25 Consilium inveniunt multi se docti explicant.

Cave quicquam incipias, quod poeniteat postea.

Cui omnes benedicunt, possidet populi bona.

Cui nolis saepe irasci, irascaris semel.

Crudelis lacrimis pascitur, non frangitur. 125

30 Caeci sunt oculi, cum animus alias res agit.

Caret periclo, qui etiam cum est tutus cavet.

Cum ames non sapias, aut cum sapias non ames.

Cicatrix conscientiae pro vulnere est.

Cunctis potest accidere, quod cuivis potest. 130

35 Cave amicum credas, nisi si quem probaveris.

Contra felicem vix deus vires habet.

Cum das avaro praemium, ut noceat rogas.

37 Cum sese vincit sapiens, minime vincitur.

Contra hostem aut fortem oportet esse aut supplicem.

40 Cito culpam effugias, si incurrisse paenitet. 136

Cum periculo inferior quaerit, quod superior occulit.

mss. *Sp. Fr. impudentem Gr. Wo. Mr.*

25. consiliis iuniorum FV
Ri. consiliis indoctoriorum Wo. consiliis stultiorum Bu. consilium inveniunt HO Gr. Or. Bo. consiliis iuti Sp. sed FVHO Gr. Or. Bo. se Ri. Wo. Sp. Bu. docti FVHO Wo. Sp. consilium in dubiis inveniunt multi docti se explicant Th. Fritzsch. consilio unius multi se docti explicant? 26. cave ne HVκ cave F quicquid FV quid κ post paeniteat H post paeniteat FVκ paeniteat postea Bo. quicquam Gr. Or. Bo. Ri. Wo. Sp. Mr. Ne quicquam incipias quod post paeniteat cave Mr. C. qu. ne quod post paeniteat cooperis Fr. 34. cuivis...cuiquam Sen. Wo. Fr. cunctis...cuivis FV Sp. Mr. 35. nisi FVH nisi si Bo. Wo. Mr. quemquam nisi Sp. nisi quem re Fr. 36. infelicem Sp. Z (MT) has 15. 38. 17. 7. 39. 40. 27. 41. 30. 31. 2. 42. 43. 13. 44. 38. semet MT se ipse Mr. sese Wo. Fr. 40. culpa effugiri T potest MT si T culpam penitet incurrisse MT Cito culpam effugias si incurrisse paenitet Or. Wo. C. c. effugiat quem inc. p. Fr. C. c. effugere pote quem culpae paenitet Mr. effugi poterit si incurrisse paenitet Hg. 41. quidquid superior occultare contendit M q. superius o. c. T quod superior occultit Haupt Mr.

34. Quoted by Seneca, *de Tranq.* 11. 8; cf. Sen. *Consol. ad Marc.*

Consilium in adversis prudentis remedium est.

Cum amico ignoscis, gratis plures comparas.

Contubernia sunt lacrimarum, ubi misericors miserum aspicit. 140

O Crebro ignoscendo facies de stulto improbum.

46 Cui plus licet quam par est, plus vult quam licet.

Σ Discipulus est prioris posterior dies.

Damnare est obiurgare, cum auxilio est opus.

Diu apparandum est bellum, ut vincas celerius. 145

Dixeris maledicta cuncta, cum ingratum hominem dixeris.

5 De inimico non loquaris male, sed cogites.

Deliberare utilia mora tutissima est.

Dolor decrescit, ubi quo crescat non habet.

quicquid celat superior *Fr.*

42 Consilium in adversis medicinae remedium prudentis est MT C. medici remedium pr. est *Haupt* C. in dubiis *Mr.* C. in adversis *Wo.* *Ri.* C. prudens adversis est remedium *Fr.*

43. cum inimico ignoscis MT amicos gratis complures adquiris M cum inimico ignoscis amicos gratis comparas *Haupt* C. i. i. a. gratos c. *Wo.* C. ignoscis uni gratos complures facis *Bu.* *Ri.* C. inimico ignoscis ultro amicum comparas *Sp.* Cum ignoscis inimico amicos gratis complures paras *Mr.* Cum amico ignoscis uni plures comparas *Fr.* Cum amico ignoscis gratis plures comparas? 44. misericors conspicit miserum MT misericors miserum adspicit *Haupt* *Mr.* spectat miserum misericors *Fr.* O has 2. 25. 31. 45. 45. facies O *Mr.* facias *Mr.* *Fr.* 46. Omitted by all the MSS.

Σ (PBRA) has 1—16; C has 1. 9. 5. 3. 2. 2. 6. 10. 7. 11—14; S has 1—16; Z has 1. 3. 10. 5. 13. 9. 7. 14. 6. Ψ [from Σ] (F) has 1—16. 4. alii cum ingratum hominem dixeris alii cuncta alii hominem Pb. cuncta B omitted by PaRAFS. dixis mala cuncta *Sp.* dixeris maledicti cumulum cum ingratu hominis dixeris *Fr.* 5. non LEC *Sp.* *Mr.* ne *Er.* *Wo.* loquaris BAF *Wo.* *Sp.* *Mr.* loquares P loqueris R loquere HS loquare *Mr.* noli loquier *Fr.* 7. quod PRBA *Sp.* quo HFCSZ etc. *Gr.* *Or.*

46. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7; omitted by Publilian MSS.

Didicere flere feminae in mendacium.

150

Discordia fit carior concordia.

10 Deliberandum est saepe, statuendum est semel.

Difficilem habere oportet aurem ad crimina.

Dum est vita grata, mortis conditio optima est.

Damnum appellandum est cum mala fama lucrum. 155

Ducis in consilio posita est virtus militum.

15 Dies quod donat timeas: cito raptum venit.

Dimissum quod nescitur, non amittitur.

II Deliberando discitur sapientia.

Deliberando saepe perit occasio.

160

Duplex fit bonitas, simul accessit celeritas.

20 Damnati lingua vocem habet, vim non habet.

Dolor animi morbus gravior est quam corporis.

Dulce etiam fugias, fieri quod amarum potest.

Difficile est dolori convenire cum patientia. 165

Deos ridere credo, cum felix vovet.

Z Durum est negare, superior cum supplicat.

25 Dissolvitur lex, cum fit iudex misericors.

Bo. Wo. Mr. Fr. 8. dedicere PRA dediscere BFS *Er.* didicere *Ps.* didicerunt *Bo.* fere *B* fierem *PaS* feminae *BA* femina *PRF* feminam *S* *Er.* est mendacium *L* *Er.* in mendacium *Ps.* *Gr.* *Be.* *Or.* *Bo.* *Wo.* *Ri.* *Mr.* *Fr.* feminae mendacium *Sp.* 10. quicquid *PbBRA* quidquid *Pa* diu quicquid *CSZ* saepe quicquid *F.* diu deliberandum statuendum est semel *Bo.* *del.* est saepe stat. est sem. *Wo.* *Sp.* *del.* est decies stat. est sem. *Fr.* *Hg.* *del.* est quicquid stat. est sem. *Mr.* 11. op. hab. *S* and Bentley's 3 MSS. op. aur. hab. *Er.* *Be.* *Bo.* *Ri.* *Sp.* hab. op. aur. *Wo.* *Mr.* *Fr.* 15. timeas MSS. *Wo.* *Mr.* *Fr.* teneas *Sp.* II (H) has 17. 7. 18. 19. 20. 5. 6. 21—24. *Ψ* [from II] (F) has 17—24. 19. si simul *H* simul ut *F* simul *Bo.* *Wo.* *Mr.* *Sp.* si inopi *Fr.* celeritas *F* caeleritas *H* caeleriter *Fr.* 21. dol. an. gr. est qu. corp. *FHV.* dol. an. nimio gr. *Bo.* multo *Wo.* morbus *Fr.* dol. an. gr. est qu. corp. dolor *Gr.* *Or.* 22. sapientia *H* *FV* *Sp.* patientia *Caec.* *Balbus* *Wo.* *Mr.* 24. vovet *H* vocet *C* vocat *Gr.* *Wo.* *Sp.* vovet *Mr.* deo se credere credit cum felix vovet *Fr.* Z has 3. 5. 25. 26. 27. M 10 (352). 28. 25. durum est denegare superiori cum debeas supplicare MT d. e. negare superior cum supplicat *Haupt* *Mr.* *Fr.* 26. dissolvitur protinus lex cum fuerit misericors iudex MT dissolvit

Dominari ex parte est cum superior supplicat.
Decima hora amicos plures prima reperiet.

170

Σ Etiam innocentes cogit mentiri dolor.
Etiam in peccato recte praestatur fides.
Etiam celeritas in desiderio mora est.
Ex vitio alterius sapiens emendat suum.
5 Et deest et superest miseris cogitatio.
Etiam oblivisci quid sis, interdum expedit.
Ex hominum questu facta Fortuna est dea.
Effugere cupiditatem regnum est vincere.
Exsul, ubi ei nusquam domus est, sine sepulcro est
mortuus.

10 Etiam qui faciunt oderunt iniuriam.
Eripere telum, non dare irato decet.
Exsilium patitur, patriae qui se denegat.
Etiam capillus unus habet umbram suam.

175

180

legem iudex misericordia *Sp.* dissolvitur lex cum fit iudex misericors *Mr.*
27. dominari ex parte dinoscitur cui superior supplicare videtur *MT*
dominatur partim cui superior supplicat *Haupt* dominari ex parte est cum
superior supplicat *Mr.* 28. decima hora amicos plures quam prima
reperies *M* repperies *T* d. h. am. pl. prima reperiet *Ri.* d. h. am. pl. quam
prima invenit *Mr.* d. am. h. pl. q. hora prima reperias *Fr.*

Σ (PBRA) has 1—16 (B omitting 1); C has 1. 6. 15. 4. 7. 13. 9. 10. 12.
11. 16. 5; S has 1—8. 13. 9. 12. 11. 14—16; Z has 1. 4. 6. 16. 8. 9. 11.
12. 15; Ψ [from Σ] (F) has 1—16. 1. innocentis PRBA *Wo.* *Ri.* *Sp.*
innocentem Z innocentes FC *Er.* *Go.* *Or.* *Bo.* *Mr.* *Fr.* 2. et tamen
MSS. etiam in *Pt.* etiam *Er.* huic peccato F peccari S in peccato *Pt.* *Gr.*
Be. *Or.* *Bo.* *Mr.* peccanti *Wo.* periuro *Fr.* 4. ex vitio alterius LCEO
Er. *Gr.* *Be.* *Or.* *Bo.* *Sp.* *Mr.* alias *Ri.* *Wo.* ex vitio sapiens alieno *Fr.*
6. qui C *Be.* from Caius MS. *Bip. editor.* *Or.* *Bo.* *Fr.* quid sit MS. of
Pithoeus *Ri.* quod sis *Pn.* quod scis *Er.* *Gr.* quid sis *Wo.* *Mr.* 9. exuli
ubi MSS. except S which has exul ubi C exul cui nunquam and Z simply
exuli. exul is qui *Gr.* *Be.* exuli quia *Bachrens* exul si tibi...es *Ri.* exuli
ubi [ubist] *Sp.* cui *Er.* exulanti ubi *Wo.* exsuli nulla *Fr.* exuli si cum
Hg. e. s. cui *Hg.* II (H) has 3. 1. 5. 17. 18. 19. 11. 13. 16. 15; Ψ [from

Eheu quam miserum est fieri metuendo senem.

18 Etiam hosti est aequus, qui habet in consilio fidem. 185
Excelsis multo facilius casus nocet.

II Extrema semper de ante factis iudicant.

Ex lite multa gratia fit formosior.

Etiam bonum num saepe obest assuescere?

20 Errat datum qui sibi, quod extortum est, putat. 190

Σ Fidem qui perdit, quo se servet reliquum?

Fortuna cum blanditur, captatum venit.

Fortunam citius reperias quam retineas.

Formosa facies muta commendatio est.

5 Frustra rogatur, qui misereri non potest.

195

Fortuna unde aliquid fregit, quassat omnia.

Fraus est accipere, quod non possis reddere.

Fortuna nimium quem fovet, stultum facit.

Fatetur facinus is, qui iudicium fugit.

10 Felix improbitas optimorum est calamitas.

200

Feras, non culpes, quod mutari non potest.

II] (F) has 17. 18. 19. 18. multa gratia MSS *Gr. Or. Wo. Mr.* multo gratia *Casp. Orelli. Bo. Sp.* inulta gratiast *Ri.* gratia est O fit HF *Fr.* infit *Sp.* est *Wo. Mr.* 19. bonum HF est H obest F saepius *Ingolst. editor* saepicule *Ri.* persaepe obest *Wo.* bono animum saepe obest *Fr.* etiam bonum num saepe obest assuescere? O has 4. 10. 18. 20. 20. qui datum sibi O datum qui sibi *Mr. Fr.*

Σ (PBRA) has 1—27; C has 1. 14. 16. 17. 2. 3. 6. 8. 18. L 4 (328). 24. 27. M 44 (386) (?) 4. 5. 20. 10. 7. 9. 11. 23. 12. 13. 15. 19. 21. 22; S has 14. 16. 17. 9. 21. 7. 2. 3. 4. 10. 15. 11. 23. 25. 22. 5. 6. 8. 18. 24. 27. 19. 20. 13; Z has 9. 7. 25. 14. 5. 4. 8. 18. 19. 23. 24. 27. Ψ [from Σ] (F) has 1—3. 9. 4—8. 10—27. 1. reliquum PRBEA reliquo C and Gruter's best MS. non est relictum F reliquo *Wo. Ri. Sp. Mr.* reliquum? quo rem servat reliquiam *Fr.* 6. cassum est F quassum est PRBACS quassuat Gryphisw. MS. casus est *Go.* cassum penitus est *Gr. Or. Bo.* cassum est non perit *Ri.* fregerit cassa est fides *Bu.* cassumst reficere *Sp.*

7. Cf. Seneca, *de Benef.* 5. 6. 2.

11. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

Futura pugnant ne se superari sinant.
 Furor fit laesa saepius patientia.
 Fidem qui perdit, ultra perdere nil potest.
 18 Facilitas animi ad partem stultitiae rapit. 205
 Fides in animum, unde abiit, non umquam redit.
 Fidem nemo umquam perdit, nisi qui non habet.
 Fortuna obesse nulli contenta est semel.
 Fulmen est, ubi cum potestate habitat iracundia.
 20 Frustra cum ad senectam ventum est, repetas adoles-
 centiam. 210
 Falsum maledictum malevolum mendacium est.
 Feminae naturam regere desperare est otium.
 Feras difficilia ut facilia perferas.
 Fortuna vitrea est: tum cum splendet frangitur.
 28 Feras quod laedit, unde quod prodest feras. 215
 Facit gratum Fortuna, quem nemo videt.

quassat omnia *Fr. Hg.* cassum semper est? 12. pugnant PaRFC
 non pugnant PbB pungunt *Ri.* nec *R. Bo. Wo.* ne PBFC *Gr. Sp. Mr.* ut
 non *Fr.* 14. nihil potest LEC nihil poterit T n. u. perdere potest SZ
 u. perd. nil potest *Hahn* n. pote ultra perdere *Sp. Wo. Mr. Fr.*
 15. animi MSS. *Er. Gr. Be. Or. Bo.* nimia *Wo. Ri.* ad partem MSS.
Er. Gr. Be. Or. Bo. Wo. partem *Sp. Ri.* sapit PRBA *Sp. Ri.* rapit
B. FCS. Er. Gr. Be. Or. Bo. Wo. capit *Bu.* facit *Fr.* 16. unanima
 MSS. except in animam S ut anima *Er.* etc. sicut anima *Wo.* in animum
Sp. Mr. uti anima *Fr.* abiit CS *Er. Gr. Be. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.*
Fr. abit F habet PBRA. eo nunquam redit MSS. nunquam eo redit *Pn.*
 vix umquam *Sp.* non unquam *Fr.* fides ut anima unde abit eo numquam
 redit? 28. feras PRFC *Wo. Ri. Sp. Mr. Fr.* fer B *Er. Gr. Or. Bo.*
 difficilia ut facilia MSS. *Sp. Mr.* fac. ut diff. *Be. Wo.* levias perferas F
 prope perferas S perfeceras C feras difficile facile ut facilis feras *Fr.*
 levius feras *Er.* levius perferas *Gr. Or. Bo.* 28. ut et *Ingolst. editor*
 ut et id *Gr. Or.* feras MSS. perferas *Er. Pn. Wo. Ri.* unde quod prodest
 feras *Fr.* 28. facit gratum MSS. (except gatum R) *Er. Gr. Or. Wo.*
 gradum *Hg. Bipont. editor Nauk Mr.* ratum *Ri.* gratum facit *Bo.*
 fortuna gratum *L. and A. Spengel.* quem PaRAF *Wo.* quam Pb *Er. Gr. Or.*

18. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

28. Cf. Seneca, *Thyest.* 307.

Fortuna plus homini quam consilium valet.
II Frugalitas miseria est rumoris boni.
Z Famulatur dominus, ubi timet quibus imperat.
30 Facile qui faciant bona invenies, cum qui fecerunt coles.
 Frenos imponit linguae conscientia. 221
O Falsum etiam est verum, quod constituit superior.

Σ Grave praeiudicium est, quod iudicium non habet.
 Gravissima est probi hominis iracundia.
 Gravis animi poena est, quem post facti poenitet. 225
 Gravis animus dubiam non habet sententiam.
8 Grave est malum omne quod sub aspectu latet.
 Gravius nocet, quodcumque inexpertum accidit.
 Gravis est inimicus is, qui latet in pectore.
 Gravissimum est imperium consuetudinis. 230

Hg. cum B *Ri. Sp.* cui...invidet *Be. Bo.* **27.** homini PaRFCZ hominum PbABS in homine *Ri. Sp. Mr.* hominibus *Bo. Wo.* in re omni or ad omne *Be.* humanum *Casp. Orelli* omnino *Bo.* ad hominem *Fr.* ad homines *Hg.* II (H) has 2. 28. 5. 8. 9. 17. Ψ [from II] (F) has 28. 17. *Z* (T) has 29. 9. 30. 11. 13. 19. 14. 31. **30.** facileque faciunt bona invenies cum laudandoque fecerunt coles *T* qui faciant bene *Haupt* cum qui fecerunt *Haupt...* invenias...coles *Wo.* f. q. b. faciant aderunt cum q. f. colas *Ri.* f. invenies q. b. f. *Mr.* b. q. f. *Fr.* **31.** saepius conscientiae *T* f. i. l. conscientiae *Mr.* sapiens conscientiae *Fr.* O has 9. 14. 32.

Σ (PBRA) has 1—9; C has 1. 2. 4. 3. 8. 5. 7. 9. 6; S has 2. 1. 4. 3. 5—9; Z has 7. 2. 4. 5. 6. 8. 9. 1; Ψ [from Σ] (F) has 1—9. **1.** habet MSS. cave *Sp.* **3.** post facti PBR *Gr. Wo. Ri. Sp. Mr.* erased in F post factum *T* post facta *Or.* si quem facti *Ri.* iam facti *Fr.* **5.** gravius malum est omne HF gr. e. m. o. P (maleum Pb) BRA gr. e. o. m. SZ gravius est malum omne *Sp.* grave est m. o. *Er.* gravius m. o. e. *Wo.* *Mr.* grave est m. o. *Fr.* gravius e. m. o. amoene quod sub aspectu latet *Ri.* **7.** gravis HT *Sp. Mr.* gravius PR *Fr.* gravior Pa₄ABFC *Er.* *Gr.* *Or.* gravissimus S. is qui BA *Mr.* his qui Pb qui HRFCS *Sp.* si qui *Ri.* gravis est scrupulus delitiscens inquis in pectore *T* gravior est inimicus qui pectore latet quam qui facie patet *Z* gravis est in. is qui latet in pectore *Mr.* g. e. in. qui latet sub pectore *Sp.* gravius nil animum

28. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

9 Grave crimen, etiam leviter cum est dictum, nocet.

Z Grave est quod laetus dederis tristem recipere.

Σ Heu quam difficilis gloriae custodia est!

Homo extra corpus est suum, cum irascitur.

Heu quam est timendus, qui mori tutum putat! 235

Homo qui in homine calamitoso est misericors,
meminit sui.

5 Honesta turpitudo est pro causa bona.

Habet in adversis auxilia, qui in secundis commodat.

Heu quam miserum est ab eo laedi, de quo non
possis queri!

Hominem experiri multa paupertas iubet. 240

Heu dolor quam miser est, qui in tormento vocem
non habet!

10 Heu quam multa poenitenda incurruunt vivendo diu!

Habet suum venenum blanda oratio.

Homo totiens moritur, quotiens amittit suos.

Homo semper aliud, Fortuna aliud cogitat. 245

Honestus rumor alterum est patrimonium.

est in. qui quam l. in pectore *Fr.* Z (T) has 3. 7. 10. 10. grave est
enim quod fronte laeta dederis triste recipere T das *Or.* des *Mr.* grave
est quod laetus dederis tristem recipere *Wo.*

Σ (PBRA) has 1—20; C has 1. E 14 (184). 7. 3. 9. 10. 2. 4. 8. 12. 15.
17. 5. 14. 16. 6. 11. 20. 18; S has 1. E 14 (184). 7. 9. 10. 6. 11. 18. 19. 2.
8. 12. 15. 17. 5. 14. 16. 20; Z has 2. 3. 7. 9. 10. 11. 5. 8. 17. 19; Ψ [from
Σ] (F) has 1—6. 8—10. 11—13. 15—20. 7. ab illo C ab ipso Z
laedi ab eo B ab eo laedi *Gr. Be. Wo. Sp.* *Mr.* laedi ab illo S *Bo.* non
possis queri OB₂Z *Wo. Sp.* non compositus queri PRA nequeas queri CS
non ausis queri *Gr. Be.* h. q. m. e. l. d. q. n. competitierit queri *Fr.*
9. vocem q. i. t. *Bo. Zell. Antoine Fr.* qui i. t. vocem *Wo. Sp. Mr.*
18. aliud furetina aliud Pa aliut furetina aliut Pb aliud furetinat R.
aliud fretinat A aliud furetina B in se aliud fert F saepe in aliud fertur *Wo.*
semper aliud fruticat *Sp.* semper ubi deiuret *Fr.* semper aliud fortuna

18 Homo ne sit sine dolore, Fortunam invenit.
Honeste servit, qui succumbit tempori.
Homo vitae commodatus, non donatus est.
Heredis fletus sub persona risus est. 250
Heredem ferre utilius est quam quaerere.

20 Habent locum maledicti crebrae nuptiae.
II Honeste parcas improbo, ut parcas probo.
Humanitatis optima est certatio.
Honos honestum decorat, dishonestum notat. 255
Haec conscientia animi gravis est servitus.

25 Hominem etiam frugi flectit saepe occasio.
Homini consilium tunc deest, cum multa invenit.
Z Humilis nec alte cadere nec graviter potest.
Honestum laedis, cum pro indigno intervenis. 260

Σ Inferior rescit, quicquid peccat superior.
Inimicum ulcisci vitam accipere est alteram.
Invitum cum retineas, exire incites.
Ingenuitatem laedas, cum indignum roges.

5 In nullum avarus bonus est, in se pessimus. 265

Mr. 10. ferre MSS. *Gr.* *Be.* *Or.* *Bo.* *Wo.* *Ri.* *fle* *Sp.* scire *Er.*
fieri *Fr.* *Hg.* II (H) has 21. 11. 22. 17. 14. 23. M 9 (351). 6. 24. 25. 26.
16. Ψ [from II] (F) has 21. 22. 14. 23—26. 24. haec F (more or less
erased or altered) *Sp.* heu *Gr.* *Wo.* *Mr.* *Fr.* gravior est servitus F
gravis est servitus *Gr.* quam conscientia animi gravis servitus *Nisard*
est gravior servitus? 26. tum deest consilium O *Mr.* cons. t. deest
HF *Wo.* *Sp.* *Fr.* Z (T) has 27. 28. 12. 23. 11. 2. 28. intercedis T
(? rightly in spite of the final spondee) intervenis *Haupt* *Mr.* laedas...
postules *Fr.*
Σ (PBRA) has 1—34; C has 1. 2. 26. 3. 9. 4. 11. 6—8. 10. 13—17. 19.
18. 20—22. 33. 12. 24. 25. 27. 28. 30—32; S has 1. 3. 4. 7. 5. 6. 18. 10.
21. 22. 25. 26. 28. 32. 11. 14. 16. 17. 20. 29. 30. 31; Z has 1. 4—7. 21. 16.
20. 17. 22. 26. 28. (31). 32. 33; Ψ [from Σ] (F) has 1—3. 5—11. 13—34.
12. 6. nullo MSS. except H (*Wo.* *Fr.*) which with Seneca has nullum

18. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

5. Quoted by Seneca, *Epist.* 108. 9.

Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter.

Inopiae desunt multa, avaritiae omnia.

Instructa inopia est in divitiis cupiditas.

Invitat culpam, qui peccatum praeterit.

10 Iucundum nil est, nisi quod reficit varietas.

270

Ingenuitas non recipit contumeliam.

Irritare est calamitatem, cum te felicem voces.

Impune pecces in eum, qui peccat prior.

Ingratus unus omnibus miseris nocet.

15 In miseria vita etiam contumelia est.

275

Ita amicum habeas, posse ut facile fieri hunc inimicum putes.

Invidiam ferre aut fortis aut felix potest.

In amore semper mendax iracundia est.

Invidia tacite, sed inimice irascitur.

20 Iratum breviter vites, inimicum diu.

280

Sp. Mr. 9. in se vitat PRBF invitat HTC *Gr. Or. Ri. Wo. Sp. Mr.* ipse intrat *Bo.* inseruit *Ri.* in se vult *Fr.* 13. impune MSS. iure *Fr.* peccas P peces BF *Gr. Be. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.* peccas C prefecto peccas T in te peccat *Fr.* in eum qui MSS. *Be. Or. Bo. Ri. Sp. Mr.* qui prior in eum (omitting the first in eum) T in eum pecces *Gr.* peccat riarior MSS. (except T) in quem peccaris prior *Fr.* impune peccat cum quis peccat riarior *Gr.* i. p. c. q. p. riarior *Fa. Pn.* qui peccat prior *Be. Wo. Sp. Mr.* 13. miseria PRA misera HBF miseri C etc. etiam HF (omitted by the other MSS.) etiam vita *Wo.* vita etiam *Sp. Mr.* in miseri vitam inventa *Fr.* 16. posse ut facile fieri PRFB₂ Gellius and Macrobius omit facile. hunc non inimicum putes PRBA amicum is written over inimicum in the cod. Voss. of Gellius putes hunc inimicum F h. i. p. Gellius and Macrobius ut inimicum fieri posse scias C p. u. fieri i. putes *Er.* p. i. fieri ut putes *Gr.* i. h. a. p. u. fieri i. putes *Gr.* posse ut facile fieri hunc i. putes *Be.* (from Caius MS.) *Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.* posse amicum fieri u. i. putes *Fr.* 19. tacito C tacita cite sed inimice H tacita citius inimica F tacite sed inimice *Gr. Be. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.* tacita

7. Quoted by Seneca, *Epist.* 108. 9, and with 'luxuria' for 'inopiae' *Contr. 7. 18. 8.*

11. Cf. Plautus, *Capt.* 1. 2. 62.

16. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

Iniuriarum remedium est oblivio.

Iracundiam qui vincit, hostem superat maximum.

Iactum tacendo crimen facias acrius.

In malis sperare bene nisi innocens nemo solet.

25 In vindicando criminosa est celeritas.

285

Inimicum quamvis humilem docti est metuere.

In calamitoso risus etiam iniuria est.

Iudex damnatur, cum nocens absolvitur.

Ignoscere hominum est, nisi pudet cui ignoscitur.

30 In rebus dubiis plurimi est audacia.

290

Illo nocens se damnat, quo peccat die.

Ita crede amico, ne sit inimico locus.

Iratus etiam facinus consilium putat.

Invidia loquitur, quod videt, non quod subest.

II Iniuriam aures quam oculi facilius ferunt.

295

36 Iacet omnis virtus, fama nisi late patet.

Ignis suum calorem etiam in ferro tenet.

inimicia *Fr.* i. tacite propalam ira irascitur *Th. Fritzsche* **28.** iactum *mss.* (except ictum *F* and factum *Gryph. Ps. Be. Or. Sp.*) tacendo *BA Pn. Wo. Sp.* tacendum *P* tacentem *RF* facies *R* interpretando crimen facias acrius *Mr.* iactum in te tacendo acumen crimen facias acrius *Fr.* **25.** iudicando *HBCF Gr. Ri. Mr.* vindicando *PRASE Er. Or. Bo. Wo. Sp. Fr.* **28.** cum *mss.* (except *O* which has ubi *Mr.*) *Wo. Sp. Fr.*

29. hominum *mss.* (except *S* which has *humanan* *Er.*) *Wo. Sp. Fr.* *Mr.* humile *Ri.* nisi *mss.* (except ubi *Inc. Mr.*) *Wo. Sp. Mr.* **34.** So in *H* *Wo. Fr.* quod videt loquitur *F* loquitur (omitting quod videt) *PRBA* invidia id loquitur *q. v. Mr. Sp.* coquitor *Ri.* i. l. id quod obest non quod subest *Gr. Or.* i. l. id *q. abest n. q. s. Bo.* not in *Erasmus' editions.* **II** (*H*) has 19. 21. 35. 36. 5. 7. 9. 10. 12. 37. 38. 39. 34. 25. 40. 18. 41. 43—46. 4. 47—50. 6. 11. 51. 15. 52. 17. 53. 54. 22. 24. 42. 55—58. 26. 60. 28; *Ψ* [from **II**] (*F*) has 19. 35—46. 4. 47—61; *Ψ* has 35—38. 41. 43—45. 4. 53. 55—58. 61. 59. *Bart.* has the same, except 44. **35.** quam oculi facilius *mss. Wo. Sp.* facilius quam oculi *Luchs (quaest. metr. Plaut.) Mr. Fr.* **37.** suum calorem etiam *H. Wo. e. s. c. F Mr. Fr. c. s. e.*

21. Quoted by *Seneca, Epist. 94. 28.*

26. Cf. *Phaedrus 1. 18. 1.*

In venere semper certant dolor et gaudium.
 In amore forma plus valet quam auctoritas.
40 Ingrata sunt beneficia, quibus comes est metus. 300
 Imprudens peccat, quem peccati poenitet.
 Inertia indicatur, cum fugitur labor.
 Iratus, cum ad se rediit, sibi tum irascitur.
 In amore semper causa damni quaeritur.
45 Iucunda macula est ex inimici sanguine. 305
 In venere semper dulcis est dementia.
 In misero facile fit potens iniuria.
 Interdum habet stultitiae partem facilitas.
 Inertia est laboris excusatio.
50 Iniuriam facilius facias quam feras. 310
 Iratus nil non criminis loquitur loco.
 Incertus animus remedium est sapientiae.
 In turpi re peccare bis delinquere est.
 Ingenuus animus non fert vocis verbera.
55 Iniuriam ipse facias, ubi non vindices. 315
 Is minimum eget mortalis, qui minimum cupid.
 Inimici ad animum nullae convenient preces.
 Inimico extincto non habent lacrimae exitum.
 Ibi semper est victoria, ubi concordia est.
60 Iter est quacumque dat prior vestigium. 320

Sp.   **38.** certant MSS. (except *Ψ* which has certat *Wo. Mr. Ri.*
Sp. Fr.   **41.** quem facti *F* cum facti *H* quem post facti *Gr. Or. Wo.*
 peccati *Sp. Mr.*   mox facti *Halm.*   **42.** iudicatur *H* *Gr. Or.* cum
 iudicatur *F* indicatur *Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.*   **52.** remedium *FHV*
Mr. Sp. Fr. Hg.   dimidium *Bo. Wo.*   **56.** minimum *F* *Mr. Sp. Fr.*
 minimo Seneca *Gr. Or. Bo. Wo. Ri.*   **58.** exitium MSS. (except *H*

52. Cf. Cicero, *de nat. deorum* I. 1.

56. Quoted by Seneca, *Epist.* 108. 11.

Ibi potest valere populus, ubi leges valent.
Iratus plus se posse quam possit putat.

Z Invectae vocis numquam libertas tacet.

64 Improbè Neptunum accusat, qui iterum naufragium facit.

Σ Loco ignominiae est apud indignum dignitas.

325

Laus nova nisi oritur, etiam vetus amittitur.

Laeso doloris remedium inimici est dolor.

Levis est Fortuna: cito reposcit, quod dedit.

5 Lex universa est, quae iubet nasci et mori.

Lucrum sine damno alterius fieri non potest.

330

Lascivia et laus numquam habent concordiam.

Legem nocens veretur, Fortunam innocens.

Libido, non iudicium est, quod levitas sapit.

10 Libido cunctos etiam sub vultu domat.

II Longum est, quodcumque flagitavit cupiditas.

335

Ψ Lapsus semel fit culpa, si iterum cecideris.

Lex videt iratum, iratus legem non videt.

Legem solet obliviscier iracundia.

and Ψ which have exitum) *Gr. Or. Wo. Sp. Mr.* exire *Fr.* 61. potest *F Fr.* potest *Gr. Or. Ri. Wo. Sp. Mr.* leges populi valent *Fr.* Z (T) has 63. 21. 22. 23. 6. 11. 9. 14. 17. 64. 68. Invective Z insanae *Fr.* malignae *Ri.* maledicæ *Mr.* invectæ? inversæ?

Σ (PRA) has 1—10; B has 2—5; C has 1—3. 5—8; S has 1—4. 6—8. 10. 5; Z has 1—3. 5—8; Ψ [from Σ] (F) has 1—10. 6. sine damno alterius MSS. *Wo. Sp. Mr.* etc. absque damno alieno *Fr.* II (H) has 11. Ψ [from II] (F) has 11—17; Ψ Bart. have 16; a has 13. 14; σ has 13. 11. longum est quod flagitat cupiditas HF longinquum est omne quod cupiditas flagitat *Gr. Bo. Wo.* longum est quodcumque flagitavit cupiditas *Fr.* 12. lapsus semel fit culpa *F Wo. Sp. Fr.* lapsus semel ubi sis sit tua culpa O lapsus ubi semel sis sit tua culpa *Mr.* 14. legem solet oblivisci iracundia... *F* l. s. *obliviscier iracundia Gr.* legem *oblivisci solita est iracundia Bo.* legem solet *oblivisci* ira numquam lex iram solet *Fr.*

64. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

6. Cf. Seneca, *de Ira* 2. 8. 2.

18 Locis remotis qui latet, lex est sibi.
 Late lucere ignis, nihil ut urat, potest. 340
 Licentiam des linguae, cum verum petas.

Z Lucrum est dolorem posse damno extingueret.

Σ Malignos fieri maxime ingrati docent.
 Multis minatur, qui uni facit iniuriam.
 Mora omnis odio est, sed facit sapientiam. 345
 Mala causa est, quae requirit misericordiam.

5 Mori est felicis, antequam mortem invoces.
 Miserum est tacere cogi, quod cupias loqui.
 Miserrima est fortuna, quae inimico caret.
 Malus est vocandus, qui sua est causa bonus. 350
 Malus bonum ubi se simulat, tunc est pessimus.

10 Metus cum venit, rarum habet somnus locum.
 Mori necesse est, sed non quotiens volueris.
 Male geritur, quicquid geritur fortunae fide.
 Mortuo qui mittit munus, nil dat illi, sibi adimit. 355
 Minus est quam servus dominus, qui servos timet.

15 Magis fidus heres nascitur quam scribitur.

16. lucere ignis FΨ *Gr. Or.* nihil F ignis lucere *Nauck.* late lucere nihil ut nihil urat potest *Sp.* late lucere ut urat nihil ignis potest *Bo.* late lucere ignis nihil ut urat potest *Bo. Wo.* late lucere ut urat nihil ignis potest *Wo.* late ignis lucere ut nihil urat non potest *Nauck Ri.* late lucere {ut nihil urat nil} potest *Ri.* late elucere insigne ut nil urat potest *Fr.* {nil ut nihil urat} *Sp. Mr.*

Z (T) has 6. 18.
 Σ (PRA) has 1—32; C has 1. 4. 8. 9. 12. 16. 17. 19. 20. 22. 23. 24. 28. 29. 31. 2. 3. 5. 11. 13. 10. 6. 7. 21. 14. 25. 15. 18. 26. 27. 32. 58. 54; S has 1—3. 5—14. 16—18. 21. 27. 29. 30. 32. 19. 20. 22. 24. 23. 15. 26; Z has 9. 22. 6. 14. 3. 4. 15. 16. 27. 20. 18. 19. 24. 25. 30. 28. 29. 32. 12. 10. 2; Ψ [from Σ] (F) has 1—32. 6. mori est felicis MSS. *Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.* but felicis some MSS. of Erasmus and the Gryph. antequam mortem MSS. invoces RA *Sp. Mr.* invocis P invocet FS *Wo.* invocens Gryph. mors invocetur C. 10. venit MSS. tenuit *Fr.* regnat *Ri.* vexat *Ri.* vigilat *Ri.* 12. sibi adimit MSS. *Wo.* adimit sibi *Be. Ri. Sp. Mr.* se abdicat *Fr.* 15. magis MSS. *Sp. Mr.* mage

Malo in consilio feminae vincunt viros.

Mala est voluntas ad alienum assuescere.

Maximo periculo custoditur, quod multis placet. 360
Mala est medicina, ubi aliquid naturae perit.

20 Malae naturae numquam doctore indigent.
Misereri scire sine periculo est vivere.
Male vivunt, qui se semper victuros putant.
Maledictum interpretando facias acrius. 365
Male secum agit aeger, medicum qui heredem facit.

25 Minus decipitur, cui negatur celeriter.
Mutat se bonitas irritata iniuria.
Mulier cum sola cogitat, male cogitat.
Male facere qui vult, numquam non causam invenit. 370
Malevolus semper sua natura vescitur.
30 Multos timere debet, quem multi timent.
Male imperando summum imperium amittitur.
Mulier, quae multis nubit, multis non placet.
Ψ Malevolus animus abditos dentes habet.

375

Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Fr. 17. voluntas MSS. *Mr. Fr.* voluptas *Er.*
Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. ad alienum consuescere MSS. *Gr. Or. Wo.*
alienis adsuescere *Er.* ad alienum adsuescere *Bo. Ri.* ad alienum suescere
Halm Sp. alienum resciscere *Fr.* 18. periculo MSS. periculo *Gr. Wo.*
Sp. Mr. malo *Fr.* custoditur MSS. *Gr. Wo. Sp. Mr.* custodit unus *Fr.*
19. mala est medicina MSS. *Gr. Wo. Sp. Mr.* malum est remedium *F.*
24. male secum agit aeger medicum MSS. *Er. Gr. Be. Or. Bo. Wo. Ri.*
Mr. male secum agit medicum aeger *Sp.* male agit secum aeger medicum *Fr.* 26. cum irritatur *PR* cum irritatur *FC.* cum irrogatur MS.
of *Pn.* cum irrites *Er.* irritata *Ps. Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.* cum
inruat se *Fr. Hg.* 29. sua natura vescitur *Pa RF Er. Gr. Be. Or.*
Bo. Wo. Ri. Sp. Mr. natura sua vescitur *Z* nascitura *Pb* vestitura *C* sua
venena pascitur *Fr.* Ψ [from II] (F) has 33—68; Ψ Bart. have 34. 35. 37.
43. 45. 47. 48. 50. 53. 54. 57—59. 62—65. 6. 7. (Bart. omitting 50).

18. Cf. Hieronymus *adv. Iovin.* 1. fin. “difficile custoditur quod plures amant.”

22. Cf. Seneca, *Epist.* 23. 10.

20. Cf. Laberius “Necesse est multos timeat, quem multi timent.”

Medicina calamitatis est aequanimitas.

35 Muliebris lacrima condimentum est malitiae.
 Metum respicere non solet quicquid iuvat.
 Malo etiam parcas, si una est periturus bonus.
 Magnum crimen secum afferit indignatio. 380
 Malus etsi obesse non potest, tamen cogitat.

40 Mage valet, qui nescit quod calamitas valet.
 Mora cogitationis diligentia est.
 Multa ignoscendo fit potens potentior.
 Multis placere quae cupit, culpam cupit. 385
 Minimum eripit Fortuna, cum minimum dedit.

45 Meretrix est instrumentum contumeliae.
 Malus bonum ad se numquam consilium refert.
 Manifesta causa secum habet sententiam.
 Multorum calamitate vir moritur bonus. 390
 Metus improbos compescit, non clementia.

50 Muneribus non lacrimis meretrix est misericors.
 Metuendum est semper, esse cum tutus velis.
 Mors infanti felix, iuveni acerba, nimis sera seni.

38. crimen secum afferit F *Gr. Or. Wo.* secum afferit crimen *Nauck Ri. Mr. Fr.* magna est cum crimen adfert indignatio *Bo.* **39.** etiam si obesse non potest F etsi obesse non potest *Ri. Sp. Mr.* etsi obesse non potest *Gr. Wo.* tamen cogitat F *Gr. Or. Bo. Wo. Mr. Sp.* malus etsi non potest obesse cogitat *Fr.* **40.** magis valet qui nescit F *Ri. mage valet qui nescit Gr. Or. Wo.* magis valet qui scit *Ed. Becker Sp.* quod valet calamitas F *Ri.* quod cal. valet *Wo.* calamitas quid valet *Gr. Or.* quid valeat calamitas *Ed. Becker* **42.** multa F *Wo. Mr. Fr.* multo *Sp.* **44.** cum F *Gr. Sp. Fr.* cui *Be. Or. Bo. Wo. Ri. Mr.* **48.** calamitate F *Gr. Or. Bo. Sp. Mr. Fr.* calamitati *Ri. Wo.* **50.** muneribus non lacrimis meretrix est misericors F *Gr. Or.* mun. est non lac. mer. mis. *Mr. Fr.* **51.** metuendum semper esse scias quem tutum velis F met. semp. est ei quod tutum velis *Gr. Or. Bo.* metuendum semp. esse si tutus velis *Sp.* metuendum est s. e. cum tutus velis *Mr. Hg.* m. e. s. e. c. in tuto velis *Fr.* **52.** mors infanti felix iuveni acerba sera nimio seni F *Gr. Or. Bo. Wo.* nimis sera seni *Bu. Sp.*

44. Cf. Seneca, *Epist. 59. 13, de const. sap. 5. 4.*

Malam rem cum velis, honestatem improbes. 395
Malum est consilium, quod mutari non potest.

65 Malitia unius cito fit maledictum omnium.
 Mortem ubi contemnas, viceris omnes metus.
 Misera est voluptas, ubi pericli memoria est.
 Male vincit iam quem poenitet victoriae. 400
 Misericors civis patriae est consolatio.

66 Malitia ut peior veniat, se simulat bonam.
 Malus animus in secreto peius cogitat.
 Mutare quod non possis, ut natum est, feras.
 Multa ante temptes, quam virum invenias bonum. 405
 Miserrimum est arbitrio alterius vivere.

68 Mansueta tutiora sunt, sed serviunt.
 Mala mors necessitatis contumelia est.
 Minus saepe pecces, si scias quod nescias.
 Malus quicumque in poena est, praesidium est bonis.

Z Mala est inopia, ex copia quae nascitur. 411
O Monere non punire stultitiam decet.
 Multo turpius damnatur, cui delictum agnoscitur.

Σ Nil agere semper infelici est optimum.

sera venis seni *Fr.* nimis sera est seni *Mr.* 58. honestatem F *Wo.*
Sp. *Fr.* honestare *Mr.* 58. metus viceris omnes F viceris omnes
 metus *Bo.* *Sp.* *Mr.* *Fr.* omnes viceris metus *Ingolst.* editor *Wo.*
58. vincit audaciam quem T vincit quem F vincit is quem *Gr.* *Or.* *Bo.*
Wo. quem post *Wo.* *Ri.* quem mox *Halm* quem clam *Sp.* *Ri.* iam
 quem *Fr.* 64. alterius arbitrio *F* *ψ* arb. alt. *Gr.* *Or.* *Bo.* *Wo.* *Ri.*
Sp. *Mr.* alieno arbitrio *Fr.* 67. minus saepe pecces F *Gr.* *Or.* *Bo.*
Wo. *Sp.* *Mr.* minus supines *Fr.* quod F *Or.* *Bo.* *Wo.* *Sp.* *Fr.* quid *Gr.*
Ri. *Mr.* 68. quicunque in poena F *Gr.* *Or.* etc. ubi nemo impune
Nauck qui ubique in poena *Fr.* Z (T) has 2. 1. 25. 58. 69. 69. quae
71. in delicto OM cuius delictum (or delicto) agnoscitur φ cui delictum
Fr.

Σ (PRA) has 1—10; C has 1—7. 9. 39. 13. 6; S has 1. 2. 3. 10. 39. 4.

54. Quoted by Gellius 17. 14 (omitted by Macrobius).

Nil peccant oculi, si animus oculis imperat. 415

Nil proprium ducas, quicquid mutari potest.

Non cito ruina obteritur, qui rimam timet.

5 Nullus est tam tutus quaestus, quam quod habeas
parcere.

Nescias quid optes aut quid fugias: ita ludit dies.

Numquam periculum sine periclo vincitur. 420

Nulla tam bona est fortuna, de qua nil possis queri.

Nusquam melius morimur homines, quam ubi libenter
viximus.

10 Negandi causa avaro numquam deficit.

Ψ Naturam abscondit, cum improbus recte facit.

Non turpis est cicatrix quam virtus parit. 425

Numquam ubi diu fuit ignis, deficit vapor.

Necesse est minima maximorum esse initia.

15 Non corrigit, sed laedit, qui invitum regit.

Nimium concedendo interdum fit stultitia stultior.

Nil magis amat cupiditas, quam quod non licet. 430

Nisi vindices delicta, improbitatem adiuves.

7. 8. 9; Z has 2—4. 7—10. 2. imperat RC Mr. Fr. non imperat
O imperet PAFS Er. Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. 4. perit vir Pa
RFAZ Er. peritur Pb perit ruina a Bo. Mr. opprimitur T opteritur Wo.
Sp. perit is Gr. Or. 10. avaro nunquam PRASZFE Er. Gr. Or.
Bo. Wo. Sp. deficit PRFE facit F avarum n. deficit Ri. Mr. avaro n.
defuit Nauck avaro n. non fuit Fr. Ψ [from II] (F) has 11—46. 10.
47—59; Ψ Bart. have 12—15. 19. 21. 20. 22. x. 24. 26. 29. 30. 38. 40. 44.
45. 47. 48. 51. 53. 55. 57. 59. 18. numquam ubi diu fuit F Gr. Or.
Wo. Ri. Mr. n. d. ignis ubi fuit Bo. n. u. d. fit Sp. cecidit Fx deficit
ψ Halm Wo. Mr. deficit C a Gr. Sp. defuit Ingolst. editor deficit Bo.
occidit Wo. defiat Fr. concidit Bruppacher 14. minima esse
maximorum vitia F minima maximorum vitia ψ min. max. esse initia x Wo.
Sp. Mr. Fr. max. min. esse initia Wo. 16. nim. conc. int. fit stul-
titia F stultitia fit Wo. (in brackets as of doubtful genuineness). nim. conc.
int. fit stultitia stultior Mr. The verse was rejected by Gruter, and by most
subsequent editors. nimia cedendo fit stultitia stultior? 18. adiuves

Nulli facilius quam malo invenies parem.
20 Nil non acerbum prius quam maturum fuit.
 Nocere posse et nolle laus amplissima est.
 Non vincitur, sed vincit, qui cedit suis. 435
 Necessitas dat legem, non ipsa accipit.
 Nescio quid agitat, cum bonum imitatur malus.
25 Nulla hominum maior poena est quam necessitas.
 Non novit virtus calamitati cedere.
 Necessitas ab homine quae vult impetrat. 440
 Necessitati quodlibet telum utile est.
 Nocere casus non solet constantiae.
30 Non pote non sapere, qui se stultum intellegit.
 Necessitas egentem mendacem facit.
 Non facile solus serves, quod multis placet. 445
 Necessitas quod poscit, nisi des, eripit.
 Nocens precatur, innocens irascitur.
35 Nec vita hominibus nec fortuna perpes est.
 Non semper aurem facilem habet felicitas.
 Numquam non miser est, qui quod timeat cogitat. 450
 Nisi qui scit facere, insidias nescit metuere.
 Negat sibi ipse, qui quod difficile est petit.

F *Wo. Mr. Sp.* iuves *Fr.* 19. invenies F *Gr. Or. Bo. Ri. Mr.* in-
 venias *Wo. Sp. Fr.* 20. prius quam F *Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.*
 maturum F *Gr. etc.* fit F sit ψ siet *Ingolst. editor* fuit *Gr. Wo. Sp. Mr.*
 prius est quam maturuit *Fr.* 24. cogit F *Gr. Or.* agitat *Bo. Wo. Ri.*
Sp. Mr. nescio quid cogitat aliud cum b. i. m. *Fr.* 25. nulla hominum
 maior poena est F *Gr. Or. Mr.* nulla est maior homini poena T nulla
 homini m. p. e. *Wo. Sp. Fr.* quam necessitatis inopia T quam infelicitas
 F *Gr. Or. Wo. Sp. Mr.* quam necessitas *Haupt Ri.* quam mendicitas *Fr.*
35. perpetua est hominibus Fa p. e. tibi *Hg. h.* perpes est *Gr. Or. Bo.*
Wo. propria est h. *Bu. Sp. Ri. n. v. h. n. f.* perpes est *Froehlich*
36. habet facilitas F *Felicitas Gr. Or. Bo. Ri. Sp. Hg.* facilitas habet

40 **Nimium altercando veritas amittitur.**

Nullo in loco male audit misericordia.

Necessitas quod celat, frustra quaeritur.

455

Necessitas quam pertinax regnum tenet!

Nemo immature moritur, qui moritur miser.

45 **Nocentem qui defendit, sibi crimen parit.**

Nil non aut lenit aut domat diuturnitas.

Nil turpe ducas pro salutis remedio.

460

Noli contemnere ea, quae summos sublevant.

Nil aliud scit necessitas, quam vincere.

50 **Nemo timendo ad summum pervenit locum.**

Nisi per te sapias, frustra sapientem audias.

Necessitati sapiens nihil umquam negat.

465

Non facile de innocentia crimen fingitur.

Nimium boni est in morte, cum nil sit mali.

55 **Ni gradus servetur, nulli tutus est summus locus.**

Nil est miserius, quam ubi pudet quod feceris.

Nec mortem effugere quisquam nec amorem potest. 470

Necessitatem ferre, non flere addecet.

59 **Numquam facilius culpa, quam in turba latet.**

Z Non leve beneficium praestat qui breviter negat.

Mr. Wo. h. facunditas Fr. 40. evertitur F Sp. amittitur Gell. Macr. Er. Gr. Bo. Wo. Ri. Mr. emititur Palat. Macr. avertitur Fr. 48. summos levant F sublevant summos $\neq$ summos sublevant Wo. Sp. Mr. ima quae summos levant Fr. 54. cum F Sp. Mr. Fr. cui Wo. (from Ennius' nimium boni est cui nil mali est quoted by Cicero de fin. 2. 13. 41). 59. numquam F Sp. Fr. nusquam Wo. Mr. Z (T) has 4. 60. 45. 21. 7. 47. 25. 60. qui de brevi renunciat T qui breviter negat Mr. qui cito negat Or.

40. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

54. Cf. Cicero (Ennius), *de fin.* 2. 13. 41.

Ψ Omnis voluptas quemcumque arrisit nocet.

Officium benevoli animi finem non habet. 475

Ο vita misero longa, felici brevis !

Obiurgari in calamitate gravius est quam calamitas.

5 Ο dulce tormentum, ubi reprimitur gaudium !

Omnes aequo animo parent, ubi digni imperant.

Occidi est pulchrum, ignominiose ubi servias. 480

Ο tacitum tormentum animi conscientia !

Optime positum est beneficium, bene ubi meminit
qui accipit.

10 Obsequium nuptae cito fit odium pellicis.

Occasio receptus difficiles habet.

Ο pessimum periculum, quod opertum latet. 485

Omnes cum occulte peccant, peccant ocios.

14 Occasio aegre offertur, facile amittitur.

Ο Oculi occulte amorem incipiunt, consuetudo perficit.

Ψ [from II] (F) has 1—14; ψ has 1. 2. x. 4. 5. 7. 10. 13; Bart. has 2. x. 4. 5. 1. quemcumque F Gr. Or. Wo. Sp. Fr. quaecunque ψ Mr. demum cum Fr. 2. officium F Wo. Sp. Fr. obsequium aψ Mr. 8. O vitam m. longam f. brevem F Sp. Mr. O vita m. longa f. brevis Sen. Controv. 7 (3). 18 Er. ed. Bip. Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Fr. 5. O dulce tormentum aequo [from following line (Wo.)] ubi reprimitur gaudium F ubi aequo animo ψ torn. o d. aequo ubi Gr. Or. t. est d. ubi aequo premitur gaudium Bo. O d. t. u. reprimitur gaudium Wo. Sp. Mr. O quam est animi d. t. u. r. g. Fr. 7. occidi pulchrum est ubi ignominiose servias F si ignominiose servis a ubi ignominie conscientia est ψ o. e. p. ignominiose ubi servias Mr. Wo. o. p. e. u. probrose s. Sp. o. e. p. u. illegi homini s. Fr. 9. beneficium ubi meminit qui accipit F metuunt qui accipiunt a b. u. eius meminit qui accipit Gr. Or. Wo. Ri. cuius m. q. a. Halm Ri. beneficium bene ubi m. q. a. Sp. Fr. 10. obsequium Fxψ Wo. obsequio Sp. Mr. Fr. 12. quod opertum F Sp. Mr. Fr. opertum quod Wo. 18. omnes cum peccant occulte pacantur citius F citius pacantur ψ peccant tutius Wo. Ri. p. ocios Wo. Ri. p. iterum citius Mr. insignitus Fr. p. usitatus? Z (T) has 4. 6. O has 6. 15. 18. Oculi amorem incipiunt consuetudo perficit O o. a. i. facere c. p. Fr. oc. occulte amorem i. c. p. Mr. oc. a. subito i. c. p. Mr.

Ψ Probus libertus sine natura est filius.
 Prodesse qui vult nec potest, aequa est miser. 490
 Pericla timidus etiam quae non sunt videt.
 Pudor doceri non potest, nasci potest.
 5 Plus est quam poena sinere miserum vivere.
 Pudorem alienum qui eripit, perdit suum.
 Patientia animi occultas divitias habet.
 Peiora multa cogitat mutus dolor. 495
 Pecunia una regimen est rerum omnium.
 10 Pudor dimissus numquam reddit in gratiam.
 Perdendi finem nemo nisi egestas facit.
 Poena ad malum serpens, iam cum properat, venit. 500
 Plus est quam poena iniuriae succumbere.
 Pro medicina est dolor, dolorem qui necat.
 15 Patiens et fortis se ipsum felicem facit.
 Prospicere in pace oportet, quod bellum iuvet.
 Parens iratus in se est crudelissimus. 505

Ψ [from II] (F) has 1—51; ψ Bart. have 2. 6. 10. 9. 8. x. 11. x. 21. 24. 25. 30. 35. 36. 39. 45. 48. 49. (Bart. omitting 48); π has 3. 8. 15. 17. 21. 25. 30. 32. 34. 39. 48. 2. miser est ψ miser F est miser *Ingolst. editor Gr. Or. Wo. Mr. Fr.* meret *Sp.* 5. sine rem F sine re *Ingolst. editor Wo.* sinere *Sp.* sine spe *Wo. Mr.* sinerem? (the context from which the sentence is extracted being taken into account). 3. multa MSS. *Gr. Or.* multo *Tschuckius Wo. Sp. Mr.* multiloquo agitat *Bo.* inulti *Fr.* 9. pecunia *Fa* pecunia una *Gr. Or. Bo. Wo.* pecuniae uni *Ri.* pecunia homini *Sp.* pecuniae omne *Fr.* 10. reddit in gratiam MSS. *Wo. Mr. Fr.* reddit gratiam *Sp.* 12. serpentina eum proterat F serpens cum properat *Ingolst. editor* serpens ut properat *Gr. Or. Bo.* serpendo cum properat *Wo.* p. a. m. sensim serpens hau properans venit *Ri.* p. a. m. it serpendo cum se properat *Sp.* malos ut poena proterat serpens venit *Bo.* poena ad malum serpenti actu appropertans venit *Fr.* p. a. m. serpens iam cum properat venit? 14. dolor est qui dolorem necat F est dolor qui dolorem necat *Ingolst. editor* dolor est dolorem qui necat *Gr. Or.* e. dolorem q. dolor enicat *Bo.* e. dolor dolorem q. necat *Wo. Ri. Sp. Mr. e.*

9. Cf. Euripides, *Fragm. χρυσὸς γάρ ἐστιν, δε βροτῶν ἔχει κράτη.*

10. Cf. Seneca, *Agam.* 113.

Perdit non donat qui dat, nisi sit memoria.

Probe delicta cum neglegas, leges teras.

20 Pars benefici est, quod petitur si belle neges.

Properare in iudicando est crimen quaerere.

Populi est mancipium, quisquis patriae est utilis. 510

Per quae sis tutus, illa semper cogites.

Perfugere ad inferiorem, se ipsum est tradere.

25 Peccatum amici velut tuum recte putes.

Potens misericors publica est felicitas.

Praesens est semper, absens qui se ulciscitur.

515

Perfacile felix quod vota imperant, facit.

Poenam moratur improbus, non praeterit.

30 Perdidisse ad assem mallem, quam accepisse turpiter.

Paucorum est intellegere, quid donet deus.

dolorem qui enecat dolor *Fr.* qui pellit dolor *Hg.* 18. qui dat *F* *Ri.* *Sp.* *Mr.* *Fr.* qui donat *Gr.* *Or.* cui donat *Wo.* nisi est memoria *F* nisi sit memoria *Ri.* *Sp.* *Mr.* nisi est memor *Gr.* *Or.* *Wo.* nulla memoria *Fr.* nisi sit cui donas memor *Bo.* nisi cui donas est memor *Nauck.*

19. probe *F* probi *Ingolst. editor* *Gr.* *Or.* *Wo.* *Ri.* *Sp.* probes *Fr.* cum legas deteras *F* iudex legens deterit *Gr.* *Or.* iudex lugens detegit *Casp.* *Orelli* cum neglegas leges teras *Wo.* delicto ignoscens leges deteras *Wo.* iudicium leges terunt *Ri.* neglegens leges teras *Ri.* deteras cum neglegas *Buecheler* cum tegas, leges teras *Sp.* cum de lege deroges *Fr.* probe delicta cum neglegas, leges teras? (catching up the probe from the preceding line of the dialogue). 23. quae *F* *Wo.* *Sp.* *Mr.* quod *Fr.*

25. velut *Fry* *Gr.* *Or.* *Sp.* veluti *Ingolst. editor* *Wo.* *Ri.* *Mr.* recte velandum *Bo.* idem ac tuum *Buecheler* pro tuo *Fr.* 27. qui absens ulciscitur *F* q. a. etiam u. *Gr.* *Or.* *Bo.* a. q. se u. *Wo.* *Ri.* q. a. ulcisci potest *Sp.* q. cum abest ulciscitur *Fr.* se qui absens ulciscitur? 28. quod vota imperant *F* *Wo.* *Sp.* *Mr.* quod fata imperant *Ingolst. editor.* q. v. imperant *Gr.* *Or.* quod facit votum imperat *Bo.* *Ri.* imperat vota ut facit *Ri.* quae facit vota imperat *Ri.* imperat quod voverit *Nauck.* p. felix q. v. f. *Wo.* p. q. v. i. felix facit *Sp.* *Mr.* p. f. imperans quod vult f. *Fr.* p. f. imperat quae velit *Hg.* p. f. imperat quidquid velit *Hg.*

30. perdidisse mallem *Faxtr* p. honeste mallem *Wo.* *Ri.* *Mr.* p. ad assem m. *Fr.* p. cuncta m. *Hg.* accipere *F* turp. acc. a accepisse *Wo.* *Ri.* *Mr.* *Fr.* 31. det *F* celet *Ri.* dicat *Buecheler* decet *Ingolst.*

20. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

30. Cf. Hesiod, *Op.* 352.

Perenne coniugium animus, non corpus facit.	520
Pereundi scire tempus assidue est mori.	
Potenti irasci sibi periculum est quaerere.	
35 Peccare pauci nolunt, nulli nesciunt.	
Paucorum improbitas universa est calamitas.	
Pro dominis peccare etiam virtutis loco est.	525
Patiendo multa veniunt, quae nequeas pati.	
Paratae lacrimae insidias, non fletum indicant.	
40 Peccatum extenuat, qui celeriter corrigit.	
Pudorem habere servitus quodammodo est.	
Potest uti adversis numquam felicitas.	530
Prudentis vultus etiam sermonis loco est.	
Probo beneficium qui dat, ex parte accipit.	
45 Pudor si quem non flectit, non frangit timor.	
Poena allevatur, ubi relaxatur dolor.	
Plures tegit Fortuna, quam tutos facit.	535
Post calamitatem memoria alia est calamitas.	
Probo bona fama maxima est hereditas.	

editor cui det *Gr. Or.* cudad *Bo.* sardet *Fr.* doceat dies *C. Meiser* donet dies *Wo. Sp.* **36.** universis est F universis *Ingolst. editor* *Gr. Or. Wo.* univora est *Sp. Fr.* multorum est ψ est multorum *Buecheler Mr.* **38.** multa F *Wo. Sp. Mr.* inulta *Fr.* veniunt F *Wo. Fr.* venient a *Mr.* eveniunt *Ri. Sp.* **42.** potest ultus F patiens *Ps. Gr. Or.* potentia *Ingolst. editor* perit omnis *Machly* pote *Wo.* patientia *Ri.* in adversis nunquam felicitas F nunquam est felicitas *Gr. Or.* potin ulla esse unquam in adversis felicitas *Ri.* potiust consilium in dubiis quam felicitas *Sp.* potest ulcisci adversis nunc felicitas? **45.** pudor quem non flectit F pudor quem flectit non flectit non frangit ψ p. quemcunque non flectit frangat timor *Gr. p.* quem nullus flectit *Machly* p. q. non reflectit *Bo.* pudore quem non flectis *Wo.* pudor siquem non flectit *Wo. Mr.* pudor quemque n. f. cum frangat timor *Wo. p.* quem nondum f. *Fr.* **46.** levatur F *Fr.* allevatur *Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. Mr.* ubi F *Gr. etc.* ira *Fr.* laxatur F *Fr.* relaxatur *Halm Wo. Ri. Sp. Mr.* tunc ubi laxatur *Gr. Or. Bo.* **47.** quam tutos faciat F q. t. facit *Ingolst. editor* *Wo. Sp. Mr.* legit *Bo.* in tuto locat *Fr.* **49.** probe ψ pro *Fa. Wo.* probo *Gr. Or. Bo. Ri. Sp. Mr.* patris *Nauck* probi natales *Fr.* Z (T) has 52.

45. Cf. Terentius, *Adelph.* I. I. 32.

50 Pericla qui audet ante vincit, quam accipit.
Perpetuo vincit, qui utitur clementia.

Z Plures amicos mensa quam mens concipit.

540

O Prudentis est irascier sero et semel.

Per quem sis clarus, illi quod sis imputes.

55 Poenae sat est, qui laesit cum supplex venit.

Ψ Quamvis non rectum, quod iuvat, rectum putes.

Quicquid nocere didicit, meminit cum potest.

545

Qui metuit calamitatem, rarius accipit.

Quam miserum est mortem cupere nec posse emori!

5 Qui pro innocentie dicit, satis est eloquens.

Qui cum dolet blanditur, post tempus sapit.

Quod timeas citius quam quod speres evenit.

550

Quod vult cupiditas cogitat, non quod decet.

Quicquid conaris, quo pervenias cogites.

10 Qui bene dissimulat, citius inimico nocet.

Quod semper est paratum, non semper iuvat.

Quodcumque celes, ipse tibi fias timor.

555

Qui iusurandum servat, quovis pervenit.

Quod aetas vitium posuit, aetas auferet.

15 Quemcumque quaerit calamitas, facile invenit.

Quod periit quaeri pote, reprendi non potest.

33. 34. 40. 3. 4.

52. plus amicos mensa quam mens concipit bona

T plures a. m. q. mens c. Buecheler Mr. plures a. m. q. bona mens capit

Fr. O has 40. 43. 53. 54. 55. 58. irasci et sero et semel O i. nec

sero nec semel Mr. irascier sero et semel Fr. 54. per quem sis clarus

O Mr. p. q. servatus sis Fr. quod sis illi O Fr. illi quod sis Mr.

Ψ [from II] (F) has 1—68; ψ has 2. 3. 4. 10. 19. 20. 21. 22. 24. 25. 28.

29. 31. 32. 36. 41. 42. 46. 47. 55. 56. 58. 60; Bart. has 2. 3. 4. 10. 19. 20.

21. 24. 28. 31. 36. 56. 58; π has 28. 45. 54. 60. 61. 1. quod adiuvat

F quod iuvat Gr. Or. Bo. Ri. Sp. Mr. quoad iuvat Wo. cum iuvat Fr.

quom adiuvat Bachrens 2. didicit MSS. and editors except dedicit

Mr. 3. calamitatem F ψ Bart. Wo. contumeliam Φ Sp. Mr. Fr.

raro MSS. rarius Ingolst. editor Gr. Or. is raro Bo. raro is Ri. raro ullam

Ri. 9. conaris F Wo. Mr. Fr. coneris Sp. 16. potest...potest F

Quam miserum officium est, quod successum non habet !
 Quam miser est, cui est ingrata misericordia ! 561
 Quam miserum est cogi opprimere, quem salvum velis !

20 Quem fama semel oppressit, vix restituitur.
 Quod vix contingit, vix voluptatem parit.
 Quam miserum est, id quod pauci habent amittere ! 565
 Qui in vero dubitat, male agit cum deliberat.
 Qui timet amicum, amicus ut timeat, docet.

25 Quicquid vindicandum est, omnis optima est occasio.
 Quam miserum auxilium est, ubi nocet quod sustinet !
 Qui pote consilium fugere, sapere idem potest. 570
 Qui ulcisci dubitat, improbos plures facit.
 Qui obesse cum potest non vult, prodest tibi.

30 Quicquid bono concedis, das partem tibi.
 Quod nescias cui serves, stultum est parcere.
 Quae vult videri bella nimium illi negat. 575
 Qui debet, limen creditoris non amat.

pote...pote *Gr. Fr.* pote...potest *Wo. Sp. Mr.* 18. miserum *F Sp.*
Fr. miser *Ingolst. editor* *Gr. Or. Bo. Wo. Mr.* cuius *F Bo. Wo. Ri.* cui
Gr. Mr. cum *Sp.* ingr. est misericordia *F Wo.* i. m. e. *Ingolst. editor* e. i.
 m. *Sp. Mr. Fr.* 21. quod vi contingit *F* q. v. contingit *ψ* q. v.
 contingit ut *Bo.* q. v. contingit *quam Casp. Orelli* q. vix contingit vix *Gr.*
Or. q. vi contingit vix *Wo.* q. vix contingit veram *Ri.* q. vix contingit
 plus voluptatis *Sp.* quidvis contingit ut *Fr.* quod vi contingit vi? (in repartee,
 yet not unsuitable as a maxim). 25. quicquid vindicandum est *F Mr.*
 cui quid v. e. omnis *Gr. Or. Bo.* quo quid v. e. omnis *Ri. Wo.* quom
 quid v. e. o. *Halm Ri.* est occasio *F Wo. Sp. Mr. Fr.* o. e. *Ingolst.*
editor illi o. e. *T. Faber* ei o. e. *Ri.* quod vindicandumst optumast
 occasio *Sp.* quaeque vindicandi proxima optima est occasio *Fr.*
 27. potest *F* pote *Gr. Wo. Sp. Fr.* sapere *F Gr. Or. Mr.* capere *Gr.*
Ri. Sp. rapere *Wo.* apisci *Fr.* potest *F Gr. etc.* pote *Fr.* 29. qui
 obesse cum potest non vult prodest *F* prodest quicunque obesse non vult
 cum potest *Gr. Or. Bo.* quicunque obesse cum potest non vult iuvat
Nauck qui obesse non vult cum potest prodesse vult *L. and A. Spengel*
 q. o. c. potest n. v. prodest tibi *Halm Wo.* q. o. n. v. c. potest prodest
 tibi *Ri.* 30. concedas *F Wo. Ri. Sp. Mr.* concedis *Ingolst. editor* *Gr.*
Or. Bo. Fr. das *F Fr.* des *Wo. Ri. Sp. Mr.* 32. nimium illi negat *F*
 nimis, nulli negat *Gr. Or. Bo.* nimis nulli placet *Nauck Ri.* nimium

Qui pote transferre amorem, pote deponere.

35 Qui culpae ignoscit uni, suadet pluribus.

Quod improbis eripitur donatur probis.

Qui sibi non vivit, aliis merito est mortuus.

580

Quicquid fit cum virtute, fit cum gloria.

Qui exspectat ut rogetur, officium levat.

40 Qui timet amicum, vim non novit nominis.

Qui non potest celare vitium, non facit.

Qui omnes insidias timet, in nullas incidit.

585

Quam malus est, culpam qui suam alterius facit!

Qui docte servit, partem dominatus tenet.

45 Qui se ipsum laudat, cito derisorem invenit.

Quam miserum est, bene quod feceris factum queri!

Quam est felix vita, quae sine odiis transiit.

590

Quicquid futurum est summum, ab imo nascitur.

Quam miserum est, ubi consilium casu vincitur!

50 Quicquid fortuna exornat, cito contemnitur.

Quicquid plus quam necesse est possideas, premit.

Qui pote nocere timetur, cum etiam non adest.

595

litigat *Sp.* 34. qui pote transferre amorem *F Gr. etc.* q. a. p. t. *Fr.* 35. qui uni culpae ignoscit *F* qui c. i. uni *Gr. Or.*

Wo. Sp. Mr. qui culpam i. uni *Bo.* q. unius culpae i. *Ri.* qui uni

cui culpam i. *Fr.* 36. quicquid improbis eripitur datur probis

F q. p. e. i. d. *Wo.* q. i. tribuitur e. p. *Nauck* q. i. donatur iniuste

e. p. *Ri.* q. d. p. e. i. *Sp.* quod i. e. donatur p. *Mr.* q. p. vis eripit

dat i. *Fr. Hg.* 37. sibi non vivit *F Gr. Or. Bo. Wo. Mr.*

Fr. s. minime v. T sibimet vivit *Ri. Sp.* sibi modo vivit *Bo.*

41. potest *F* pote *Gr. etc.* celare vitium non facit *F* c. vitium vitium

non facit *Gr. Or. Bo. Wo. Fr.* q. non potest c. v. n. f. *Mr.* q. p. c. v. v. n.

fugit *Ri.* qui vim potest celare vitium non facit? 45. se ipsum *F Gr.*

Sp. se ipse *Be. Or. Bo. Wo. Ri. Fr.* 47. quam est felix vita quae

sine negotiis transit *F* *Ψ Ri.* q. f. v. q. s. n. transiit *Gr. Or.* q. f. v. q.

abuit s. n. *Bo.* q. f. v. transit s. n. *Wo. Ri. Sp.* q. e. f. v. q. sine odiis

transiit *Mr.* 50. exornat *F Gr. etc.* decorat *Fr.* 51. possidetis

F possideas *Wo. Sp. Mr.* praesidi est *Fr.* q. est p. quam n. possi-

entes deprimit *Gr. Or. Bo.* q. p. e. quam n. possidentis opprimit *Ri.*

52. potest *F* pote *Ingolst. editor Wo. Mr.* non adest *F Gr. Or. Wo.*

Quem bono tenere non potueris, contineas malo.
 Quod senior loquitur, omnes consilium putant.
55 Quam miserum est ubi te capiunt, qui defenderunt!
 Quod quisque amat laudando commendat sibi.
 Quem diligas, etiam queri de ipso malum est. 600
 Qui venit ut noceat, semper meditatus venit.
 Quis miserum sciret, verba nisi haberet dolor?
60 Quam miserum est cum se renovat consumptum malum!
 Quanto serius peccatur, tanto incipitur turpius.
 Quam miser est, qui excusare sibi se non potest! 605
 Quo caveas, cum animus aliud, verba aliud petunt?
 Qui invitus servit, fit miser, servit tamen.
65 Quod est timendum decipit, si neglegas.
 Quid tibi pecunia opus est, si uti non potes?
 Quod fugere credas, saepe solet occurrere. 610
 Quamvis acerbus, qui monet, nulli nocet.
Z Qui numerosis studet amicis, is etiam inimicos ferat.
70 Qui sese accusat ipse, ab alio non potest.

Ri. Mr. non nocet Gr. 53. q. b. t. n. p. c. m. F *Wo. Sp. Mr.* hunc teneas malo *Gr. Or.* q. b. nullo t. p. teneas m. *Fr.* q. b. t. nequeas illum c. m. *Hg.* 55. capiant F *Fr.* capiunt *Wo.* captant *Gr. Ri.* defenderunt F *Fr.* defenderint *Ingolst. editor Wo.* defendant *Mr. Sp.* quo defenderis *Bo.* 56. quod F editors, except quid *Mr.* (with no reason assigned, probably a misprint). 57. q. d. e. queri d. i. m. e. F *Gr. Or. Wo. Ri.* q. d. e. in querendo ipso malumst *Sp.* q. delegisti queri etiam d. illo m. e. *Bo.* q. diligas q. e. clam d. ipso m. e. *Fr.* 68. quo cavetis F quo cavet is *Gr. Or.* quo caveas *Bo. Wo. Sp. Mr.* quo caperis *Ri.* qui cavebis *Hg.* quid caveas *Mr.* quo advocatus caveas *Fr.* 66. si ea F *Gr. Or. Bo. Wo.* (who writes opust). q. t. p. o. si *Bo.* si uti non potes *Ri. Sp. Mr. Fr.* Z (T) has 69. 70. 15. 42. 71. 72. 37. 69 qui numerosis studet amicis et inimicos necesse est ferat T q. n. s. a. is etiam inimicos ferat *Haupt.* q. a. multis s. et inimicos ferat *Wo.* q. n. s. a. et inimicos perferat *Ri.* q. s. multis a. multis inimicos ferat *Mr.* q. multis numerare amicos studet una inimicos ferat *Fr.* 70. qui semet accusat ab alio non potest criminari T q. sese a. ipse ab alio n. p. *Haupt Wo.* q. semet accusat criminis non indiget *Casp. Orelli* q. semet

Qui dormientem necat, absentem ulciscitur.

72 Quod est venturum, sapiens quasi praesens cavet. 615
O Quem diligis, ni recte moneas, oderis.

P Ratione, non vi vincenda adolescentia est.

Rei nulli prodest mora nisi iracundiae.

Reus innocens fortunam, non testem timet.

Rarum esse oportet, quod diu carum velis. 620

5 Rapere est accipere usu quod possis perdere.

Regnat non loquitur qui nil nisi quod vult facit.

Rivalitatem non amat victoria.

Ruborem amico excutere amicum est perdere.

Rex esse nolim, ut esse crudelis velim. 625

10 Res quanto est maior, tanto est insidiosior.

Roganti melius quam imperanti pareas.

Respicere nil consuevit iracundia.

Rapere est, non petere, quicquid invito auferas.

Remedium fraudis est contra flumen quaerere. 630

15 Rogare officium servitus quodammodo est.

Z Reddit non perdit, cui, quod alienum est, perit.

ipse a. eum alias non potest *Ri.* q. se a. ipse ab alio non potest accusarier
Fr. 71. necare nititur *T* necat *Haupt Wo. Mr. Fr.* 72. quasi
T Wo. Fr. ut *Mr.* 0 has 49. 72. 73. 73. diligis si non *T* diligas
ni *Mr.* diligis nisi *Fr.*

Ψ [from II] (F) has 1—15; ψ has 7. 8. 13. 5; π has 1. 2. 2. rei
nulli F π editor except re in nulla *Fr.* 6. rapere est accipere quod usu
(? non) possis reddere F rapere quoque est accipere quod non possis reddere
Ψ r. e. a. q. n. p. r. *Ingolst. editor Wo. Mr.* raperest accipere usu quod
possis perdere *Sp.* 6. regnat non loquitur *F Gr. Or. Bo.* regnat non
regitur *Froehlich Ri. Wo. Sp. Mr.* rem agit non loquitur *Fr.* 10. in-
sidiosior *FT Gr. Or. Mr. Fr.* invidiosior *Bo. Wo. Sp.* 14. remedium
F Gr. Be. Or. Bo. Wo. Ri. Sp. remigium *Gr.* fraudis est *F Gr. Bo. Sp.*
frustra est *Gr. Bo. Wo. Ri. Mr.* est frustra *Or.* flumen *F fulmen Be. Or.*
Bo. Wo. Ri. Sp. Mr. r. fraudem est contra vulpem quaerere *Fr.*
15. beneficium *F Ri.* ingenuo *Gr. Or. Bo.* officium *Sp. Mr. Fr.*
Z (*T*) has 8. 10. 16. 16. r. n. p. qui quod alienum erat persolvit *T*
r. n. p. quoi quod alienum fuit *Ri. Wo.* r. n. p. cui quod alienumst perit
Haupt

Ψ Spes est salutis, ubi hominem obiurgat pudor.
 Suadere primum, dein corrigere benevoli est.
 Sapiens contra omnes arma fert, cum cogitat. 635
 Sanctissimum est meminisse, cui te debeas.

¶ Stulti timent fortunam, sapientes ferunt.
 Sensus, non aetas invenit sapientiam.
 Semper beatam se putat benignitas.
 Saepe ignoscendo das iniuriae locum. 640
 Solet esse in dubiis pro consilio temeritas.

¶ Semper consilium tunc deest cum est opus maxime.
 Sapiens quod petitur ubi tacet, breviter negat.
 Semper plus metuit animus ignotum malum.
 Secunda in paupertate fortuna est fides. 645
 Si nil velis timere, metuas omnia.

¶ Summissum imperium non tenet vires suas.
 Secundus est a matre nutricis dolor.
 Sibi supplicium ipse dat, quem admissi poenitet.

Ψ [from II] (F) has I 62 (322). 1—41; ψ has 1. 16. 17. 21. 22. 26. 27. 29. 34. 37; π has I 62 (322). 6. 5. 9—12. 16. 17. 22. 23. 26. 27. 29. 33. 34. 37. 40. 41. 1. ubi hominem F editors except hominem ubi Fr. 2. benevoli est dein corrigere F d. c. b. e. Wo. Sp. Mr. s. b. e. p. d. c. Gr. Or. d. c. e. b. Bo. Ri. Fr. 3. sapiens semper quiescendi dat locum iniuriae F saepe ignoscendo das iniuriae locum Gr. Or. saepe ignoscendo iniuriae dederis locum Bo. Ri. saepe ignoscendo des iniuriae locum Wo. sapiens locum dat requiescendi iniuriae Sp. semper quiescens des iniuriae locum Mr. sapientis dat quies iniuriae locum? sapiens iniuriae ignoscendo dat locum? 10. cum est opus F Sp. quando maxime opus est a cum opus est tunc maxime deest π semper consilium deest cum opus est σ cum opus est maxime Desbillon Wo. Mr. Fr. 11. cum petitur si tacet O Mr. quod petitur ubi tacet F αντω Wo. Sp. Fr. graviter O Mr. bene π habere a breviter F σ Wo. Sp. Fr. 17. sibi ipsi F πψ Gr. Wo. s. ipse Be. Or. Bo. dat supplitium quem admissi penitet F ψ (amissi π) d. s. q. a. pudet Gr. Be. Or. Bo. supplicium admissi quem paenitet Wo. s. ipsi dat sup. q. a. pudet Sp. s. sup.

11. Cf. Menander, *Monost.* 223 ἡ γὰρ σιωπὴ μαρτυρεῖ τὸ μὴ θέλειν.

17. Cf. Menander, *Monost.* 667 ἡ δὲ μετάνοια γίγνεται ἀνθρώπους κρίσις and Seneca, *de ira* 3. 26. 2.

Suum sequitur lumen semper innocentia. 650
 Stultum est ulcisci velle alium poena sua.

20 Sibi primum auxilium eripere est leges tollere.
 Suis qui nescit parcere, inimicis favet.
 Sine dolore est vulnus, quod ferendum est cum victoria.

Semper metuendo sapiens evitat malum. 655
 Stultum est queri de adversis, ubi culpa est tua.

20 Solet hora, quod multi anni abstulerunt, reddere.
 Spina etiam grata est, ex qua spectatur rosa.
 Stultum est vicinum velle ulcisci incendio.
 Stultum facit Fortuna, quem vult perdere.
 Spes inopem, res avarum, mors miserum levat. 660

30 Se damnat iudex, innocentem qui opprimit.
 Sibi ipsa improbitas cogit fieri iniuriam.
 Satis est beatus, qui potest cum vult mori.
 Solet sequi laus, cum viam fecit labor. 665
 Socius fit culpae, qui nocentem sublevat.

35 Suspicio sibi ipsa rivales parit.
 Semper metuendum, quicquid irasci potest.
 Seditio civium hostium est occasio.
 Salutis causa bene fit homini iniuria. 670

ipse d. q. a. poenitet *Mr.* s. d. sup. q. iam a. poenitet *Fr.* 18. suum sequitur lumen semper innocentia *F Gr. Or. Wo. Sp. Mr.* s. se. numen sem. i. *Ri.* s. se. l. sem. innocentiam *Bo.* s. usque l. sequitur innocentia *Fr.* 19. stultum est alium *F Gr. Or. Wo.* ulcisci velle *F.* velle ulcisci *Ingolst. editor Gr. Or. Wo.* s. e. v. u. a. p. s. *Bo. Ri. Mr.* s. e. u. v. a. p. s. *Nauck* s. e. talione u. v. a. p. s. *Fr.* 20. primum *F Gr. Or. Sp. Mr. Fr.* primo *Bo. Wo. Ri.* 22. quod ferendum est cum victoria *F Wo. Ri. Sp. Mr.* q. f. cum victoriast *Ri.* q. f. cum victoria *Gr. Or.* q. f. est vulnus c. v. *Bo.* quod fers crudum cum v. *Fr.* 23. solet h. q. m. anni abstulerunt reddere *F Or. Bo. Ri. Mr.* abstulerint *Gr. Or. Bo. Wo. Ri.* abstulerant *Sp.* 24. qui nocentem levat *F.* q. n. iuvat *rya* (and adiuvat a). q. n. sublevat *Ingolst. editor Gr. Or. Bo. Ri. Sp. Nauck Mr.* quisquis n. levat *Wo.* qui n. liberat *Fr.* sontem qui non suppressit *Hg.* 26. s. m. q. i. p. *F Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Mr.*

Stultitia est insectari, quem di diligunt.

40 Sat magna usura est pro beneficio memoria.

Sero in periculis est consilium quaerere.

Z Sua qui servat salva esse vult communia.

Satis est superare inimicum, nimium est perdere. 675

Suspicax animus omnium damnat fidem.

45 Suspicio probatis tacita iniuria est.

Superari a superiore pars est gloriae.

Supplicem hominem opprimere, virtus non est, sed
cruelitas.

Sine lege poena est animi conscientia.

680

Satis est disertus, e quo loquitur veritas.

Ψ Thesaurum in sepulcro ponit, qui senem heredem
facit.

s. metuendumst q. i. p. *Sp.* s. metuendum est q. i. p. *Fr.* 89. s.
e. i. quem diligit F. s. e. i. q. omnes diligunt *Gr. Or. Bo. Wo.* s.
e. i. q. di diligunt *Bu. Ri. L. and A. Spengel Mr. Fr.* quem quis
diligit *Hg.* 40. satis a. stat *axo* sat magna est usura pro
beneficio memoria F. sat m. u. e. p. b. m. *Ingolst. editor Gr. Or. Bo.*
Wo. Ri. Mr. satis m. usurast p. b. m. *Sp.* sat m. p. b. u. e. m.
Fr. 41. sero est in periculis consilium quaerere F *Gr. Or.* s. e. c.
te i. periclis q. *Bo.* s. i. periclis e. c. q. *Destillon Ri. Wo.* s. c. e. i. p. q.
Sp. Fr. Z (T) has 42. 1. 43. 6. 9. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 42. sua
qui servat salva vult esse communia T sua qui conservat salva volt
communia *Haupt* sua servat q. salva esse v. c. *Nauck* sua qui servat
salva e. v. c. *Wo.* suum q. servat salva v. c. *Fr.* 43. satis est
inimicum superare T s. e. hostem superare *Casp. Orelli* s. e. superare
inimicum *Haupt* *Wo. Mr.* sat e. i. opprimere *Sp.* sat vincere e. i. *Fr.*
44. suspicax animus omnium dampnat fidem T s. a. o. damnat f. *Wo.*
suspiciosus o. d. f. *Nauck Mr.* suspicax unius animus o. d. f. *Fr.*
45. s. p. t. i. e. T *Wo. Ri. Sp. Mr.* s. probato t. i. e. *Fr.* 47. s. h.
o. v. n. e. s. c. T *Wo. Ri. Sp. Mr.* s. non est opprimere virtus est
cruelitas *Fr.* 48. sine lege autem poena est conscientia T s. l. p.
e. a. c. *Ri.* etiam s. l. p. e. c. *Casp. Orelli* s. l. poenast sceleris c.
Haupt s. l. p. e. animi c. *Wo.* s. l. muta p. e. c. *Fr.* O has 6. 11. 21.
30. 41. 49. 49. satis desertus est de quo loquitur veritas T s.
desertust e quo l. v. *Casp. Orelli Ri.* satis est desertus e quo l. v. *Wo.*
sat e. desertus pro quo l. v. *Mr.* satis diserte pro se l. v. *Fr.*

Ψ [from II] (F) has 1. 2. 3; ψ has 1; π has 1. 2. Z (T) has 2. 4. 5.

Taciturnitas stulto homini pro sapientia est.
 Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet.
 Z Tarde sed graviter sapiens mens irascitur. 685
 5 Tuti sunt omnes, unus ubi defenditur.
 O Temptando cuncta caeci quoque tuto ambulant.
 Tam de se iudex iudicat quam de reo.

Ψ Vbi fata peccant, hominum consilia excidunt.
 Voluptas e difficiili data dulcissima est. 690
 Vbi omnis vitae metus est, mors est optima.
 Vnus deus poenam affert, multi cogitant.
 5 Vbi peccat aetas maior, male discit minor.
 Vbi nil timetur, quod timeatur nascitur.
 Vbi sis cum tuis et absis, patriam non desideres. 695
 Verum est, quod pro salute fit mendacium.
 Vbicunque pudor est, semper ibi sancta est fides.
 10 Vtilius ferrum est in sulco, quam orichalcum est in
 proelio.

4. tarde si gravius vir irascitur et perbicax ulciscitur T tarde sed graviter sapiens irascitur O tarde irascitur vir gravis et pervicax ulciscitur Ri. tarde gravis ira nascitur et ulciscitur Fr. tarde nascitur gravis ira et pervicax ulciscitur Fr. tarde si exoritur irast pervicacior Bu. tarde gravis ira et pervicax ulciscitur Bu. tarde sed graviter sana mens irascitur Fr. tarde sed graviter sapiens mens irascitur? but the sentence seems hopelessly corrupt if indeed T and O do not contain the remains of two different sentences. O has 4. 6. 7.

Ψ [from II] (F) has 1—9. 11—25; ψ has 2. 9. 17. 16; π has 2. 5. 8. 9. 16. 20; par. has 2. 3. 5. 8. 9. 10. 8. vitae F π Sp. vita Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Mr. Fr. optima F Gr. Wo. Mr. Fr. optimum Bo. Sp. 4. deus F dies Gr. Wo. Sp. Mr. Fr. quam multi cogitant F multi cogitant Gr. Or. Bo. Wo. Sp. m. concitant Schuetz q. m. citant Bu. Ri. q. m. irrogant Mr. q. m. contrahunt Hg. q. m. exigant Bachrēs unus deus poenam affert, multi cogitant? (it is not meant to be a Christian maxim). 7. ubi sis cum tuis et absis F Gr. Or. Wo. Mr. ubi cum tuis sis Sp. u. s. c. t. ut absis Bo. u. s. c. t. etsi absis Ri. u. s. c. t. et bene sis

3. Quoted by Seneca, *Controvers.* 7. 18, Quintilian 8. 5. 6, and 9. 3 64, and Hieronymus, *Epist.* 53.

Vbi innocens formidat, damnat iudicem.
 Voluntas impudicum, non corpus facit. 700
 Virtuti melius quam fortunae creditur.
 Verbum omne refert, in quam partem intelligas.

18 Virum bonum natura, non ordo facit.
 Vbi coepit pauper divitem imitari, perit.
 Veterem ferendo iniuriam invites novam. 705
 Virtutis spolia cum videt, gaudet labor.
 Virtutis vultus partem habet victoriae.

20 Virtute quod non possis, blanditia auferas.
 Vtrumque casum aspicere debet, qui imperat.
 Voluptas tacita metus est mage quam gaudium. 710
 Viri boni est nescire facere iniuriam.
 Vultu an natura sapiens sis, multum interest.

22 Virtuti amorem nemo honeste denegat.
Z Vbi libertas cecidit, audet libere nemo loqui.
 Vita otiosa regnum est, et curae minus. 715
 Vbi omnes peccant, spes querelae tollitur.
 Virtutis omnis impedimentum est timor.

Bu. Ri. patriam desideres F p. non d. *Or. Bo. Wo. Ri. Sp.* patria
 eam d. *Gr.* u. s. c. t. ubi absis patria, tua desideres *Fr.* **16.** ubi
 coepit divitem pauper imitari perit F ubi p. d. i. ceperit p. *ary* (perdit ψ)
 ubi p. d. ceperit i. p. *par.* ubi coepit pauper divitem i. p. *Gr. Or. Bo. Wo.* ubi coepit ditem pauper i. p. *Bu. Ri. Mr. Fr.* ubi coepit
 divitem i. pauper perit *Sp.* **22.** v. t. metus est magis q. g. F *Ri. Sp.*
 v. t. magis metus q. g. est *Gr. Or.* v. t. metus magis q. g. e. *Bo.* v. t.
 metus est mage q. g. *Wo.* **23.** iniuriam facere *F par.* f. i. σ *Gr. Or. Bo. Ri. Sp. Mr. Fr.* pati vel facere iniuriam *Φ par.* (a little above)
 i. pati *Wo.* **Z** (T) has 26. 27. 5. 28. 6. **26.** u. lib. cadit a. lib. n.
 loqui T u. lib. cecidit a. lib. n. loqui *Haupt Wo. Ri. Mr.* u. lib. cadit
 a. n. loqui *Casp. Orelli* **27.** otioso T. otiosa *Casp. Orelli Wo. Mr. Fr.*
Froehlich **28.** spes T *Mr. Fr.* pars *Sp.* querelae T *Mr. Fr.* medelae
29. v. o. impedimento est timor T v. o. impedimentumst

12. Cf. Seneca, *Phaedr.* 743.

16. Cf. *Phaedrus* I. 24. I.

17. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

Taciturnitas stulto homini pro sapientia est.
 Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet.
 Z Tarde sed graviter sapiens mens irascitur. 685
 • Tuti sunt omnes, unus ubi defenditur.
 O Temptando cuncta caeci quoque tuto ambulant.
 Tam de se iudex iudicat quam de reo.

Ψ Vbi fata peccant, hominum consilia excidunt.
 Voluptas e difficiili data dulcissima est. 690
 Vbi omnis vitae metus est, mors est optima.
 Vnus deus poenam affert, multi cogitant.
 5 Vbi peccat aetas maior, male discit minor.
 Vbi nil timetur, quod timeatur nascitur.
 Vbi sis cum tuis et absis, patriam non desideres. 695
 Verum est, quod pro salute fit mendacium.
 Vbicunque pudor est, semper ibi sancta est fides.
 10 Vtilius ferrum est in sulco, quam orichalcum est in
 proelio.

4. tarde si gravius vir irascitur et perbicax ulciscitur T tarde sed graviter sapiens irascitur O tarde irascitur vir gravis et pervicax ulciscitur *Ri.* tarde gravis ira nascitur et ulciscitur *Fr.* tarde nascitur gravis ira et pervicax ulciscitur *Fr.* tarde si exoritur irast pervicacior *Bu.* tarde gravis ira et pervicax ulciscitur *Bu.* tarde sed graviter sana mens irascitur *Fr.* tarde sed graviter sapiens mens irascitur? but the sentence seems hopelessly corrupt if indeed T and O do not contain the remains of two different sentences. O has 4. 6. 7.

Ψ [from II] (F) has 1—9. 11—25; ψ has 2. 9. 17. 16; π has 2. 5. 8. 9. 16. 20; παρ. has 2. 3. 5. 8. 9. 10. 8. vitae F π Sp. vita Gr. Or. Bo. Wo. Ri. Mr. Fr. optima F Gr. Wo. Mr. Fr. optimum Bo. Sp. 4. deus F dies Gr. Wo. Sp. Mr. Fr. quam multi cogitant F multi cogitant Gr. Or. Bo. Wo. Sp. m. concitant *Schuetz* q. m. citant *Bu.* Rī. q. m. irrogant Mr. q. m. contrahunt *Hg.* q. m. exigant *Baehrens* unus deus poenam affert, multi cogitant? (it is not meant to be a Christian maxim). 7. ubi sis cum tuis et absis F Gr. Or. Wo. Mr. ubi cum tuis sis Sp. u. s. c. t. ut absis Bo. u. s. c. t. etsi absis Ri. u. s. c. t. et bene sis

8. Quoted by Seneca, *Controvers.* 7. 18, Quintilian 8. 5. 6, and 9. 3 64, and Hieronymus, *Epist.* 53.

Vbi innocens formidat, damnat iudicem.
 Voluntas impudicum, non corpus facit. 700
 Virtuti melius quam fortunae creditur.
 Verbum omne refert, in quam partem intelligas.
15 Virum bonum natura, non ordo facit.
 Vbi coepit pauper divitem imitari, perit.
 Veterem ferendo iniuriam invites novam. 705
 Virtutis spolia cum videt, gaudet labor.
 Virtutis vultus partem habet victoriae.
20 Virtute quod non possis, blanditia auferas.
 Vtrumque casum aspicere debet, qui imperat.
 Voluptas tacita metus est mage quam gaudium. 710
 Viri boni est nescire facere iniuriam.
 Vultu an natura sapiens sis, multum interest.
25 Virtuti amorem nemo honeste denegat.
Z Vbi libertas cecidit, audet libere nemo loqui.
 Vita otiosa regnum est, et curae minus. 715
 Vbi omnes peccant, spes quarelae tollitur.
 Virtutis omnis impedimentum est timor.

Bu. Ri. patriam desideres F p. non d. *Or. Bo. Wo. Ri. Sp.* patria
 eam d. *Gr.* u. s. c. t. ubi absis patria, tua desideres *Fr.* **16.** ubi
 coepit divitem pauper imitari perit F ubi p. d. i. ceperit p. *ary* (perdit ψ)
 ubi p. d. ceperit i. p. *par.* ubi coepit pauper divitem i. p. *Gr. Or. Bo.*
Wo. ubi coepit ditem pauper i. p. *Bu. Ri. Mr. Fr.* ubi coepit
 divitem i. pauper perit *Sp.* **22.** v. t. metus est magis q. g. F *Ri. Sp.*
 v. t. mage metus q. g. est *Gr. Or.* v. t. metus magis q. g. e. *Bo.* v. t.
 metus est mage q. g. *Wo.* **28.** iniuriam facere F *par.* f. i. σ *Gr.*
Or. Bo. Ri. Sp. Mr. Fr. pati vel facere iniuriam $\Phi\phi$ *par.* (a little above)
 i. pati *Wo.* **Z** (T) has 26. 27. 5. 28. 6. **26.** u. lib. cadit a. lib. n.
 loqui T u. lib. cecidit a. lib. n. loqui *Haupt Wo. Ri. Mr.* u. lib. cadit
 a. n. loqui *Casp. Orelli* **27.** otioso T. otiosa *Casp. Orelli Wo. Mr.*
Fr. **28.** spes T *Mr. Fr.* pars *Sp.* querelae T *Mr. Fr.* medelae
Froehlich **29.** v. o. impedimento est timor T v. o. impedimentumst

12. Cf. Seneca, *Phaedr.* 743.

16. Cf. *Phaedrus* I. 24. 1.

17. Quoted by Gellius 17. 14 and Macrobius, *Sat.* 2. 7.

30 Vbi iudicat qui accusat, vis, non lex valet.
 Vbi emeris aliena, veneant tua.
 Vbi peccatum cito corrigitur, fama solet ignoscere.
 O Vbi innocens damnatur, pars patriae exsulat. 721
 Vincere est honestum, opprimere acerbum, pulchrum
 ignoscere.

timor *Haupt* v. o. impedimentum est t. *Wo. Mr. Fr.* 30. ubi
 iudicat qui accusat non lex valet sed violentia regnat T u. i. q. a. vis n. l.
 valet *Casp. Orelli Wo. Ri. Mr. Fr.* 31. ubi emas aliena invenies
 necesse est tua T u. e. a. invenias n. e. t. *Wo.* u. emes a. vendes
 aliquando tua *Haupt* u. emas a. vendere haud opus est tua *Ri.* u. emas
 alienam vendita opus est tua *Bu.* u. emas aliena caveas ne vendas
 tua *Mr.* u. emeris alienum veneat tuum *Fr.* u. emeris aliena, veneant
 tua? O has 8. 11. 17. 30. 32. 33. 34. 32. exsultat O exulat *Mr.*
Fr. 33. v. e. h. o. a. sed p. i. O v. e. h. o. a. p. i. *Mr.* v. e. h. o.
 probrum pulchrum i. *Fr.*

INDEX VERBORUM.

a, ab, ab eo laedi H 7. *sim.* Q 70.
S 46, ab alio exspectes A 2, ab
amante redimas A 19, ab homine
imperat N 27, ab imo nascitur
Q 48
abditos dentes M 33
abscondit naturam N 11
absolvitur I 28
ab�is patria V 7; absens ulciscitur P
27; absentem A 12, absentem
ulciscitur Q 71
accessit D 19
accidit G 6; accidere C 34
acepisse P 30; accepit B 12; acci-
pere B 5. F 7. R 5, a. vitam I 2
accipit beneficium O 9. P 44, a.
contumeliam Q 3, a. legem N 23,
a. pericula P 50
accommodas obsequium B 9; ac-
commodat obsequium B 14
accusat V 30, a. Neptunum I 63,
a. sese Q 70
acrius facias I 23. M 23
acerbus Q 68; acerba mors M 52, a.
poena A 46, a. servitus A 11
acerbum N 20. V 34
ad A 7. 17. 32. B 31. C 9. 18. D 11.
F 15. 20. I 43. 57. M 17. 46. N 50.
P 12. 24. 30
addecet N 58
adimit M 13
adiuves N 18
admissi poenitet S 17
adolescentia R 1; adolescentiam
repetas F 20
adest Q 52
adversa in re C 2; adversis P 44, de
adversis S 24, in adversis C 42.
H 6
aeger M 24. C 5; aegre A 52. O 14
aequanimitas M 34
aequus A 8, a. hosti E 15; aequa
A 45; aequo animo O 6; aequa
potest P 2
aes alienum A 11
aestus A 24
aetas Q 14, a. invenit sapientiam
S 6, aetas maior, minor V 5
affatim A 45
affert poenam V 4, a. secum crimen
M 38
aggreedi A 3
agit N 24, agitando ardescit A 38
agere nil N 1; agit alias res C 30,
a. male Q 23; a. m. secum M 24
aleator A 33
alienam causam A 48; alienum A 1.
28. R 16. M 17, a. aes A 11, a.
pudorem P 6; alieno malo B 4;
aliena V 31
alicui B 6, aliquid F 6. M 19
aliter A 8
alia calamitas P 48; nil aliud N 49,
aliud...aliud H 13. Q 63; ab alio
A 2. Q 70; aliis A 28. Q 37;
alias res C 30
allevatur P 46
alterum patrimonium B 40. H 14;
alterius E 4. L 6. Q 43; a. ar-
bitrio B 7. M 64; alteri A 2;
alteram vitam I 2
altercando N 40

alte cadere H 27
 amarum D 22
 ambulant T 6
 amicus Q 24; amici A 10. P 25;
     C 6; amico C 43. R 8; A 53;
     amicum A 41. C 35. I 19. Q 24.
     40. R 8; amicis Q 69; amicos
     D 28. P 52
 amittere Q 22; amittit suos homo
     H 12; amittitur dimissum D 16,
     a. imperium M 31, a. laus L 2,
     a. occasio O 14, a. veritas N 40
 amat A 6. M 18. N 17. Q 33. 56.
     R 7; ames A 8. C 32; amans
     A 13. 15. 16. 38; amantis A 37;
     amantem C 22; amante A 19;
     amare A 22. 29. C 22
 amor A 34. 39, a. sumitur A 5, a.
     elabi potest A 18; amoris vulnus
     A 31; amori A 42; amorem O
     15, a. denegat V 25, a. effugere
     N 57, a. transferre Q 34; in
     amore I 18. 39. 44
 amplissima laus N 21
 an A 41. V 24
 animus A 3. 42. 50. C 30. P 32, a.
     bonus B 10. 14, a. gravis G 4, a.
     incertus I 52, a. ingenuus I 54, a.
     malevolus M 33, a. inalus M 61,
     a. suspicax S 44; a. imperat N
     2; animo imperato A 50; a.
     metuit S 12, a. petit Q 63; animi
     arbitrio A 5, a. benevoli coniunctio
     B 16, a. facilitas F 15, a.
     obsequium O 2, a. conscientia C
     16. H 24. O 8. S 48, a. dolor D
     21, a. patientia P 7, a. poena G
     3; animo A 27. 40. 50. 51; A
     36. B 30, a. aequo O 6; ad
     animum I 57, in animum F 16
 anni S 25
 ante E 17, antequam M 5. 63. P 50
 anus A 30
 aperit A 41
 aperte A 20
 apparandum D 3
 appellandum D 13
 appetit C 21
 apud B 1
 arbitrio B 7. M 64, a. animi A 5
 ardescit A 38
 arma fert S 3; armis perit B 23
 arrisit O 1
 arte A 33
 assem P 30
 aspectu G 5
 aspicere A 9, a. fugienda B 4, a.
     utrumque casum V 21; aspicit
     C 44
 assidua tormenta A 49, assidue mori
     P 33
 assuescere E 19. M 17
 astus A 24
 auctoritas I 39
 audacia I 30
 audet P 50, a. loqui V 26; audendo
     A 43
 audias N 51; audit male N 41;
     audire bene B 40
 auferas R 13. V 20; auferet Q 14;
     abstulerunt S 25
 aurement difficilem habere D 11, a.
     facilem habet N 36; aures I 35
 aut C 32. N 6; aut...aut A 6. B 37.
     C 39. I 17. N 46
 auxilium A 44, a. miserum Q 26, a.
     primum eripere S 20; auxilio D
     2; auxilia humilia A 4, a. habet
     H 6
 avaritiae I 7
 avarus A 14. 23. 25. I 5; avaro A
     26. 46. 47. C 37. N 10. T 3;
     avarum A 21. S 29
 avidum A 35
 beatus S 32; beatam S 7
 bella Q 32; belle neges P 20
 bellum apparandum D 3, b. iuvet
     P 16
 beneficium O 9; b. accepit B 12, b.
     accipere B 5, b. accipit P 44, b.
     dat I 6, b. des B 35, b. dare B 3.
     17, b. dedisse B 15, b. dando B
     12, b. petit B 15, b. praestat N
     60; beneficij pars P 20; pro beneficio
     S 40; beneficia I 40, b.
     donari B 37, b. recipit B 8
 benevoli S 2, b. animi B 16. O 2
 benignitas S 7
 benignus B 22

bis B 1. 7. 9. 21. 23. I 6. 53
 blanditur F 2. Q 6
 blanditia B 13. V 20
 blanda oratio H 11
 bonitas M 26, b. duplex D 19;
     bonitatis verba B 18
 bonus B 43. M 8. 37; b. in nullum
     I 5, b. animus B 10. 14, b. vir B
     43. M 48; bona causa B 42, b.
     fama B 27. P 49, b. fortuna N 8,
     b. hora B 6, b. mors B 11, b.
     mulier A 20, b. opinio B 19, b.
     turpitudo B 33; bonum est B 4.
     20; boni nimium N 54, b. rumo-
     ris F 28, b. viri B 41. V 23; bono
     B 30, b. concedas Q 30; bonum
     (masc.) M 9. N 24, b. virum B
     31. M 63. V 15; E 19, b. con-
     silium M 46; bonam M 60; bono
     Q 53; pro bona causa H 5; bona
     (nom.) B 26; b. praesidia B 24.
     F 30, b. populi C 27; bonorum
     crimen B 25; bonarum rerum B
     2; bonis M 68
         bene B 29. 38. O 9. Q 10. S 38,
         b. audire B 40, b. cogitata B 28,
         b. dicunt C 27, b. dormit B 24,
         b. feceris Q 46, b. sperare I 24, b.
         vixit B 39
             melius A 53. C 11. N 9. R 11.
         V 13
             optima H 22, o. conditio mor-
             tis D 12, o. mors V 3, o. occasio
             Q 25; optimum N 1; optimorum
             F 10; optimo O 9
 brevis mens B 32, b. vita B 36. O 3;
 breviter I 20, b. negat N 60.
     S 11

cadere alte H 27; cadit A 39; ca-
 dunt B 26. C 18; cedideris L 12;
 cecidit libertas V 26
 caeci T 6, c. oculi C 30
 calamitas A 41. F 10. M 40. O 4.
     P 36. 48. Q 15; calamitatis medi-
     cina M 34; calamitati cedere N
     26; calamitatem A 17. P 48. Q
     3, c. irritare I 12; calamitate M
     48. O 4
 calamitoso H 4. I 27

calorem I 37
 capillus E 13
 capias A 21; capiunt Q 55
 captatum venit F 2
 caret periclo C 31, c. inimico M 7
 carum R 4; carior D 9
 casta C 9
 casus E 16. N 29; casum utrumque
     aspicere V 21; casu consilium
     vincitur Q 49
 causa A 14. 34. I 44. N 10, c. bona
     B 42, c. mala M 4, c. manifesta
     M 47; causam B 22, c. alienam
     A 48, c. inventit M 28; pro causa
     bona H 5, c. sua M 8, salutis c.
     S 38
 cavet C 31. Q 72; caveas Q 63;
     cave C 26. 35; cavendi occasio
     C 3
 cedit N 22; cedere N 26
 celeriter I 6. P 40. M 25; celerius
     D 3
 celeritas D 19. E 3. I 25
 celat A 24. N 42; celes Q 12;
     celare Q 41
 certatio H 22
 certant I 38
 cicatrix N 12, c. conscientiae C 33
 cinaedum A 24
 cito A 32. B 31. C 10. 18. 40. D 15.
     L 4. M 55. N 4. O 10. Q 45. 50.
     V 32; citius C 8. F 3. Q 7. 10
 civis M 59; cives C 6; civium S
     37
 clarus P 54
 clementia M 49; c. utitur P 51
 coepit V 16
 cogitatio E 6; cogitationis mora M
     41
 cogitat B 22. H 13. M 39. N 37. Q
     8. S 3, c. peiora P 8, c. sola M
     27, c. peius M 61; cogitant V 4;
 cogites Q 9. P 23, c. male D 5;
 cogitata B 28
 cognatio B 16
 cogit E 1, c. fieri iniuriam S 31;
     cogas C 22; cogi opprimere P 19,
     c. tacere M 6
 coles F 30
 comes I 40, c. facundus C 17

commendatio muta F 4
 commendat Q 56
 commodas auxilia H 6; commodatus
     H 17
 communia S 42
 comparat B 34; comparas C 43
 compescit M 49
 concedis Q 30; conceditur A 22;
     concedendo nimium N 16
 concipit P 52
 concordia D 9. I 59, concordiam
     habent L 7
 condimentum malitia M 35
 conditio mortis optima D 12
 coniugium perenne P 32
 coniunctio animi B 16
 conaris Q 9
 conscientia F 31, c. animi C 16.
     H 24. O 8. S 48; conscientiae
     cicatrix C 33
 consensus A 4
 consilium C 25. 42. I 33. Q 54, c.
     deest H 26. S 10, c. valet F 27,
     c. casu vincitur Q 49; c. fugere
     Q 27, c. quaerere S 41; c. malum
     M 54; c. bonum M 46; in consilio
     C 11. D 14. E 15, in c. malo M
     16; pro consilio temeritas S 9;
     consilia exidunt V 1
 consolatio patriae M 59
 constantiae N 29
 constituit F 32
 consuevit respicere R 12; consues-
     cere A 52; consueta vita C 1
 consuetudo B 2. O 15; consuetu-
     dinis imperium G 8
 consumptum Q 60
 contemnas M 56; contemnere N
     48; contemnitur C 8. Q 50;
     contemni C 19
 contenta F 18
 contineas Q 53
 contingit Q 21
 contra C 23. 36. 39. R 14. S 3
 contubernia lacrimarum C 44
 contumelia A 44. I 15, c. necessi-
     tatis M 66; contumelias instru-
     mentum M 45; contumeliam pati
     C 15, c. recipit I 11
 convenient I 57; convenire D 29
 copia M 69
 corpus P 32. V 12; extra corpus
     homo H 2; corporis dolor D 21
 corrigit N 15, c. peccatum P 40;
 corriger S 2; corrigitur peccatum
     V 32
 cotidie C 13. 20
 crebræ nuptiae H 20; crebro C 45
 creditoris limen Q 33
 credo D 24; credas Q 67, c. amicum
     C 35; crede amico I 32; credere
     nil A 27; creditur virtuti V 13
 crescit virtus A 43; crescat dolor
     D 7
 crimen A 29. I 23. M 38. N 45, c.
     bonorum B 25, c. grave G 9, c.
     fingitur N 53; c. quaerere P 21,
     c. vita C 21; criminis loco I 51;
     ad crima difficultem aurem D 11
 criminosa celeritas I 25
 crudelis C 2. 24. 29. R 9; crudelem
     medicum C 5; crudelissimus in
     se P 17
 crudelitas S 47
 culpa tua L 12. S 24, c. latet N 59;
 culpae socius S 34; c. ignoscit Q
     35; culpam Q 43, c. cupit M 43,
     c. effugere C 40, c. invitat I 9
 culpes F 11; culpat A 48
 cum (prep.) A 12. C 7. 41. D 13.
     23. P 19. Q 38 (twice). S 22. V 7;
 secum M 24. 38. 47
 cum est A 20; sim. A 23. 30. B 29.
     39. C 8. 14. 30. 31. 38. D 7. 24.
     25. 26. 27. F 2. 20. 24. 30. G 9.
     H 2. 26. 28. I 28. 42. 43. M 10.
     27. 44. N 11. 24. O 13. P. 12. 55.
     Q 2. 6. 23. 29. 52. 60. 63. S 3. 10.
     II. 32. 33. V 18, cum commodas
     B 9, c. das C 37, c. ignoscis C 43,
     c. ames...c. sapias C 32; sim. D
     4. I 3. 4. 12. L 17. M. 51. 53;
 cum sit N 54. P 19
 cuncta D 4. T 6; cunctis C 34;
 cunctos L 10
 cupiditas I 8. L 11. N 17. Q 8;
 cupiditatem effugere E 8
 cupid minimum I 56, c. placere, c.
 culpam M 43; cupias M 6; cupiat
     A 15; cupere mortem Q 4

curae minus V 27
 custodia gloriae H 1
 custoditur pericolo M 18

 damnat se I 31. S 30, d. iudicem V 11, d. fidem S 44; damnare D 2;
 damnatur I 28. V 33, d. cotidie C 13, d. turpius M 71; damnati D 20
 damnum...lucrum D 13; damni causa I 44; damno A 25; d....lucrum L 6. 18
 de C 45. D 5. E 17. H 7. N 8. 53.
 Q 57. S 24. T 7 (twice)
 dea fortuna E 7
 debet Q 33, d. timere M 30, d.
 aspicere V 21, d. imperare A 51;
 debeas S 4
 decet Q 8, d. eripere E 11, d. punire
 M 70
 decima hora D 28
 decipit Q 65; decipitur M 25
 decorat H 23
 decrescit D 7
 defendit N 45; defenderunt Q 55;
 defenditur T 5
 deficit N 10; defecit vapor N 13
 dein S 2
 deliberat Q 23; deliberare utilia D 6; deliberandum D 10; deliber-
 ando D 17. 18
 delicias facit A 30
 delictum M 71; delicta N 18. P 19
 delinquare I 53
 dementia dulcis I 46
 demum A 20
 denegat se patriae E 12, d. virtuti
 amorem V 25
 dentes abditos M 33
 deponere amorem Q 34
 derisorem Q 45
 desiderio E 3
 desideres V 7
 desperare F 22
 deest E 5. H 26. S 10. T 3; desunt
 I 7
 deterior C 20
 deus C 36. P 31. V 4; deo A 22;
 di S 39; deos D 24
 dicit B 15. Q 5; bene dicunt C 27;

 dixeris D 4 (twice); dictum est
 G 9
 dies posterior C 20. D 1, d. donat
 D 15, d. ludit N 6; die I 31
 difficultis H 1; difficile est D 23;
 difficilem aurem D 11; e difficile
 V 2; difficiles receptus O 11;
 difficultia F 22
 dignitas L 1
 digno B 12; digni O 6; dignis B 35
 diligentia M 41
 diligis Q 73; diligas Q 57; diligunt
 S 39
 dimissus pudor P 10; dimissum D 16; dimittenda occasio C 3
 discipulus D 1
 discit male V 5; didicit nocere Q 2;
 didicere flere D 8; discitur sapi-
 entia D 17
 discordia D 9
 disertus S 49
 dissimulat Q 10
 dissolvitur D 26
 diu A 26. D 3. H 10. I 20. N 13.
 R 4
 diuturnitas N 46
 divitem V 16
 divitias P 7; in divitiis I 8
 das C 37. Q 30. S 8; dat I 6
 (twice). M 13. P 18. 44, d. legem
 N 23, d. nummos B 29, d. sibi
 supplicium S 17, d. vestigium I 60; des B 35. N 33, d. licentiam
 L 17; dare B 3. 17, d. telum E 11; dedit B 12. L 4. M 44; de-
 deris C 4. G 10; dedisse B 15;
 dandi B 22; dando B 12; data e
 difficulti voluntas V 2; datum B 1.
 E 20
 docet Q 24; docent M 1; docere
 B 17; doceri P 4; docti C 25, d.
 est I 26; docte Q 44
 doctore indigent M 20
 dolet Q 6, d. damno A 25; animo
 dolenti A 27
 dolor B 38. E 1. I 38. L 3. S 16, d.
 animi...corporis D 21, d. miser
 H 9, d. mutus P 8, d. crescit D 7,
 d. haberet verba Q 59, d. dolorem
 necat P 14, d. relaxatur P 46;

doloris remedium L 3; dolori C 12. D 23; dolorem extinguiere L 18; sine dolore H 15. S 22
 dominatus partem Q 44
 dominari D 27
 dominus M 14, d. famulatur F 29; pro dominis P 37
 domat L 10. N 46
 domus E 9
 donat P 18, d. dies D 15; donet P 31; donatur Q 36; donari B 37; donatus H 17
 dormit bene...dormiat male B 24; dormientem Q 71
 dubitat in vero Q 23, d. ulcisci Q 28
 dubiam sententiam G 4; in dubiis S 9; in rebus dubiis I 30
 ducas proprium N 3, d. turpe N 47
 dulcis dementia I 46, d. Venus B 13; dulce D 22, d. tormentum O 5; dulcissima voluptas V 2
 dum D 12
 duplex bonitas D 19
 durum est D 25
 ducis D 14
 e B 40. S 49. V 2, ex D 27. E 4. 7. 18. I 45. M 69. P 44. S 26
 ebrio A 12
 effugias C 40; effugere cupiditatem E 8. e. mortem...amorem N 57
 eget minimum I 56; egentem N 31
 egestas P 11
 eheu E 14
 elabi A 18
 eligunt A 36
 eloquens Q 5
 emendat E 4
 emeris V 31; emi A 53
 emori B 7. Q 4
 eripere auxilium S 20, e. telum E 11; eripit M 44. N 33, e. pudorem P 6; eripitur Q 36
 errat E 20; erranti B 14
 et A 22. I 38. L 5. 7. N 21. P 15. V 7. 27, et...et E 5, nec...et P 53
 etiam B 22. 41. C 31. D 22. E 1. 2. 3. 10. 13. 15. 19. F 32. G 9. H 25. I 15. 27. 33. L 2. 10. M 37. P 3. 37. 43. Q 52. 69. S 26
 etsi M 39
 evenit A 1. Q 7
 evitatis S 23
 excelsis E 16
 excidunt B 28, e. consilia V 1
 excusatio laboris I 49
 excusare se sibi Q 62
 excutere ruborem R 8
 exire I 3
 exitum I 58
 exornat Q 50
 expediat E 6
 experiri H 8
 explicat consilium C 25
 exsiliunt E 12
 exspectat Q 39; exspectant C 6; exspectes A 2
 exsul E 9
 exsulat V 33
 extinguit mala B 11; extinguiere dolorem L 18; extinguitur B 20; extincto inimico I 58
 extenuat peccatum P 40
 extorqueri amor non poterit A 18; extortum E 20
 extra corpus H 2
 extrema E 17
 facies formosa F 4
 facili aurem N 36; facilia F 23;
 facile (adv.) A 21. F 30. I 16. 47. N 32. 53. O 14. Q 15; facilius (adv.) E 16. I 35. 50. N 19. 59
 facilitas F 15. I 48
 facinus F 9. I 33
 facere male M 28, f. iniuriam V 23, f. insidias N 38; facient bene F 30; facias A 10, f. acris I 23. M 23, f. iniuriam I 50. 55; facis A 10; facit A 4. C 5. N 31. P 15. 47. Q 28. 43. R 6. V 12. 15, f. perfacile P 28, f. recte A 23. C 14. N 11, f. heredem M 24. T 1, f. stultum F 8. S 28, f. coniugium P 32, f. delicias A 30, f. finem A 42. P 11, f. iniuriam M 2, f. naufragium I 63, f. sapientiam M 3, f. vitium Q 41, f. vulnus A 31; faciunt iniuriam E 10; facta est E 7; factum queri Q 46; feceris

A 2. **N** 56. **Q** 46; **fecit** **S** 33; **fecerunt** **F** 30; **facti** **G** 3; **factus** **E** 17
facundus **C** 17
fallere **B** 41
falsum **F** 32, f. **maledictum** **F** 21
fama **I** 36. **Q** 20. **V** 32, f. **bona** **B** 27. **P** 49, f. **mala** **D** 13
famulatur **dominus** **F** 29
fata **V** 1
fatetur **F** 9
favet **S** 21
fax **A** 38
felicitas **N** 36. **P** 42, f. **publica** **P** 26
felix **D** 24. **I** 17. **P** 28, f. **improbitas** **F** 10, f. **mors** **M** 52, f. **vita** **Q** 47; **felicis** **est** **M** 5; **felici** **O** 3; **felicem** **C** 36. **I** 12. **P** 15
seminae **F** 22; **D** 8. **M** 16
feras **A** 8. **io**. **C** 2. **F** 11. 23. 25. **I** 50; **ferat** **Q** 69; **ferendo** **injuriam** **V** 17; **ferendum** **vulnus** **S** 22; **ferimus** **vitia** **C** 1; **ferre** **heredem** **H** 19, f. **injuriam** **I** 17, f. **necessitatem** **N** 58; **feri** **arma** **S** 3, f. **verbera** **I** 54; **ferunt** **fortunam** **S** 5, f. **injuriam** **I** 35
ferrum **V** 10; **ferro** **I** 37
fides **E** 12. **F** 16. **S** 13, f. **sancta** **V** 9; **fidem** **damnat** **S** 44, f. **habet** **E** 15, f. **perdit** **F** 1. 14. 17; **fidei** **fortunae** **M** 12
fidus **M** 15
filius **P** 1
finigitur **N** 53
finem **facit** **A** 42. **P** 11, f. **habet** **O** 2, f. **has** **Q** 12; **fieri** **D** 22. **E** 14. **I** 16. **M** 1, f. **injuriam** **S** 31, f. **lucrum** **L** 6; **fit** **B** 13. 36. **C** 10. **D** 9. 19. **I** 47. **M** 42. **N** 16. **Q** 38 (twice). **64. S** 34, f. **culpa** **L** 12, f. **odium** **O** 10, f. **inuria** **S** 38, f. **mendacium** **V** 8
firma **auxilia** **A** 4; **firmo** **amico** **A** 53
flagitavit **L** 11
flectit **occasio** **H** 25, f. **pudor** **P** 45
flere **D** 8. **N** 58
fletus **H** 18; **fletum** **P** 39
flumen **R** 14
habet **D** 7. **T** 3 (twice), h. **aurem**

facilem N 36, h. auxilia H 6, h.
 dentes M 33, h. divitias P 7, h.
 fidem E 15, F 17, h. finem O 2,
 h. interitum A 45, h. iudicium
 G 1, h. locum M 10, h. partem I
 48, V 19, h. poenam A 37, h.
 receptus O 11, h. sententiam G 4.
 M 47, h. successum Q 17, h.
 venenum H 11, h. vim D 20, h.
 vires C 36, h. vocem D 20. H 9,
 h. umbram E 13; habent Q 22,
 h. concordiam L 7, h. exitum I
 58, h. locum H 20; habeas A 41.
 I 16. N 5; haberet Q 59; habere
 aurem difficilem D 11, h. pudorem
 P 41
 habitat F 19
 hereditas P 49
 heres M 15; hereditis fletus H 18;
 heredem II 19, h. facit M 24. T 1
 heu H 25, h. quam H 1. 3. 7. 9. 10
 haec H 24; hunc I 16
 homo H 2. 4. 12. 13. 15. 17; homi-
 nis G 2; homini A 11. B 11. F
 27. H 26. T 2; hominem D 4. H
 8. 25. S 1. 47; in homine H 4;
 ab homine N 27; homines N 9;
 hominum B 19. E 7. N 25. V 1,
 hominum est I 29; hominibus
 N 35
 honestatem M 53
 honestus rumor H 14; honesta tur-
 pitudo H 5; honestum H 23. 28,
 h. est V 34; honeste H 16. 21.
 N 24
 honos H 23
 hora D 28. S 25
 hosti E 15; contra hostem C 39, h.
 maximum I 22; hostium S 37
 humanitatis certatio H 22
 humilis H 27; humilem I 26; hu-
 milia A 4
 iacet I 36
 iactum I 23
 iam M 58. P 12
 ibi...ubi I 59. 61, i....ubicumque
 V 9
 idem...qui A 31. Q 27
 ignis I 37. L 15. N 13
 ignominia C 10; ignominiae loco
 L 1
 ignominiose O 7
 ignoscis C 43; ignoscit Q 35; ig-
 noscere I 29. V 32. 34; ignoscitur
 I 29. M 71; saepe ignoscendo C
 45. S 8, i. multa M 42; ignotum
 malum S 12
 illi M 13. P 54. Q 32; illo die I
 31; illa P 23
 imitatur N 24; imitari B 18. V 16
 immature moritur N 44
 impedimentum virtutis V 29
 imperium consuetudinis G 8, i. sum-
 missum S 15, i. sumnum M 31;
 imperio B 13
 imperat C 9. F 29. N 2. V 21; im-
 perant O 6. P 28; imperes C 4;
 imperat A 50; imperabit A 40;
 imperanti R 11; imperante B 30;
 imperat (imp.) A 50; imperare
 A 51; imperando M 31
 imperat N 27
 imponit frenos F 31
 improbitas P 36. S 31, i. felix F 10;
 improbatem N 18
 improbes M 53
 improbus N 11. P 29; improbo H
 21; improbum C 45; improborum
 C 18; improbis Q 36; improbos
 M 49. Q 26; improbe I 63
 imprudens I 41; imprudentem C 23
 impudicum V 12
 impune I 13
 imputes P 54
 imo Q 48
 in (with acc.) A 39. C 7. D 8. I 5.
 13. P 10. 17. Q 42. V 14; (with
 abl.) A 33. B 4. 21. 27. 41. C 2.
 17. 42. D 14. E 2. 3. 15. G 7.
 H 4. 6 (twice). 9. I 8. 15. 18. 24.
 25. 27. 30. 37. 38. 39. 44. 46. 47.
 53. M 16. 61. 68. N 41. 54. 59.
 O 4. P 16. 21. Q 23. S 9. 13. 41.
 T 1. V 10 (twice)
 incendio S 27
 incertus animus I 52
 incidit Q 42
 incipiunt O 15; incipias C 26; in-
 cipitur Q 61

incites I 3
 incurruunt H 10; incurrisse C 40
 indicat A 24; indicant P 39; indicatur I 42
 indigent M 20
 indignatio M 38
 indignum I 3. L 1; pro indigno H 28
 inertia I 42. 49
 inexpertum G 6
 infanti M 52; infantem C 24
 infelicitas N 25
 infelici N 1
 inferior C 41. I 1; ad inferiorem P 24
 ingenuitas C 23. I 11; ingenuitatem I 3
 ingenuus C 15. I 54; ingenuo A 11
 ingratus I 14; ingrata misericordia Q 18; ingratum D 4; ingratis M 1; ingrata beneficia I 40
 in honestum H 23
 inimicus G 7; inimici I 45. 57. L 3; inimico I 32. Q 10; I 58. M 7, cum i. C 7, de i. D 5; inimicum I 2. 16. 20. 26. S 43; inimicis S 21; inimicos Q 69; inimice I 19
 initia minima N 14
 iniuria I 27. 47. S 38. i. tacita S 45; i. irritata M 26; iniuriae S 8. P 13; iniuriam E 10. I 35. 50. 55. M 2. S 31. V 17. 23; iniuriarum remedium I 21
 iniuste B 3
 innocens L 8. N 34. R 3. V 11. 33; innocentem S 30; de innocentia N 53, pro i. Q 5; innocentes F 1
 innocentia S 18
 inopia I 8. M 69; inopiae I 7
 inopi I 6; inopem S 29
 insectari S 39
 insidias P 39, i. facere N 38, in i. incidit Q 42
 insidiosior R 10
 instrumentum contumeliae M 45
 instructa I 8
 intelligit N 30; intelligas V 14; intelligere P 31
 intemperans C 5
 interdum E 6. I 48. N 16
 interimitur B 23
 interitum habet A 45
 interpretando M 23
 interest V 24
 intervenis H 28
 inventae vocis I 62
 inventit Q 15, i. causam M 28, i. consilia H 26, i. derisorem Q 45, i. fortunam H 15, i. preces C 16, i. sapientiam S 6; inveniunt consilium C 25; invenias M 63; invenies F 30; invenies N 19
 invidia I 19. 34; invidiam ferre I 17
 invitat culpam I 9; invites iniuriam V 17
 invitit Q 64; invitit R 13; invitum I 2. N 15
 invoces mortem M 5
 ipse A 14. I 55. Q 70, sibi ipse N 39. S 17, i. tibi Q 12; ipsa B 32. 36. N 23; sibi i. S 31. 35; se ipsum A 49. P 15. 24. Q 45; de ipso Q 57
 iracundia B 31. F 19. G 2. L 14. R 12, i. mendax I 18; iracundiae B 32; R 2; iracundiam A 19. I 22; iracundia C 11
 irascitur B 10. H 2. I 19. N 34. T 4; i. sibi I 43; irascaris C 28; irasci C 22. 28. P 34. S 36; irascier P 53; iratus A 13. I 33. 43. 51. 62. L 13. P 17; irato E 11; iratum I 20. L 13
 irritare calamitatem I 12; irritata M 26
 is B 39. F 9. G 7. I 56. Q 69; ei A 49. E 9; in eum I 13. Q 22; ab eo H 7; ea N 48
 ita N 46, ita ut I 16, ita ne I 32
 item A 21
 iter I 60
 iterum I 63. L 12
 iubet H 8. L 5
 iucunda I 45; iucundum I 10
 iudex D 26. I 28. T 7. S 30; iudici B 29; iudicem V 11
 iudicium F 9. L 9; i. habet G 1
 iudicat A 32. T 7. V 30; iudicant E 17; iudicando P 21

iusurandum A 37; i. servat Q 13
 iuveni A 29. M 52
 iuvat M 36. Q 1. 11; iuvenit P 16
 labor I 42. S 33. V 18; laboris
     excusatio I 49
 lapsus sis L 12
 lacrima A 39, l. muliebris M 35;
     lacrimae I 58. P 39; lacrimarum
     contubernia C 44; lacrimis A 19.
     C 29. M 50
 laedis H 28; laedit A 12. F 25. N
     15; laedas ingenuitatem I 3; lae-
     dit P 55; laedi H 7; laesus ani-
     mus B 10; laesa patientia F 13;
     laeso L 3
 laetus G 10; laeta improborum C 18
 lascivia L 7
 latet L 15, l. periculum O 12, l. sub
     aspectu G 5, l. in pectore G 7, l.
     in turba N 59
 late lucere L 16, l. patet I 36
 laudat se Q 45; laudando Q 56
 laus L 2. 7. S 33, l. amplissima
     N 21
 lenit N 46
 levius fortuna L 4; leve beneficium
     N 60; leviter dictum G 9
 levitas L 9
 levat officium Q 39, l. miserum S 29
 lex L 13. 15, l. universa L 5, l.
     dissolvitur D 26, l. valet V 30;
     legem L 8. 13. 14. N 23; sine
     lege S 48; leges valent I 61; l.
     teras P 19, l. tollere S 20
 libenter viximus N 9
 libere loqui V 26
 libertas vocis I 62, l. cecidit V 26;
     libertatem vendere B 5
 libertus P 1
 libido L 9. 10
 licentiam des linguae L 17
 licet C 46 (twice). N 17
 limen creditoris Q 33
 lingua D 20; linguae preces C 16;
     linguae F 35. L 17
 lite E 18
 litigat A 12
 locus I 32, l. summus N 55; locum
     H 20. M 10. S 8, summmum l.
     N 50; loco in nullo N 41, l.
     ignominiae L 1, l. criminis I 51;
     l. sermonis P 43, l. virtutis P 37;
     locis remotis L 15
 longa vita O 3; longum interitum
     A 45, l. est L 11; longior mors
     A 47, l. vita B 36
 loquitur I 34. 51. Q 54. R 6. S 49;
     loqueris D 5, loqui M 6. V 26
 lucere L 16
 lucrum D 13. L 6. 18
 ludit anus A 30, l. dies N 6
 lumen S 18
 macula I 45
 magis A 38. M 15. N 17; mage
     M 40. V 22
 magna usura S 30; magnum crimen
     M 38; maior aetas V 5, m. ma-
     litia B 18, m. poena N 25, m. res
     R 10; maxima cognatio B 16, m.
     hereditas P 49; maximum hostem
     I 22; maximo pericolo M 18;
     maximorum N 14; maxime M 1.
     S 10
 malevolus M 29, m. animus M 33;
     malevolum mendacium F 21
 malignos M 1
 malitia B 18. M 55. 60; malitiae
     condimentum M 35
 mallem P 30
 malus M 8. 9. 39. 46. 68. N 24.
     Q 43, m. animus M 61; mala
     causa M 4, m. hora B 6, m.
     inopia M 60, m. medicina M 19,
     m. mors M 66, m. mulier A 20,
     m. voluntas M 17; malum Q 57.
     S 23; m. consilium M 54, m.
     consumptum Q 60, m. gravius G
     5, m. ignotum S 12; ad m. P 12;
     quid mali A 26, nil m. N 54;
     malo M 37. N 19; mala fama D
     13; malam rem M 53; malae
     naturae M 20; malo (neutr.) Q
     53, m. alieno B 4, m. consilio M
     16; mali B 27; mala vitae B 11;
     malis (neutr.) B 36. I 24; peior
     M 60; peiora P 8; pessimus I 5.
     M 9; pessima consuetudo B 2;
     pessimum periculum O 12; male

B 24. D 5. M 12. 22. 24. 27. 28.
31. 58. N 41. Q 23. V 5; peius
M 61

maledictum F 21. M 55; M 23;
maledicti H 20; maledicta D 4

mancipium populi P 22

manifesta causa M 47

mansueta M 65

matre S 16

matrona C 9

maturum N 20

medicina calamitatis M 34, m. mala
M 19; pro medicina P 14

medicum C 5. M 24

meditatus Q 58

meminit H 4. O 9. Q 2; meminisse
S 4

memoria P 18. 48. S 40, m. iracun-
diae B 32, m. pericli M 57

mendacium F 21, m. verum V 8; in
mendacium flere D 8

mendax iracundia I 18; mendacem
N 31

mens P 52. T 4

mensa P 52

mentitur A 31; mentiri E 1

meretrix M 50. 54

merito Q 37

metuit Q 3. S 12; metuas S 14;
metuere I 26. N 38; metuendo
E 14. S 23; metuendum est M
51. S 36

metus I 40. M 10. 49. V 3. 22;
M 56; metum M 30

mitilum virtus D 14

minatur M 2

miser B 25. N 37. 44. P 2. Q 64,
quam m. H 9. Q 18. 62; misera
M 57; miserum E 14. M 6, quam
m. E 14. H 7. Q 4. 17. 19. 22.
26. 46. 49. 55. 60; misero O 3;
miserum C 44. P 5. Q 59. S 29;
in misero I 47; miseris E 5. I 14;
miserius est N 56; miserrima M
7; miserrimum est M 64

misereri F 5. M 21

miseria F 28; miseriae A 14; in
miseria I 15

misericordia B 34. N 41. Q 18;
misericordiam M 4

misericors C 44. D 26. H 4. M
50. 59. P 26

mittit munus M 13

monet Q 68; moneas Q 73; monere
M 70

mora D 6. E 3. M 3. 41. R 2

morbis D 21

moritur A 23. B 31. H 12. M 48.
N 44 (twice); morimur N 9;
mori B 7. 39. H 3. L 5. M 5. 11.
P 33. S 32; mortuus est E 9. Q
37; mortuo M 13

moratur P 19

mors A 47. M 52. S 29, m. bona B
11, m. optima V 3, m. mala M
66; mortis conditio D 12; morti
A 30; mortem C 6. M 56. Q 4,
m. appetit C 21, m. effugere N
57, m. invoces M 5; in morte B
41. N 54

mortalis I 56

muliebris M 35

mulier A 6. 20. M 27. 32

multum interest V 24; multo B 10.
E 16. M 71; lite multa E 18;
multi C 25. M 30. S 25. V 4;
multa H 10. I 7; A 13. H 8. 28.
M 42. 63. P 6. 38; multi M 18;
plus C 46 (twice). P 4. 13; A 28.
C 43. F 27. I 39. 62. Q 51.
S 12; plures D 28. P 47. 52.
Q 28; plura B 8; pluribus Q 35;
plurimi est I 30

mutat M 26; mutare M 62; mutari
F 11. M 54. N 3

mutus dolor P 8; muta commen-
datio F 4

nascitur M 15. 69. Q 48. V 6; nasci
L 5. P 4; natum est M 62

natura A 46. V 15; naturae M 19;
M 20; naturam F 22. M 29. N 11.
P 1. V 24

naufragium I 63

ne A 50. F 12. H 15, ita ne I
32

nec P 2. Q 4, nec...nec C 15. H 27.
N 35. 57

necessae est M 11. N 14. Q 51

necessitas N 23. 27. 31. 33. 42. 43.

49; necessitatis M 66; necessitati
N 28. 52; necessitatem N 58
necat C 24. Q 71, n. dolorem P 14
negligas P 19. Q 65
negat N 39. 52. 60. Q 32. S 11;
neges C 4. P 20; negare D 25;
negatur M 25; negandi N 10
nemo B 43. C 7. F 17. 26. N 44.
50. V 25. 26. n. nisi I 24. P 11;
nemini B 6; neminem A 35
Neptunum I 63
nequier A 33
nequeas P 38
nescio quid N 24; nescit B 3. M 40.
N 38. S 21; nesciunt P 35; nesci-
cias M 67. N 6. Q 31; nescire V
23; nescitur D 16
nil A 6. 27. 53. F 14. L 16. M 13.
N 1. 2. 3. 8. 17. 47. 54. 56. R 16.
S 14. V 6, n. aliud N 49, n. nisi
A 23. I 10. R 6, n. non I 51. N
20. 46, n. umquam N 52
nimis M 52
nimia C 23; nimium F 8. N 54. Q
32, n. est S 43, n. altercando N
40, n. concedendo N 16
nisi I 36. L 2; A 10. I 29. N 18.
33. 51. P 18. Q 59, nemo n. B 43.
F 17. I 24. P 11, nulli n. R 2,
nihil n. A 23. I 10. R 6, quid n.
A 26, n. si quem C 35, nescit n.
N 38; ni B 26. N 55. Q 73
nobis A 28
nocet E 16. G 6. 9. I 14. O 1. Q 10.
26. 68; noceat C 37. Q 58; no-
cens B 29. I 28. 31. L 8. N 34;
nocentem N 45. S 34; nocere N
21. 29. Q 2. 52
nolunt P 35; nolim R 9; nolis C
28; noli N 48; nolle N 21
nomen A 41; nominis vim Q 40
non A 5. 15. 18. 21. 37. 42. 45. B 6.
13. 24. 28. C 1. 24. 29. D 5. 7.
16. 20. E 11. F 5. 7. 11 (twice).
16. 17. G 1. 4. H 7. 9. 17. I 11.
34. 54. 55. 58. L 6. 9. 13. M 11.
32. 36. 39. 49. 50. 54. 62. 70. N
4. 12. 15. 17. 22. 23. 26. 29. 30.
32. 36. 53. 58. 60. P 3. 4. 18. 29.
32. 39. 45. Q 1. 8. 11. 16. 17. 29.
33. 40. 41 (twice). 52. 53. 62. 66.
70. R 1. 3. 5. 6. 7. 13. 16. S 6.
15. 47. T 3. V 7. 12. 15. 20. 30,
numquam n. M 28. N 37, nil n.
I 51. N 20. 46
novit Q 40, n. cedere N 26
nostrum A 28
notat H 23
nova laus L 2; novam iniuriam V
17
nubit M 32; nuptae O 10
nullus N 5; nulla C 5. N 8. 25;
nulli F 18. N 19. 55. Q 68, n. rei
R 2; nullum B 41. 42. I 5; nullo
in loco N 41, n. lucro A 55; nulli
P 35; nullae preces I 57; nullas
preces C 16, n. insidias Q 42
num E 19
numerous Q 69
nummos B 29
numquam B 14. 20. I 62. L 7. M
20. 46. N 7. 10. 13. 59. P 10. 42,
n. non M 28. N 37
nuptiae crebrae H 20
nusquam E 9. N 9
nutricis S 16
O O 3. 5. 8. 12
obiurgatio C 2
obiurgat S 1; obiurgare D 2; obiur-
gari O 4
obliges B 35
oblivio I 21
oblivisci E 6; oblivious L 14
obsequium B 9. 14, o. nuptae O 10
obest E 19; obesse F 18. M 39.
Q 29
obteritur N 4
obtinet B 27
occasio C 3. D 18. H 25. O 11. 14,
o. optima Q 25, o. hostium S 37
occidi O 7
occidunt cogitata B 28
occult C 41; occultas divitias P 7;
occulte O 15, o. peccant O 13
occurrit Q 67
ocius O 13
oculo A 36; oculi G 30. I 35. O 15
odit A 6; oderunt C 6. E 10;
oderis Q 73

odium O 10; odio est M 3; sine
     odis Q 47
 offertur O 14
 officiosus B 25
 officium O 2, o. miserum Q 17; o.
     levat Q 39, o. rogare R 15
 omnis I 36. M 3. O 1. Q 25; V 3.
     29; omne G 5. V 14, o. quicquid
     A 1; omnes C 27. O 6. 13. Q 54.
     T 5. V 28; B 35. M 56. Q 42.
     S 3; omnia F 6. I 7. S 14; om-
     nium M 55. S 44, o. rerum P 9;
     omnibus B 43. I 14
 opertum O 12
 opinio bona B 19
 oporet A 9. 27. 35. C 39. D 11.
     P 16. R 4
 opprimit S 30; opprimunt B 26;
     oppressit Q 20; opprimere S. 47.
     V 34
 optes A 26. N 6; optando A 1
 opus est B 1. D 2. Q 66. S 10
 oratio blanda H 11
 ordo V 15
 oricalchum V 10
 oritur A 39. L 2
 orat causam A 48
 otiosa vita V 27; otiosae sollicitu-
     dinis A 34
 otium F 22

 par est C 46; parem N 19; pariter
     B 38
 parcas H 21 (twice). M 37; parcere
     N 5. Q 31. S 21
 parens P 17; parentem A 8
 parent O 6; pareas R 11; parento
     C 9
 parit N 12. 45. Q 21. S 35
 paratum est Q 11; paratae P 39
 pars P 20. S 46. V 33; partem A 7.
     F 15. Q 30. 44. V 14, p. habet
     stultitiae I 48, p. h. victoriae V
     19; ex parte D 27. P 44
 minor aetas V 5; minus M 14. V
     27; M 25. 67; minimum I 56
     (twice). M 44. (twice); minima
     initia N 14; minime A 35. C 38
 pascitur lacrimis C 29
 patet I 36

 patre B 40
 patientia C 12. F 13, p. animi P 7;
     cum patientia D 23
 patitur E 12; pati C 15. P 38;
     patiens P 15; patiendo P 38
 patriae M 59. V 33; E 12. P 22;
     patriam V 7
 patrimonium B 40. H 14
 pauci P 35. Q 22; pauca I 7; pau-
     corum P 31. 36
 pauper V 16
 paupertas H 8; in paupertate S 13
 pace P 16
 peccas B 9; peccat C 14. I 1. 13.
     31. 41. V 5; peccant N 2. O 13.
     V 1. 28; pecces I 13. M 67; pec-
     canti B 9; peccare I 53. P 35. 37;
     peccator Q 61; peccatum V 32;
     E 2. I 9. P 25. 40; peccati I 41
 pectus A 39; in pectore G 7
 pecunia B 30. P 9. Q 66; B 19
 pellicis O 10
 per N 51. P 23. 54
 percuti C 19
 perdis B 38; perdit B 29. P 18. R
     16, p. fidem F 1. 14. 17, p. pudo-
     rem P 6; perdere A 9. F 14. S
     28, p. amicum R 8, p. inimicum
     S 43; perdendi P 11; perdisse
     P 30
 perenne P 32
 perit B 23. 38. M 29. R 16. V 16,
     p. occasio D 18; perit Q 16;
     perundi P 33; periturus est M 37
 perfacie P 28
 perferas F 23
 perficit amorem O 15
 perfugere P 24
 periculum C 8. N 7; B 33. P 34, p.
     pessimum O 12; pericli M 57;
     periclo C 31. 41, p. maximo M
     18, sine p. M 21. N 7; pericla
     P 3. 50; in periclis S 41
 perniciem C 18
 perpes N 35
 perpetuo P 51
 persona H 18
 pertinax regnum N 43
 pervenit Q 13; pervenias Q 9; per-
     venit N 50

petit B 3. 15. N 39; petunt Q 63;
 petas L 17; petere R 13; petitur
 P 20. S 11
 placet A 28. M 32. N 32; placere
 M 43
 pena A 46. N 25. P 4. 12. 13. 46,
 p. animi G 3. S 48; S 19, in p.
 est M 68; poenae P 55; poenam
 A 37. P 29. V 4
 poenitet C 40. G 3. I 1. M 58. S 17;
 poeniteat C 26; poenitendum A
 32; poenitenda H 10
 ponit T 1; posuit Q 14; ponitur A
 1; posita est D 14; positum est O
 9
 populus I 61; populi bona C 27, p.
 mancipium P 22
 poscit N 33
 possidet C 27; possideas Q 51
 potest A 18. 53. C 34 (twice). D 22.
 F 11. 14. H 27. I 17. L 6. M 39.
 54. N 3. 57. P 4 (twice). 42. Q
 2. 29. 41. 62. 70. S 32. 36; pote
 A 18. C 15. I 61. N 30. Q 16. 27.
 34 (twice). 41. 52; possis A 9. F
 7. H 7. M 62. N 8. R 5. V 20;
 possit I 62; potuit B 39; potueris
 Q 53; possit I 16. 62. L 18. N
 21. Q 4
 post P 48. Q 6; G 3
 postea C 26
 posterior C 20. D 1
 potens I 47. M 42. P 26; potenti
 P 34
 potestate F 19
 potior A 33; potius A 25
 praiejudicium G 1
 praemium C 37
 praesidium M 68; praesidia B 34
 praestat N 60; praestatur E 2
 praesens P 27. Q 72
 praeterit I 9. P 29
 precatur N 34
 premittit Q 51
 preces C 16. I 57
 prior I 13. 60; prioris D 1
 prima D 28; primum S 2. 20
 priusquam N 20
 pro C 17. 33. P 14. S 9. 40. T 2;
 H 5. 28. P 37. Q 5; N 47. V 8
 probaveris C 35; probatis S 45
 probus P 1; probi G 2; probo H
 21. P 44. 49; probis Q 36; probe
 P 19
 proelio V 10
 profligatis A 44
 properat A 32. P 12; properare P
 21
 proprium B 27. P 16
 prodest F 25. Q 29. R 2; prosunt
 C 14; prodesse P 2
 prudentis C 42. P 43. 53
 publica felicitas P 26
 pudet I 29. N 56
 pudicace A 36
 pudor P 4. 45. S 1. V 9, p. dimissus
 P 10; pudorem P 6. 41
 pugnabit F 12
 pulchrum O 7. V 34
 punire M 70
 putat E 20. H 3. I 33. 62. S 7; pu-
 tant B 37. M 22. Q 54; putes I
 16. P 25. Q 1
 quaerit C 41. Q 15; quaerere H 19.
 P 21. 34. S 41. R 14; quaeritur
 I 44. N 42; quaeri Q 16
 quaestus N 5
 quam H 1. 3. 10. N 43, q. malus Q
 43. 47. 62, q. male B 24, q. miser
 H 9. Q 18. 62, q. miserum est E
 14. H 7. Q 4. 17. 19. 22. 26. 46.
 49. 55. 60, tam...q. N 5. T 3.
 7, nif aliud q. N 49, potius q. A
 25, (sim.) C 11. 19. 46 (twice). D
 21. 28. F 3. 27. H 19. I 35. 39.
 50. 62. M 14. N 9. 17. 19. 25.
 56. 59. O 4. P 5. 13. 30. 47. 52.
 Q 7. 51. R 11. V 10. 13. 22
 quamvis I 26. Q 1. 68
 quanto...tanto A 33. Q 61. R 10
 quasi Q 72
 quassat F 6
 querelas spes V 28
 queri H 7. N 8. Q 46. 57. S 24
 questu E 7
 qui A 3. 12. 31. 32. 48. 49. 51. B 3.
 8. 12. 15. 21. 23. 24. 39. 43. C
 13. 14. 21. 24. 31. E 12. 15. 20.
 F 1. 5. 9. 14. 17. G 7. H 3. 4. 6.

9. 16. I 6. 9. 13. 21. 56. 63. L 15.
 M 2. 8. 13. 14. 24. 28. 40. N 4.
 15. 22. 30. 37. 38. 39. 44. 45. 60.
 O 9. P 2. 6. 13. 18. 27. 40. 44.
 50. 51. 55. Q 3. 5. 6. 10. 13. 23.
 24. 27. 28. 29. 33. 34. 35. 37. 39.
 40. 41. 42. 43. 44. 45. 52. 58. 62.
 64. 68. 69. 70. 71. R 6. S 21. 30.
 32. 34. 42. T 1. V 21; E 10. F
 30 (twice). M 22. Q 55; quae B
 11. 33. L 5. M 4. 7. 32. 43. 69.
 Q 32. 47; B 26. N 27. 48. P 3.
 23. 38; quod B 1. 20. C 34. D
 16. 22. E 20. F 11. 25 (twice). G
 1. 5. I 34. 54. M 18. N 17. 32. 37.
 39. O 12. P 16. 20. Q 1. 8. 11.
 16. 17. 21. 26. 36. 65. 72. R 16.
 S 11. 22. V 6. 8; A 2. 16. 52. C
 26. 41. D 15. F 7. 32. G 10. L 4.
 9. M 6. 40. 62. 67. N 5. 33. 42.
 56. P 28. Q 7 (twice). 8. 14. 22.
 31. 46. 54. 56. 67. R 4. 5. 6. S 25.
 T 3 (twice). V 20; cuius C 6; cui
 C 4. 27. 28. 46. I 29. M 25. 71.
 Q 18. 31. R 16. S 4; quem F 8.
 26. G 3. I 41. M 30. 58. P 54. Q
 19. 20. 53. 57. 73. S 17. 28. 39;
 quam N 12. V 14; quo D 7. F 1.
 H 7. I 31. S 49; qua N 8. S 26;
 quibus F 29. I 6
 quicunque M 68; quodcumque G 1.
 L 11; Q 12; quemcumque O 1.
 Q 15; quacumque I 60
 quodam modo P 41. R 15
 quilibet A 17; quodlibet N 28
 quis Q 59; quid E 6; A 26. Q 66;
 A 15 (twice). N 6 (twice). P 31,
 nescio q. agitat N 24; quo Q 63;
 si quem C 35. P 45
 quisquam N 57; quicquam C 26
 quisque Q 56
 quisquis P 22; quicquid A 1. M 12.
 36. N 3. Q 2. 25. 38. 48. S 36;
 A 9. I 1. Q 9. 30. 50. 51. R 13
 cuivis C 12. 34
 quo D 7. Q 9
 quod P 54
 quoque T 6
 quotiens M 11, q....totiens H 12
 quovis Q 13

rapit F 15; rapere C 4. R 5. 13;
 raptum D 15
 rarum M 10. R 4; rarius Q 3
 ratione R 1
 receptus O 11
 recipit B 8. I 11; recipere G 10
 rectum Q 1 (twice); recte A 23. C
 14. E 2. N 11. P 25. Q 73
 reddit R 16; reddere S 25, r. bene-
 ficium B 17, r. beneficia B 8,
 accipere quod non possis reddere
 F 7. R 5
 reddit F 16, r. in gratiam C 7. P 10;
 reddit ad se I 43
 redimas A 19
 refert V 14, r. ad se M 46
 reficit I 10
 regimen P 9
 regnat non loquitur R 6
 regnum V 27; E 8, r. tenet N 43
 regit N 15; regere F 22
 relaxatur P 46
 relinquit C 21
 reliquum F 1
 remedium C 12. 42. L 3, r. contra
 flumen R 14, r. iniuriarum I 21,
 r. sapientiae I 52; pro remedio
 N 47
 remotis locis L 15
 renovat se consumptum malum Q 60
 reperias fortunam F 3; reperiet D
 28
 repeatas adolescentiam F 20
 reposit L 4
 reprendimus C 1; reprendas A 52;
 reprendi Q 16
 reprimitur gaudium O 5
 requirit M 4
 res R 10. S 29; rei nulli R 2; rem
 malam M 53; in re adversa C 2,
 in turpi r. I 53; rerum bonarum
 B 2, r. omnium P 9; res alias C
 30; in rebus dubiis I 30
 rescit I 1
 respicere M 36. R 12
 restituitur Q 20
 retineas F 3. I 2
 reus R 3; reum A 48; de reo T 7
 rex R 9
 ridere D 24

rimam N 4
 risus I 27, r. sub persona H 18
 rivales S 35
 rivalitatem R 7
 rogas C 37; roges I 3; rogare R 15;
     roganti R 11; rogatur F 9; ro-
     getur Q 39
 rosa S 26
 ruborem excutere R 8
 ruina N 4
 rumor A 17, r. honestus H 14; ru-
     moris boni F 28

 saepe B 17. C 28. D 10. 18. E 19.
     H 25. M 67. Q 67. S 8; saepius
     F 13
 salutis N 47, s. causa S 38, s. spes
     S 1; pro salute V 8
 salvum Q 19; salva S 42
 sancta V 9; sanctissimum S 4
 sanguine I 45
 sanit A 31
 sapientia D 17; sapientiae reme-
     dium I 52; sapientiam M 3. S 6;
     pro sapientia T 2
 sapit L 9. Q 6; sapias C 32 (twice).
     N 51; sapiat A 15; sapere A 22.
     N 30. Q 27; sapiens A 25. 40. C
     28. E 4. N 52. Q 72. S 3. II. 23.
     T 4. V 24; sapientem N 51; sapi-
     entes S 5
 satis Q 5. S 32. 43. 49; sat S 40, s.
     poenae P 55
 scit A 3 (twice). A 15. B 8. N 38.
     49; scias M 67; sciret Q 59;
     scire M 21. P 33
 scribitur M 15
 in secreto M 61
 secundus S 16; secunda fortuna S
     13; in secundis H 6
 sed A 47. B 36. C 25. D 5. I 19.
     M 3. II. 65. N 15. 22. S 47.
     T 4
 sedatio S 37
 semel C 28. D 10. F 18. L 12. P 53.
     Q 20. S 37
 semper C 4. 13. E 17. H 13. I 18.
     38. 44. 46. 59. M 22. 29. 51. N 1.
     36. P 23. 27. Q 11 (twice). 58. S
     7. 10. 12. 18. 23. 36. V 9

 senectam F 20
 seni A 29. M 52; senem A 35. E
     14. T 1; senior Q 54
 sensus S 6
 sententiam M 47, s. dubiam G 4
 sentit B 24
 sepulchro E 9. T 1
 sequitur S 18; sequi S 33
 sermonis loco P 43
 serpens properat P 12
 sera M 52; sero P 53, s. est N 41;
     serius Q 61
 servit H 16. Q 44. 64 (twice); ser-
     viant M 65; servias O 7; serviet
     A 40
 servitus H 24. R 15, s. acerba A 11
 servat Q 13. S 42; serves N 32. Q
     31; servat F 1; servetur N 55
 servus M 14; servos M 14
 si A 8. 45. B 28. M 37. N 2. P 45.
     Q 66; B 1. C 22. 35. 40. L 12.
     M 67. P 20. Q 65. S 14; si aliter
     A 8
 sicut A 38
 simul D 13
 simulat M 9. 60
 sine E 9. H 15. L 6. M 21. N 7. P
     1. Q 47. S 22. 48
 sinas A 52; sinant F 12; sinere
     P 5
 socius culpae S 34
 solet I 24. L 14. M 36. N 29. Q 67.
     S 9. 25. 33. V 32
 sollicititudinis otiosae A 34
 solus N 32; sola M 27
 somniat A 16
 somnus M 10
 spectatur S 26
 spes Q 7; sperare I 24
 spes S 1. 29. V 28
 spina grata S 26
 splendet fortuna F 24
 splendorem B 27
 spolia virtutis V 18
 statuendum est D 10
 strenua A 7
 studet Q 69
 stultitia N 16. S 39; stultitiae F 15.
     I 48; stultitiam M 70
 stultus A 40; stulta C 23; stultum

F 8. N 30. S 28, s. est Q 31. S 19. 24. 27; stulto T 2; C 19. 45; stulti B 37. S 5; stultior N 16 suadet Q 35; suadere S 2 sub G 5. H 18. L 10 sublevat S 34; sublevant N 48 subest I 36 successum Q 17 succumbit H 16; succumbere P 13 sui H 4; sibi A 13. E 20. I 43. L 15. M 13. N 45. P 34. Q 37. 56. S 20, s. ipse N 39. S 17; s. ipsa S 31. 35, s. se Q 62; se A 48. B 16. 21. E 12. F 1. I 31. 62. M 9. 22. 26. 46. 60. N 30. P 27. Q 60. S 7. 30, s. ipsum A 49. P 15. 24. Q 45; ad s. I 43. M 46, in s. I 5. P 17; sese C 38. Q 70; secum M 24. 38. 47 sulco V 10 est A 1. 6. 7. 8. 11. 14. 20. 33. 44. 46. B 1 (twice). 2. 6. 11. 16. 19. 20. 25. 30. 32. 33. 36. 43 (twice). C 2. 12. 17. 20. 23. 24. 31. 33. 42. 46. D 1. 2. 12 (twice). 21. 27. E 3. 9. F 4. 10. 18. 19. 21. 24. 28. 32. G 1. 2. 3. 5. 7. 8. H 1. 2. 4. 6. 7. 9. 14. 18. 19. 22. 24. I 46. 59 (twice). 60. L 1. 3. 4. 5. 8. 9. 11. 15. 18. 21. 25. 27. 40. 45. 49. 52. M 3. 4. 7. 8. 9. 11. 14. 17. 19. 34. 35. 41. 45. 50. 54. 57 (twice). 59. 66. 68 (twice). 69. N 5. 8. 12. 14. 21. 25. 28. 35. 37. 39. 54. 55. 56. O 4. 7. P 1. 2. 9. 14. 17. 20. 22 (twice). 26. 27. 36. 37. 43. 48. 49. 55. Q 5. 11. 17. 18 (twice). 22. 25. 26. 43. 47. 51. 55. 57. 60. 62. 66. R 5. 10 (twice). 16. S 1. 10. 13. 16. 22. 24. 26. 32. 37. 40. 45. 48. 49. T 2. V 2. 3 (twice). 8. 9 (twice). 10 (twice). 22. 27. 29. 30; amare e. fructus A 29. (sim.) B 4. 18. 40. D 6. 23. 25. E 14. F 7. G 10. I 12. 26. 29. L 18. M 6. 64. N 1. P 5. 13. 41. Q 4. 19. 31. R 14. 15. S 4. 19. 24. 27. 39. 41. 43. 46. 47; accipere e. vendere B 5. (sim.) B 7. 17. C 19. D 2. E 8. F 22. I 2. 53. M 21. P 21. 24. 31. 33. 34. R 8. 13. S 20, e. dimittenda C 3, (sim.) D 3. 10 (twice). 13. H 3. M 8. 51. Q 25. 65. R 1. S 22, e. posita D 14, (sim.) E 7. 9. 20. F 20. G 9. M 37. 62. O 9. Q 37. 48. 72, e. boni B 41, (sim.) I 26. 29. M 5. P 31. 53. S 2. V 23. 34, e. plurimi I 30; sunt A 49. C 30. 44. I 40. M 65. P 3. T 5; sis A 21. E 6. P 23. 54 (twice). V 7. 24; sit B 1. 6. H 15. I 32. N 54. P 18; esse A 35. 51. C 39. M 51. N 14. R 4. 9 (twice). S 9. 42; fuit N 13. 20; futurum est Q 48; futura F 12 summissum imperium S 15 sumitum amor A 5 superbi C 10 superior C 41. F 32. I 1, s. suppli- cat D 25. 27; a superiore S 46; summus N 55; sumnum Q 48, s. imperium M 31; ad s. locum N 50; summos N 48 superat I 22; superare S 43; superari F 12. S 46 superest E 5 supplex P 55; supplicem C 39. S 47 supplicium S 17 supplicat D 25. 27 supprimitur B 20 suspicax S 44 suspicio A 7. S 35. 45 suspicatur A 16 sustinet Q 26; sustineantur B 26 suae A 14; suum I 37. P 6; E 4. H 2. 11. S 18; suam E 13. Q 43; sua M 8. 29. S 19; S 42; suis N 22. S 21; B 23; suos H 12; suas S 15 tacet S 11, t. libertas vocis I 63; tacere M 6; tacendo I 23 taciturnitas T 2 tacita iniuria S 45, t. voluptas V 22; tacitum tormentum O 8; tacite I 19 tam N 8, t....quam N 5. T 3. 7 tamen Q 64, etsi...t. M 39 tanto...quanto A 33. Q 61. R 10 tardando A 43

tarde T 4
 legit P 47
 telum E 11. N 28
 temeritas S 9
 tempes M 63; temptando T 6
 tempus A 42; post t. Q 6, t. per-
 eundi P 33; tempori succubit
 H 16
 in tenebris B 27
 tenet S 15, t. calorem I 37, t. par-
 tem dominatus Q 44, t. regnum
 N 43; tenere Q 53
 teras P 19
 tertium est nil A 6
 testem R 3
 thesaurum T 1
 timet A 49. C 13. F 29. M 14. N 4.
 Q 24. 40. 42. R 3; timent M 30.
 S 5; timeas D 15. Q 7; timeat
 N 37. Q 24; timere M 30. S 14;
 timetur Q 52. V 6; timeatur V 6;
 timendo N 50; timendus H 3;
 timendum Q 65
 timidus P 3
 timor A 43. Q 12. V 29, t. frangit
 P 45
 tollere leges S 20; tollitur spes V 28
 tormentum dulce O 5, t. tacitum O
 8; in tormento H 9; tormenta A
 49
 totiens...quotiens H 12
 tradere se P 24
 transit vita Q 47
 transference amorem Q 34
 tristem A 7. G 10
 tibi A 50. Q 12. 29. 30. 66; te I 12.
 Q 55. S 4, per t. N 51
 tum...cum F 24. I 43, t. demum...
 cum A 20; tunc...cum H 26. S
 10; tunc...ubi M 9
 in turba N 59
 turpis N 12; turpe N 47; in turpi
 re I 53; turpiter P 30; turpius
 M 71, Q 61
 turpitude bona B 33, t. honesta H 5
 tutus C 31. M 51. N 5. 55. P 23;
 tutum H 3; tuti T 5; tutos P 47;
 tutior B 19; tutiora M 65; tutis-
 sima D 6; tutto C 7, t. aggredi A
 3, t. ambulant T 6
 tua S 24; A 10; tuum P 25; tuis
 V 7
 ubi N 9. 13; B 38. C 44. D 7. E 9.
 F 19. 24. M 9. 19. 57. N 56. O 5.
 6. 9. P 46. Q 26. 49. 55. S 2. 11.
 24. T 5. V 1. 3. 5. 6. 11. 16. 26.
 28. 30. 32. 33; A 21. B 35. C 4.
 I 55. M 56. O 7. V 7; u...ibi I
 59. 61
 ubicumque...ibi V 9
 ulciscitur P 27. Q 71; ulcisci I 2.
 Q 28. S 19. 27
 ultra F 14
 ultro B 1
 umbram E 13
 umquam nemo F 17, nil u. N 52,
 non u. F 16
 una M 37
 unde F 6. 16. 25
 universa P 36, u. lex L 5
 unus E 13. I 14. T 5. V 4; unius
 M 55; uni M 2. Q 35; una P 9
 urat L 15
 usura S 40
 ut (consec.) I 16. L 19. R 9, u. non
 B 9; (fin.) C 37. D 3. F 23. H
 21. M 60. Q 58; doceat u. Q 24;
 exspectat u. Q 39; u. natum est
 M 62; u. lacrima A 39
 utrumque casum V 21
 utilis P 22; utile N 28; utilia D 6;
 utilius H 19. V 10
 uititur P 51; uti Q 66, u. adversis
 P 42
 valet A 17. F 27. M 40 (twice). V
 30, plus v. I 39; valent leges I
 61; valere populus I 61
 vapor N 13
 varietas reficit I 10
 vehiculo C 17
 velut P 25
 vendere libertatem B 5
 venenum H 11
 veneant V 31
 venit C 8. D 15. F 2. P 12. 55. Q
 58 (twice); M 10; veniunt P 38;
 veniat M 60; venturum est Q 72;
 ventum est F 20

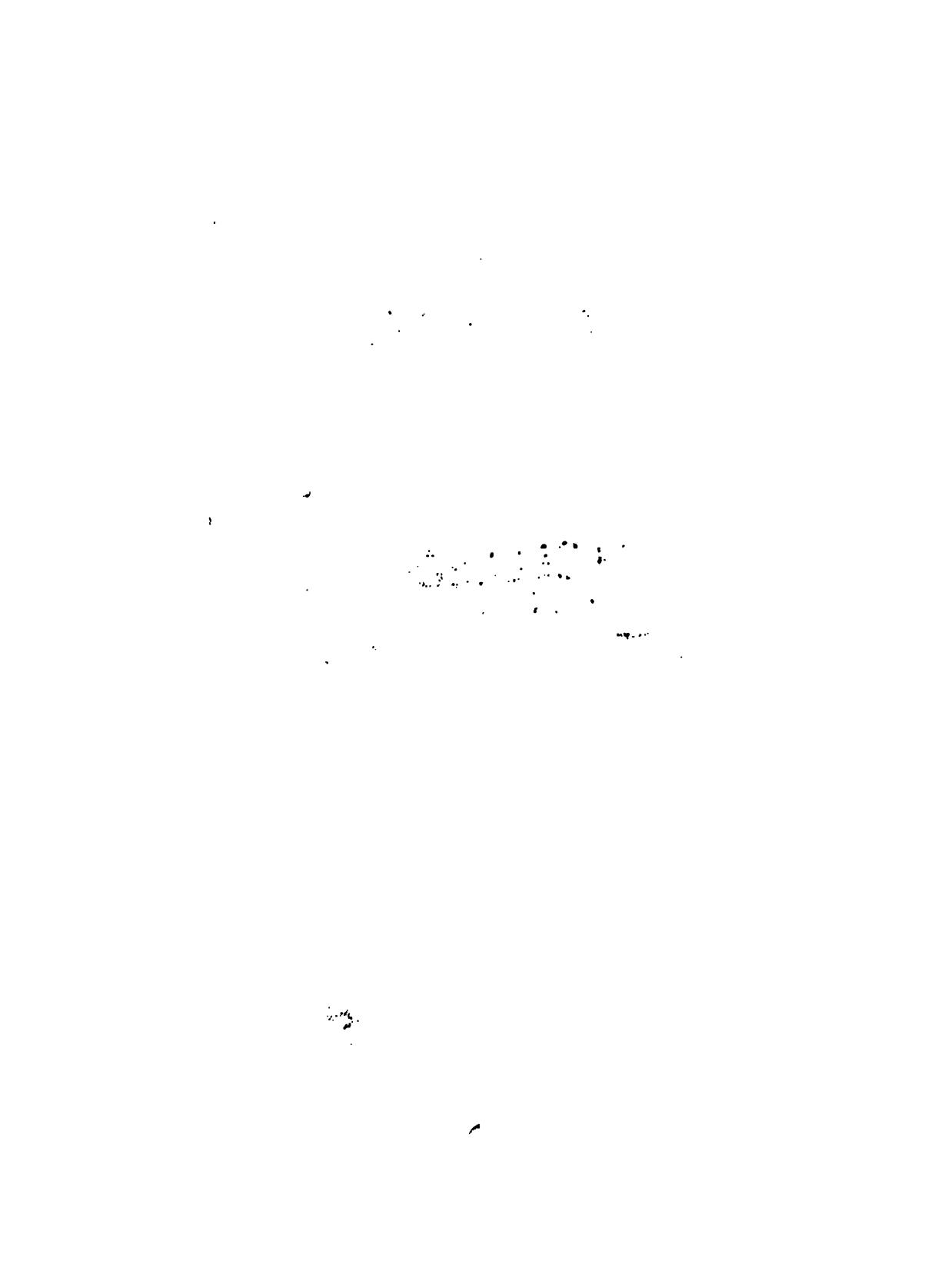
ventri **A** 51
 venus **B** 13; in venere **I** 38. 46
 verbera vocis **I** 54
 verbum **V** 14; verba **B** 18. **Q** 59. 63
 veretur **L** 8; verebitur **B** 42; vereri
     A 3
 veritas **N** 40. **S** 49
 verum **F** 32. **L** 17, v. mendacium **V**
     8; in vero dubitat **Q** 23
 vescitur **M** 29
 vestigium **I** 60
 vetus **L** 2; veterem **V** 17
 viam fecit **S** 33; in via **C** 17
 vicinum **S** 27
 victoria **I** 59. **R** 7; victoriae **M** 58.
     V 19; in victoria **B** 21; cum v.
     S 22
 videt **A** 15. **F** 26. **I** 34. **L** 13 (twice).
     P 3. **V** 18; videri **Q** 32
 vigilans **A** 16
 vincit **B** 21 (twice). 51. **I** 22. **M** 58.
     N 22. **P** 50, v. se **C** 38; vincunt
     M 16; vincas **C** 11. **D** 3; vincere
     E 8. **N** 49. **V** 34; viceris **M** 56;
     vincitur **C** 38. **N** 7. 22. **Q** 49; vin-
     cenda **R** 1
 vindicat **B** 33; vindices **I** 55. **N** 18;
     in vindicando **I** 25; vindicandum
     est **Q** 25
 vir bonus **B** 43. **M** 48; viri boni **B**
     41. **V** 23; virum **A** 36. **C** 9, v.
     bonum **B** 31. **M** 63. **V** 15; viros
     M 16
 virtus **A** 43. **D** 14. **I** 36. **N** 12. 26.
     S 47; virtutis **P** 37. **V** 18. 19. 29;
     virtuti **V** 13. 25; virtute **V** 20,
     cum v. **Q** 38
 vis **V** 30; vim nominis **Q** 40, v.
     habet **D** 38; vi **C** 36. **R** 1. **S** 15
 vita **A** 47. **B** 36. **I** 15. **N** 35. **O** 3;
     Q 47, v. grata **D** 12, v. otiosa **V**
     27; vitae **V** 3, v. crimen **C** 21, v.
     mala **B** 11; v. commodatus **H** 17;
     vitam **C** 6, v. alteram accipere
     I 2
 vitium **Q** 14. 41; ex vitio **E** 4; vitia
     A 10. **C** 1. 14
 vites **I** 10
 vitrea **F** 24
 vivit sibi **Q** 37; vivunt male **M** 22;
     vivat **A** 26; vixit **B** 39; viximus
     libenter **N** 9; vivere **M** 21. 64.
     P 5; victuros **M** 22; vivendo
     H 10
 vix **A** 22. 47. **C** 36. **Q** 20. 21 (twice)
 voces te felicem **I** 12; vocandus est
     malus **M** 8
 vult **A** 51. **C** 46. **M** 28. **N** 27. **P** 2.
     Q 8. 29. 32. **R** 6. **S** 28. 32. 42;
     velim **R** 9; velis **C** 22. **M** 51. 53.
     Q 19. **R** 4. **S** 14; voluit **B** 39;
     volueris **M** 11; velle **S** 19. 27
 voluntas **M** 17. **V** 12
 voluptas **O** 1, v. dulcissima **V** 2, v.
     misera **M** 57, v. tacita **V** 22; vo-
     luptatem **Q** 21
 vota imperant **P** 28
 vocis **I** 62, v. verbera **I** 54; vocem
     habet **D** 20, v. h. dolor **H** 9
 vulnus **S** 22, v. amoris **A** 31; pro
     vulnere **C** 33
 vultus **P** 43, v. virtutis **V** 19; vultu
     V 24, sub v. **L** 10

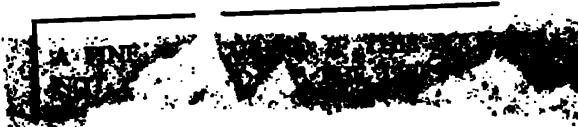
Cambridge:
PRINTED BY J. & C. F. CLAY,
AT THE UNIVERSITY PRESS.

3 2044 009 807 116

THE BORROWER WILL BE CHARGED
AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS
NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON
OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED
BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE
NOTICES DOES NOT EXEMPT THE
BORROWER FROM OVERDUE FEES.

